

1923 - 2023

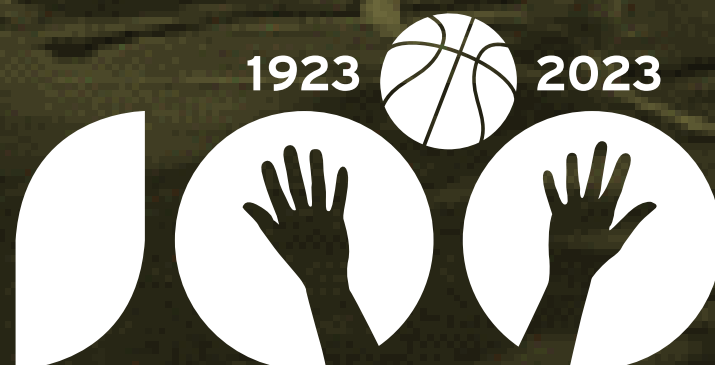
**Cent anys de la Federació
Catalana de Basquetbol**

A 100 amb el Bàsquet!

**Història ampliada
Català**

Federació Catalana
de Basquetbol

1 La formació de la Federació Catalana de Basquetbol

Els inicis del bàsquet a Catalunya i els primers campionats

El bàsquet va ser un esport conegut, des de principis del segle XX, entre alguns professionals de l'ensenyança i l'esport, que el van utilitzar com una eina pedagògica tant a les escoles com als gimnasos. Aquestes primeres experiències (gimnàs Garcia Alsina a Barcelona, Escola Vallparadís a Terrassa) al principi de la segona dècada del segle XX van poder ser cristal·litzades a partir del 1922 gràcies a l'esforç de l'escolapi Eusebi Millán des de l'Escola Pia de Sant Antoni. El bàsquet va passar de jugar-se als patis de les escoles als camps de futbol. Després de diversos partits i un campionat disputat a l'Estadi Català l'abril del 1923 els clubs van decidir crear una federació d'àmbit estatal, inicialment anomenada Federación Española de Basketball. S'inicia així el procés d'institucionalització i desenvolupament d'aquest esport de manera organitzada i reglada. A la primera reunió, celebrada el 7 d'agost del 1923 al carrer Canuda, 26 de Barcelona (seu del gimnàs Bricall), el representant del CE Europa va proposar la creació de la Federació Catalana de Basquetbol. Es van iniciar els tràmits i es va constituir el Comitè Regional de Catalunya, amb Santiago Ferrer com a president, que va regir el destí del bàsquet a Catalunya fins a la definitiva legalització de la Federació Catalana de Basquetbol (FCBQ) el 26 de febrer del 1925. La primera reunió va ser a les deu de la nit i cinc minuts a la ronda Sant Antoni, 2 de Barcelona. Hi van participar Josep Espelleta (FC Martinenc), Ricard Compte (periodista), Ricard Pardiñas (CE Laietà), Émile Tiberghien (S. Patrie), Josep Escanet (At. Bricall), Adrià Garcia (CE Europa) i Antoni Mir (CE Europa). En aquesta reunió es va elegir la primera junta directiva de la FCBQ amb Josep Espelleta i Mercadal com a president, Ricard Compte i Pedrals com a secretari, Ricard Pardiñas i Bonet com a tresorer i, com a vocals, Émile Tiberghien, Josep Escanet, Adrià Garcia i Josep Rañé (UE Sants).

Fets

1. Del 13 d'abril a l'11 de maig del 1924 es disputa el primer campionat organitzat per la FCBQ a través del seu Comitè Regional. Jugat a camps de futbol i amb equips de set jugadors, hi participen els equips següents: CE Laietà, Atlètic Bricall, Société Patrie, FC Martinenc, UE Sants i CE Europa. Aquests últims van ser els campions (Coma, Moncho, Font, Lagarriga, Sasqueta, Palou i Ribas) en una competició amb moltes dificultats per qüestions reglamentàries del joc que van derivar fins i tot en l'abandonament per part d'algun club.

2. L'1 de juny del 1924 és la inauguració oficial de l'Estadi Català a la muntanya de Montjuïc. El bàsquet està representat al programa amb un partit d'exhibició entre l'Atlètic Bricall i la UE Sants. El partit va començar a les 16.15 h. El kick-off inicial va ser a càrrec del president de la Confederació Esportiva de Catalunya. L'entrada per a l'esdeveniment era de 0,5 pessetes la general i 2 pessetes la cadira numerada.

3. El 21 de desembre del 1924 es juga per primera vegada un partit a Tarragona entre associats del Club Gimnàstic de Tarragona.

4. El març del 1925 es disputa el primer partit documentat a Badalona, una exhibició interpretada per formacions barcelonines i organitzada per la FCBQ. En aquest primer partit, concertat al pati de l'Ateneu Obrer i impulsat per la seva secció atlètica, hi participen jugadors provinents del Martinenc, l'Europa i l'Atlètic Bricall. Segons sembla, van acabar jugant sis jugadors per banda i l'experiència no va ser prou reeixida perquè els atletes de l'Ateneu s'animessin a formar un equip.

5. Del 22 de març al 24 de maig del 1925 es desenvolupa el III Campionat de Catalunya amb nou equips i la incorporació del CADCI, Gimnàs Tiberghien i AE Tagamanent. El Campionat se l'adjudica el FC Martinenc. Per primera vegada, es disputa un campionat de segons equips, amb victòria final per al CE Laietà.

6. L'octubre del 1925 té lloc una exhibició de bàsquet a Valls amb la presència del FC Martinenc i el CE Europa. El partit es disputa amb les cistelles propietat de la FCBQ, que se cedien per fer exhibicions en diferents poblacions catalanes. A Reus, sota l'organització del Reus Deportiu, es juga un partit entre el FC Martinenc i el Gràcia FC el 21 de febrer del 1926.

7. 1926, IV Campionat de Catalunya amb la incorporació del Gràcia FC. El campió de primers i segons equips va ser el CE Europa.

8. El 18 de juny del 1926, *El Mundo Deportivo* dedica a la seva primera plana un apartat per al basquetbol, amb fotografia del campió inclosa, el CE Europa.

9. L'agost del 1926 els equips del Martinenc i el Gràcia protagonitzen una exhibició a Sabadell i es disputen la Copa Bar La Rambla.

10. Entre gener i maig del 1927, té lloc el V Campionat de Catalunya, amb la presència del FC Barcelona, inscrit a la FCBQ des de l'octubre del 1926. El campió va ser el FC Martinenc.

11. El febrer del 1927 se suspèn el partit FC Barcelona - Gràcia FC per les condicions antireglamentàries del camp. El FC Barcelona havia adequat uns terrenys coneguts com el Sol de Baix on, entre altres instal·lacions, va construir un terreny de joc per al bàsquet.

12. El març del 1927 s'inicien els tràmits des de l'FCBQ perquè l'equip argentí de l'Hindú Club de Buenos Aires disputi un partit d'exhibició a Barcelona. Finalment, el 25 de març del 1927 al camp del Gràcia FC, davant de milers d'espectadors, té lloc un partit entre l'Hindú Club de Buenos Aires i la selecció catalana en un terreny de 30 x 20 metres i amb cinc jugadors per equip. El resultat final va ser de 50-16 per a l'equip argentí. També es va impartir una conferència en què es va parlar del bàsquet del moment i de l'últim reglament. Aquests fets van ser claus per a la reestructuració de l'FCBQ i del seu campionat.

Presidents

Santiago Ferrer Combeller

President del Comité Regional de Basket-ball (1924-25)

Procurador de finques de professió. El seu lligam amb el bàsquet ve a partir del CE Laietà, del qual ens consta que va ser responsable, segons la premsa, si més no de l'equip de bàsquet. Va ser tresorer de la Federació Espanyola de Basquetbol (FEB) fins al 1929 i el president del Comitè Regional de Catalunya fins a la legalització de l'FCBQ.

Josep Espelleta Mercadal. 1925

Advocat de professió. Arriba a l'FCBQ com a membre del FC Martinenc, del qual era responsable de la secció d'atletisme. És el primer president de l'FCBQ com a tal.

Joan Trigo Serrano 1925-28

Home polifacètic, atleta, waterpolista, entrenador, directiu i mestre. Referent en el desenvolupament de l'educació física, tant en l'àmbit escolar –va ser professor de l'Escola Normal– com en l'àmbit esportiu en diferents esports i entitats. Va ser nomenat president de la FCBQ l'agost del 1925 i va cessar en el càrrec en l'assemblea del 9 d'octubre del 1928. Posteriorment també va ser entrenador de l'equip de bàsquet del FC Barcelona.

Campionats

CAMPIONAT DE CATALUNYA AMB PRIMERS I SEGONS EQUIPS

D'abril del 1923 a maig del 1927 es van disputar cinc campionats de Catalunya. Tots excepte el primer, disputat a l'Estadi Català i organitzat pel Comitè Regional de Catalunya, els va organitzar la FCBQ. En el campionat de l'any 1923 van competir diferents equips amb noms molt importants i grandiloqüents però en realitat tan sols hi havia jugadors de tres entitats, l'Escola Pia de Sant Antoni, amb el seu CE Laietà; les Escoles Franceses de Barcelona, amb el Société Patrie, i el CE Europa. Aquesta competició estava programada en eliminatòries, però alguns dels partits no es van arribar a jugar. El primer campio   va ser la Société Patrie.

Instal·lacions

ESTADI CATALÀ

Va ser una construcció ubicada al Sot de la Foixarda de Montjuïc on ja es desenvolupaven esdeveniments esportius des del desembre del 1921. Va ser una de les accions realitzades amb l'objectiu d'acollir els Jocs Olímpics a Barcelona l'any 1924.

CAMPS DE FUTBOL DEL CD EUROPA, FC MARTINENC I UE DE SANTS

La incorporació d'entitats de nivell com aquestes va fer que els seus respectius camps de futbol fossin les primeres instal·lacions on es disputarien els partits. El primer partit de bàsquet es va disputar al camp del CE Europa (8/12/1922). El diari La Jornada Deportiva, en la seva edició del 17/11/1921, recollia sota el títol "El nuevo terreno del CE Europa" un article en què parlava de la seva ubicació entre els carrers de Lepant i Sardenya sobre la Travessera, amb més de 712.000 pams quadrats. La UE Sants va jugar els primers partits al camp del carrer Galileu. El Martinenc disposava d'un camp entre el carrer Freser i el carrer Indústria. Els primers campionats es disputaven a set jugadors i en terrenys de 50 metres de llarg per quasi 30 d'ample. Normalment el terreny de joc era a prop d'un dels laterals del camp però no tenia cap delimitació, al marge de línies del camp: es tractava simplement de col·locar les dues cistelles, marcar el camp... i a jugar.

CAMP DEL CE LAIETÀ

Els primers terrenys que va tenir el CE Laietà per jugar els seus partits es trobaven en uns descampats en el que avui dia serien

els números parells del carrer Viladomat, probablement van ser les primeres instal·lacions que es dedicaven únicament al basquetbol. Posteriorment, el club va canviar de vorera i va passar a tenir les instal·lacions al carrer Viladomat 235, a l'illa formada pels carrers Viladomat-Rosselló-Calàbria-Provença, on serien fins a mitjans de la dècada dels seixanta. A la mateixa zona va tenir el seu primer camp el Patrie al carrer Mallorca, cantonada Comte Borrell.

CAMP DEL FC BARCELONA: EL SOL DE BAIX

El FC Barcelona va adequar a partir del 1926 uns terrenys situats a les Corts, coneguts com el Sol de Baix, com a zona esportiva. A partir del 1927 va construir també una pista de bàsquet per poder disputar els partits. Com a curiositat, el seu primer partit es va suspendre perquè les mides eren incorrectes: l'equip blaugrana havia construït un terreny amb les mides per jugar a cinc. Va ser una de les primeres instal·lacions que van delimitar el terreny de joc amb una tanca per evitar que el públic pogués entrar al camp.

Clubs

CD EUROPA

L'entitat graciencina va estar des del principi en el món del bàsquet. Va disputar el primer partit de la història al seu terreny el 8 de desembre del 1922 i el va guanyar. Va participar en els campionats de Catalunya entre 1923 i 1931, i es va adjudicar els campionats del 1924 i 1926, en què els protagonistes van ser Moncho, Comas, Compte, Lagarriga, Font, Ribas i Palou.

FC MARTINENC

Va començar a disputar el Campionat de Catalunya en la segona edició, l'any 1924, la primera organitzada pel Comitè Regional de Catalunya, embrió de la FCBQ. En una primera etapa va jugar fins al 1931, i es va proclamar campió el 1925 amb Julià, Camps, Pich, Marco, Mateu, De Riquer i Prats com a protagonistes. Un títol que va revalidar el 1927, en què a més van participar Pallejà i Hierro. No va participar en els campionats disputats entre 1931 i 1934, i es va reincorporar a les competicions federatives en el XIII Campionat, disputat entre febrer i juny del 1935 i en què va ser campió de la Tercera Categoria.

Protagonistes

Jugadors

JOSEP PRATS PORQUET

Va ser un dels jugadors destacats del FC Martinenc en els seus dos títols de campió de Catalunya. També va ser el primer capità de la selecció de Catalunya en el partit que els va enfrontar davant els argentins de l'Hindú Club al camp del Gràcia FC. El fet de ser el porter del primer equip de futbol de l'entitat va significar que la FCBQ li prohibís, l'any 1928, jugar al basquetbol al considerar-lo un esportista professional.

Àrbitres

ANTONIO MIR I FRANCISCO HERNÁNDEZ

Van ser els àrbitres que van xiular els partits del II Campionat de Catalunya, el primer organitzat pel Comitè Regional. Antonio Mir Vintro va agafar protagonisme i va formar part d'una comissió per redactar un reglament l'any 1924 i també va estar en la primera promoció d'àrbitres de la FCBQ. Va ser el responsable del col·lectiu fins a la creació del Col·legi d'Àrbitres.

Entrenadors

EMILE TIBERGHIE

Nascut a França i establert a Barcelona des de l'any 1914, va ser professor de gimnàstica, va tenir un gimnàs al carrer Aragó i va ser professor tant a les Escoles Franceses, amb la qual va participar en els primers partits a Catalunya, com a l'Escola Pia de Sarrià. Fins i tot es van formar equips de bàsquet masculins i femenins amb el seu nom i lligats al seu gimnàs.

BORIS CATALAN

Entrenador de la secció d'atletisme del CE Europa, va ser també el responsable de l'inici de la pràctica del bàsquet al club gracienc. Ostenta l'honor de ser l'entrenador de l'equip que va guanyar el que és reconegut com el primer partit de la història, contra el CE Laietà per 8-2.

Fitxes

1923-24 Sense dates // 1925: **132** Fitxes // 1927: **196** Fitxes
Font Llibres d'actes de l'FCBQ

2 L'assentament de l'FCBQ i el desenvolupament del bàsquet. 1928 - 1938

La configuració d'un nou projecte federatiu i incorporació de poblacions de fora de l'àmbit urbà barceloní

L'FCBQ va endegar un nou projecte que va significar un canvi total en la seva estructura. Va redactar uns nous estatuts i un nou reglament de competició. En l'àmbit organitzatiu, va constituir un comitè directiu executiu per poder prendre decisions de manera més efectiva. Es va crear el primer col·legi català d'àrbitres.

El nou reglament de competició va adoptar el més modern: cinc jugadors per equip i terrenys de joc de 28 x 16 metres. A més, es van prendre altres decisions amb l'objectiu de donar més serietat al Campionat de Catalunya, els terrenys de joc haurien de tenir unes condicions determinades: una tanca que separés el camp del públic, vestidors en condicions i farmaciola, entre altres. Els jugadors haurien de tenir uniformitat en la vestimenta i també es va reglamentar qui hi podia haver dins del terreny de joc, amb força insistència en el comportament i respecte tant dels jugadors com del públic vers l'àrbitre. Igualment, es va reglamentar el Campionat de Catalunya en categories, així com els ascensos i descensos.

Aquestes transformacions van ser la base del lent però ferm desenvolupament del bàsquet. El creixement de les competicions i els clubs es va veure afavorit pel nou marc legal que va arribar amb les noves institucions polítiques republicanes, autonòmiques i la idea de l'esport popular que van aportar. La conseqüència va ser un gran impuls associatiu que va possibilitar un increment importantíssim de participants en els campionats federatius. Es van incorporar a la FCBQ més de quaranta equips en representació de poblacions com Sabadell, Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Mataró, Cornellà de Llobregat, Mollet del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Ripollet, Manresa, Caldes d'Estrac, Terrassa, Calella de Mar, Arenys de Mar, Rubí, Santa Coloma de Gramenet i Montgat.

L'FCBQ va optar per un model de campionat basat en criteris competitius i amb una reglamentació molt exigent per als clubs. Els més novells i de caràcter popular es van convertir en passavolants en les seves competicions, fet que va facilitar l'aparició d'una nova competició, l'Agrupació de Basketball de Catalunya, on els clubs més populars i amb menys capacitat econòmica van trobar el seu lloc. La Federació de Joves Cristians de Catalunya, també va crear

la seva pròpia competició, formada pels grups parroquials de bona part de les comarques barcelonines a partir del 1933, que va derivar en una competició gairebé del mateix nivell numèric que les federatives. Finalment, també va quedar al marge de l'FCBQ la incorporació de la dona, el fil conductor de la qual va ser el Club Femení i d'Esports de Barcelona. No va ser fins al 1936 que l'FCBQ va incorporar la dona a les seves competicions amb el I Campionat de Catalunya Femení.

El cop d'estat del 18 de juliol va significar que el bàsquet aturés de cop el seu desenvolupament. En l'àmbit federatiu, l'activitat va quedar reduïda a partits d'exhibició i competicions dels més joves, i les competicions de l'Agrupació i la Federació de Joves Cristians van desaparèixer.

Fets

1. Entre març i juliol del 1928 té lloc el VI Campionat de Catalunya. Va acabar amb la victòria del CE Laietà. El de segons equips se'l va adjudicar la UE Sants. Per primer cop un equip de fora de Barcelona, el CE Sabadell, participa en la competició, al campionat següent el substituirà la Juventus.

2. El dissabte 27 d'octubre del 1928 es disputa el primer partit sota cobert a Catalunya a la Casa Regional de València, al passeig de la Creu Coberta 43, abans Alegria (cantonada Rocafort), entre els equips de la UE Sant Andreu i de la Penya Esportiva Guimerà. La publicació Gaceta Deportiva recull la crònica del partit i els protagonistes. UE Sant Andreu: Julià (11), Riquer (5), Rodoreda (8), Esteve (4), Marco. PE Guimerà: Piqué (2), Oriol (2), Lagarriga (2), Guasch (6), Sanmartín. L'àrbitre va ser Miquel Ros.

3. El 8 de desembre del 1929 s'inaugura la pista de bàsquet al recinte de l'Exposició de Barcelona. El partit enfronta la selecció catalana amb l'AS Ambrosiana de Milà. El resultat final va ser de 42-29 favorable als italians. AS Ambrosiana: Sesse, Miocus, Besorri (7), Canedini (13), Valli (22), Caccionigo i Valeso. Selecció catalana: Pla (1) (Laietà), Muscat (7) (Laietà), Guix (11) (Laietà), Colomer (10) (Espanyol), Ramis (Barcelona), Carbonell (Barcelona).

4. La primera competició organitzada de bàsquet femení és un torneig social al Club Femení i d'Esports de Barcelona. Posteriorment, entre juny i juliol del 1930 s'organitza el torneig femení Copa Exposició. Els participants van ser el Club Femení A i B (que va ser el campió), CE Laietà, S. Patrie, UE Sants, Tiberghien, CE Europa i CB L'Hospitalet.

5. Amb data del 22 de setembre del 1931, les actes de la FCBQ recullen el trasllat de la seu social de la FCBQ. Passa del carrer Canuda 26 (gimnàs Bricall) a la plaça del Bonsuccés 2, 2n, i es pagava un lloguer de 25 pessetes mensuals.

6. Entre desembre del 1931 i febrer del 1932, té lloc un campionat a Tarragona amb la participació del Sempre Avant i el Ben Forjats de Valls, CN Reus Ploms, Reus Deportiu i Gimnàstic de Tarragona, que donarà pas posteriorment a la formació del Comitè Provincial de Tarragona.

7. El maig del 1933 la FCBQ, per primer cop, organitza un campionat infantil. Les normes: edat màxima 16 anys, talla màxima 1,60 m, pes màxim 55 kg. La competició es va disputar a doble volta i els partits es van jugar en diumenge a les 9.45 hores. Hi van participar la UE Cornellà, el Gimnàs Tiberghien, l'Atles Club, Atlètic, el New Catalonia (que va ser el campió), la Unió Cristiana de Joves i el Montseny.

8. L'octubre del 1933 es juga el primer Campionat d'Espanya, al llarg de molts anys la competició més important en l'àmbit estatal. Els campions i subcampions de les federacions catalanes i del Centre es van enfrontar en una eliminatòria a doble volta. L'eliminatòria va acabar malament, el Juventus va caure a Madrid davant el Rayo Club per dos punts i l'Iluro es va retirar del camp durant la segona meitat perquè no estava conforme amb l'arbitratge.

9. El 28 de març del 1935 es disputa per primer cop, a la sala Price, un enfrontament entre la selecció catalana i la del Centre, amb victòria d'aquests últims, organitzat pel diari L'Instant. Catalunya: Maunier (5), Brotons, Font (6), Muscat (7), Tomás (8), Mitchel (3) i Martínez. Centre: Ruano (9), Ortega (11), E. Alonso (7), P. Alonso (4), Arnaiz (2).

10. El maig del 1936 la FCBQ organitza el I Campionat de Catalunya Femení. Hi participen només quatre equips: el CE Laietà, que va ser el campió, entrenat pel jugador Santiago Muscat; el FC Barcelona, la UE Sants i l'Esbart Magda de Santa Coloma de Gramenet. Cal destacar l'absència del Club Femení i d'Esports, que estava centrat en l'Olimpíada Popular de Barcelona.

11. El 26 de febrer del 1928 s'inaugura la nova pista de la UE Sants. Construïda dins la pelouse del seu velòdrom. El partit inaugural el van jugar la UE Sants i el RCD Espanyol, i va acabar amb victòria 30-12 per als blanc-i-blaus, amb 28 punts del seu jugador Colomer. En aquells temps, ni els partits amistosos se salvaven dels problemes. La crònica del diari El Mundo Deportivo recull: "La nota del partido la dio Catarineu al llegar de las palabras a las manos con Esteve, el turbulento capitán del Sants". Per part del Sants van jugar:

Plaza, Gual, Jordana, Rius i Esteve. Per al RCD Espanyol: Domingo, Carreras, Rodríguez, Colomer i Catarineu.

12. El 3 d'abril del 1932 es produeix el primer enfrontament entre equips de Castella i Catalunya. Als terrenys de la Bordeta, el RCD Espanyol va perdre davant el Reial Madrid per 24-19. El partit es va disputar a continuació de l'enfrontament del Campionat de Catalunya entre la S. Patrie i l'equip blanc-i-blau.

13. El 29 de març del 1933 a les actes de la FCBQ apareix la formació del Comitè Provincial de Tarragona. D'aquesta manera s'apleguen les experiències que tenen lloc des de finals dels anys 20, bàsicament, a les poblacions de Tarragona, Reus i Valls, on els equips del Gimnàstic, CN Reus Ploms, Reus Deportiu, Sempre Avant i el Ben Forjats de Valls i diferents escoles van afermar una competició que va acabar en el primer campionat provincial sense continuïtat. La junta va ser la següent: president Joan Ríos (Gimnàstic); secretari Alfredo Roca (Escola de Treball de Tarragona); tresorer Josep Salaz (Escola de Comerç de Tarragona); vocals Francesc Capdevila (CN Reus Ploms), Ramon Verges (Sempre Avant de Valls), Salvador Montserrat (Ben Forjats de Valls) i Anton Guerrero (Antics Alumnes de les Escoles Cristianes de Tarragona). Només eren equips federats el Gimnàstic i el CN Reus Ploms, la resta eren adherits.

14. L'abril del 1933 fa una gira per diferents poblacions de Catalunya l'equip de l'AS la Bourse a Sabadell al camp del Juventus, a Barcelona al camp del Laietà, a Tarragona al camp del Gimnàstic i a Mataró al camp de l'Iluro.

15. El mateix mes, el 6 d'abril del 1933 es disputa un partit a pista coberta entre els primers i segons equips del FC Barcelona i la Société Patrie a la sala Gavina Blava, situada a l'avinguda Mistral de Barcelona. Part de la premsa el va presentar com el primer partit en pista coberta, tot i que ja s'havia jugat un partit anterior uns anys abans.

16. A partir del dia 15 de gener del 1933 es disputa el Torneig Local a Reus. La publicació reusenca Foment recollia el calendari amb la participació de l'Esquizo SC, el Reus Deportiu, l'Hellénique, el CN Reus Ploms A i B i el Penya Olímpic.

17. El maig del 1933 té lloc el Campionat Provincial a Tarragona.

18. El juliol del 1933, després de diferents controvèrsies amb la FCBQ, es crea un nou i independent Col·legi Català d'Àrbitres. La primera junta estava formada per: Miquel Ros Ricart (president), Pere Sust i Arimon (vicepresident), Ramon Musolar i Sabater

(secretari), Miguel Estrany Arrando (vicesecretari), Ramon Guinea i Vidal (tresorer), Francisco Bosch Saubí (comptador) i Josep Fibla Ferreres (vocal).

19. Des de finals del 1933, es disputa a Tarragona ciutat una competició sota el nom de Copa Tarragona que tindrà més edicions. A la del 1936 van jugar la competició la Penya Mediterrània, l'Escola de Comerç, els Fejocistes, la Penya Esportiva, la Penya Bru i l'Escola de Treball A i B.

20. A partir de l'11 de març del 1934 té lloc de nou un torneig femení organitzat pel diari L'Opinió amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat. Hi van participar els equips A i B del Femení, l'Atles, la UE Sants i el FC Barcelona. El 3 de juny al camp del Laietà es va fer un festival on es va entregar el premi a les campiones, el Femení A, i es va disputar un partit entre aquestes i una selecció de la resta d'equips, que van guanyar les primeres per 11-6. Les protagonistes van ser, per al Femení: Tubau, Castelltort, Sugrañes, Morros i Valls. Per la selecció: Ribes (Sants), Gómez (Atles), Franco (FC Barcelona), Gasset (Sants), Jerez (Femení B), Carrillo (FC Barcelona), Hernández i Jordà (Atles).

21. El maig del 1934 a la Sala Iris de Barcelona té lloc el Torneig Nocturn, organitzat pel diari La Veu del Vespre. El guanyador del campionat va ser el Patrie, que va derrotar l'Intendència a la final.

22. El juny del 1934 el Club Femení i d'Esports es desplaça a Orà (Algèria) per disputar un partit.

23. El 3 d'agost del 1935 té lloc el primer partit de caràcter internacional femení a Barcelona. Al camp de Piscines i Esports, l'Algeria Sports es va enfrontar a una selecció de jugadores del Club Femení i del FC Barcelona: Valls, Sugrañes, Mirapeix i Morros del Club Femení i Cabanes i Franco del FC Barcelona. Era la tornada del viatge que havia fet el Femení a Orà, en què va fer diferents exhibicions d'atletisme i també de bàsquet.

24. L'octubre del 1935 es disputa el II Campionat d'Espanya, al terreny de joc del Parc Municipal de Montjuïc de Barcelona, a les pistes de tennis, amb la participació dels dos primers classificats dels campionats del Centre i Catalunya i el campió de València. El triomf final va ser per a l'equip de la Société Patrie.

25. El 1934 el GEiEG practica bàsquet i fins i tot demana inscriure's a l'FCBQ.

26. El 18 i 19 de juliol del 1936 està convocada una assemblea de la FEB a Madrid. Es va suspendre, però el president de l'FCBQ que hi va assistir, va quedar bloquejat.

27. L'esclat de la guerra deriva en la realització de jornades esportives com la que es va celebrar el 5 de setembre del 1936 a la sala Price a benefici de les Milícies Antifeixistes, organitzada per la Federació Catalana de Basquetbol. La premsa va recollir a posteriori que va ser un èxit, amb els partits següents: Selecció Blava 31 - Selecció Blanca 31; Infantils: Laietà 15 - FC Barcelona 12; Femenins: Selecció Comarcal 24 - Selecció Ciutat 35; Patrie 28 - Laietà 25.

28. Del 25 de juliol al 8 d'agost del 1937 tenen lloc les Olimpíades Populars a Anvers amb la participació d'un equip integrat tot per catalans: Brotons, Martínez, Vila, Centelles, Dalmau, Mirambell, Redón i Rodón, que van guanyar el torneig. A la tornada, no tots els jugadors van tornar a Barcelona, van fer una petita gira per diferents poblacions franceses.

Presidents

Domènec Batalla Macià, 1928-1930

Arriba al bàsquet a través del Gràcia FC, del qual sembla que era membre de la junta directiva.

Emilio Rodríguez de Aguirre, 1930-31

Arriba al bàsquet a través del CE Europa, club del qual era membre de la junta directiva. Així mateix, va tenir protagonisme en el món de l'atletisme, federació de la qual va ser vicepresident.

Àngel Truñó i Rusiñol, 1931-35

(Barcelona, 1895 - Prullans, 1979) Arquitecte i contractista d'obra. Va ser l'encarregat de la Càtedra de Coneixements de Materials de l'Escola d'Arquitectura. Relacionat també amb altres esports, va ser secretari de la Federació Catalana de Rugbi, pilot de cotxes i president de l'Stadium Motor Club.

Pedro Marí i Noguero, 1935-36

Lligat al basquetbol a través de l'Atlètic BC, del qual va ser president. Va entrar a la junta directiva de la FCBQ i posteriorment en va ser nomenat president. El cop d'estat del 18 de juliol el va agafar en una assemblea de la FEB a Madrid i ja no va poder tornar.

Joan Bucheli i Sabater, 1936-39

Fill de pare suís i mare catalana de nacionalitat suïssa (germà del famós il·lusionista i segon propietari de la botiga El Rei de la Màgia, Carles Bucheli *Carlston*), estava lligat al món del bàsquet a través de la Unió Cristiana de Joves. Va entrar a la FCBQ com a tresorer i posteriorment en va ser secretari. El 1936 es converteix en president davant l'absència de Pere Marí Noguero, que no va poder tornar de Madrid, on havia anat a una assemblea de la FEB, per l'esclat de la Guerra Civil. Va ser el responsable del primer reglament publicat íntegrament en català, que anava acompanyat d'una breu història del bàsquet a Catalunya i completat amb tota mena d'exercicis per a la pràctica del bàsquet. El va editar el 1938 el Comissariat d'Educació Física i Esports de la Generalitat de Catalunya.

Campionats

CAMPIONAT CATALUNYA INFANTIL

Tot i que el primer campionat organitzat per la FCBQ es va disputar a partir del maig del 1933, abans ja n'havien tingut lloc alguns amb el seu beneplàcit. El primer va ser el 1928, un torneig organitzat pel FC Barcelona i conegut com a Copa Miquel Soler, en honor a aquest directiu del club blaugrana. Els equips que van disputar aquest primer trofeu van ser el FC Barcelona, 4t 1e Batxillerat, UGE Badalona, CE Europa, Unió Cristiana de Joves A i B (equip que va quedar campió), Société Patrie, Escoles Franceses, CE Laietà, Escoles Aub  , Ateneu Montserrat i Tiberghien. A aquest primer torneig el van seguir altres organitzats pel CE Europa (1930), el Lawn Tennis Club d'Horta (1932) i l'Esportiva Mataró. L'any 1933 a partir de finals de maig es va disputar el primer campionat organitzat per la FCBQ sota les següents condicions màximes: edat 16 anys, talla 1,60 metres, pes 55 quilos. Es van disputar dues voltes i els partits tenien lloc a les 9.45 hores del diumenge al mat  . El primer campio va ser l'equip del New Catalonia. Posteriorment es van disputar campionats fins al 1936 i els campions van ser el BB Ripollet, l'AC Mollet i el RCD Espanyol.

CAMPIONAT CATALUNYA FEMENÍ

En la reunió de la junta directiva de la FCBQ el 5 de setembre del 1935 el seu membre Lluís Dupr   va presentar una proposta de Campionat de Catalunya Femení acompanyada del corresponent reglament. Tot i aix  , no es va aconseguir organitzar la competicio fins al maig del 1936, quan la van disputar quatre equips: UE Sants,

Esbart Magda de Santa Coloma de Gramenet, FC Barcelona i CE Laietà, que va ser el campió. El club referent de l'època, el Club Femení i d'Esports de Barcelona no hi va participar, ja que estava immers en el projecte de l'Olimpíada Popular de Barcelona. El campió, el Laietà, entrenat per Fernando Muscat, estava format per les jugadores Tubau, Morros, Mirapeix, Carme Sugrañes, Aurora Jordà i Encarna Hernández.

CAMPIONAT D'ESPANYA MASCULÍ

Destaquem també la celebració per primer cop d'un campionat d'Espanya, en què van participar el campió i el subcampionat catalans: Juventus de Sabadell i Iluro de Mataró. La polèmica en les semifinals va derivar en la no continuïtat del campionat. Es va recuperar el 1935 i es va disputar a les pistes de tennis de Montjuïc. El campionat, disputat per eliminatòries, va acabar amb victòria de l'equip català del Patrie. L'any següent es va disputar a Madrid. Aquesta competició es va convertir en la Copa de su Excelencia el Generalísimo i posteriorment en la Copa del Rei.

Instal·lacions

EL BÀSQUET A PISTA COBERTA

La utilització de pistes cobertes va ser un clar objectiu des dels primers anys de pràctica. La possibilitat d'oferir un millor espectacle, a cobert de les inclemències del temps, sobre una superfície de millor qualitat i amb espectadors ubicats de manera més còmoda va portar a intentar trobar locals adequats. El primer partit del qual tenim constància sota cobert va ser el disputat el 27 d'octubre del 1928. Es va celebrar a la **Casa Regional de València**.

Posteriorment es va disputar, el 6 d'abril del 1933, un partit que es va presentar a la premsa com el primer partit sota cobert a la **sala Gavina Blava**, una sala de ball situada a l'avinguda Mistral 50 que havia estat inaugurada al gener del mateix any. El FC Barcelona i la Société Patrie van ser els protagonistes del partit, que va acabar amb triomf dels blaugranes per un ajustat 30-29.

La **sala Iris Park** va ser un altre lloc on es van jugar partits de bàsquet, que va destacar sobretot per la disputa del Torneig Nocturn en Pista Coberta, organitzat per La Veu del Vespre a partir de finals d'abril del 1934, amb la participació de CE Laietà, Atlas Club, Penya Coratge, RCD Espanyol, Atlètic, CADCI, Unió Cristiana de Joves i FC Barcelona. El bàsquet va ser present en aquesta pista fins i tot en època bèl·lica.

Una altra pista era la **sala Price**, inaugurada la nit de Cap d'Any del 1934 a la cantonada dels carrers Floridablanca i Casanova de Barcelona. El 28 de març del 1935 va ser l'escenari d'una reunió basquetbolista en què l'encontre principal va ser el Catalunya-Castella, que va servir per triar els millors jugadors pel campionat d'Europa que s'havia de disputar el mateix any. Van acompanyar aquest partit un d'infantils entre l'AB Juniors de l'Hospitalet i l'AC Mollet i un altre entre les seccions de Barcelona i una de comarcal. A partir d'aquest moment es va convertir en un escenari habitual de partits de bàsquet, amb continuïtat fins a mitjan anys seixanta.

PISTA MARICEL PARK

A la muntanya de Montjuïc es va construir un parc d'atraccions que va existir entre 1930 i 1936, aquest tenia una pista de patinatge on es feien diferents activitats, entre les quals partits de bàsquet. Un dels destacats va ser un torneig femení anomenat Maricel.

CAMP DE L'EXPOSICIÓ DE BARCELONA

Amb motiu de l'Exposició de Barcelona es va construir un camp de bàsquet a l'avinguda Montanyans, a tocar de la part posterior del Poble Espanyol. En aquest terreny de joc es van disputar els partits de la selecció catalana contra l'Ambrosiana de Milà i el Foyer Alsacien de Mülhausen i va ser el marc on es desenvoluparen el tornejos de la Copa Exposició masculí i femení que es van disputar al llarg del 1930.

Altres terrenys que destaquen del període van ser l'Estadi Olímpic de Montjuïc, el camp de les Corts, el camp de Sarrià, el camp de l'Iluro a la rambla Ferrer i Guàrdia de Mataró, el camp del Juventus de Sabadell a l'avinguda Francesc Layret. A Manresa els primers camps on es practica el bàsquet a part del camp de futbol van ser els de Flor de Lis i la Bonavista. Tanmateix, el primer camp important va ser el del Blanqueig, uns terrenys contigus a l'empresa de la família Soler (Joan i Maurici, els dos fills, van ser pioners del bàsquet a Manresa) al passeig a tocar de la carretera de Santpedor, on a partir del 1931 es van disputar la major part dels partits dels campionats locals i de les competicions federatives en les quals va participar el Manresa Basket Ball a partir del 1932. A Tarragona ciutat, els primer partits es van jugar al camp de futbol de l'avinguda de Catalunya i a Valls, al camp del Vilar i al del camí de la Xamora. A Reus les instal·lacions del Deportiu i del Ploms van ser també protagonistes.

Clubs

CLUB FEMENÍ I D'ESPORTS DE BARCELONA

Creada l'octubre del 1928, va ser la primera entitat exclusivament per a dones. Sota el lema *Feminitat, esport i cultura*, va introduir la dona en el món de l'esport, però també va incorporar la formació cultural a través de cursos, conferències, concursos literaris i la seva biblioteca. L'objectiu era la formació integral de la dona. Pel que fa al bàsquet, va ser la primera entitat en què es va practicar de manera organitzada, primerament mitjançant tornejos socials i amb una gran tasca d'exhibicions arreu de Catalunya que coincidien normalment amb competicions i exhibicions atlètiques. En segon lloc, gràcies a l'organització d'un torneig per celebrar l'aniversari de la seva fundació en què van participar molts dels equips femenins que es van formar. Així mateix, va guanyar les competicions que es van organitzar amb motiu de l'Exposició de Barcelona l'any 1930 i el campionat organitzat pel diari *L'Opinió* el 1934 i que es va presentar com el Campionat de Catalunya en el seu moment. Algunes de les dones que van protagonitzar l'aparició del bàsquet femení a Catalunya van ser: les germanes Castelltort, Mirapeix, Sugrañes, Morros, Valls, Jerez, Tubau, Pascó, Altaba, Martínez Sagi, Juncadella i moltes més, ja que el club va arribar a tenir més de tres mil associades.

JUVENTUS AC DE SABADELL

L'equip de bàsquet va ser format per un grup d'atletes del club i es va incorporar a les competicions federatives a partir del VI Campionat de Catalunya, disputat entre març i juliol del 1928. La FCBQ va acceptar que fos el substitut del CE Sabadell, que després d'un any va abandonar el campionat. En el seu primer any ja va ser campió del grup B del Campionat de Catalunya. També va aconseguir l'XI Campionat de Catalunya que es va disputar entre novembre del 1932 i abril del 1933, títol gràcies al qual va participar en el primer Campionat d'Espanya de bàsquet, en què va perdre les semifinals contra el Rayo Club de Madrid, que posteriorment va ser el campió. També va ser el primer equip que en un partit oficial, un torneig de classificació per disputar la Primera Categoria, va arribar als 100 punts. Va derrotar la UGE Badalona per 100-6, en què van destacar els 67 punts del jugador Estop. L'equip va competir fins al 1936.

Protagonistes

Jugadors/es

FERNANDO MUSCAT GARCÍA

(Tobed 1911 - Barcelona 2000)

Aragonès de naixement, de ben jove va arribar a Barcelona i des del 1923 va jugar amb el Laietà. Per poder fer-ho va haver de fer-se'n soci i va aprendre a jugar en camps de 50 x 30 metres i equips de set jugadors. El seu debut al primer equip va ser en un partit del 3 de novembre del 1927, quan els equips ja s'estaven adaptant a les noves regles per als equips de cinc jugadors i terrenys de mides com les actuals. Va destacar com a mig centre, pel seu fort físic i la seva coordinació, solidari en l'aspecte defensiu, amb bona visió del joc i bon passador, que a més a més posseïa un bon llançament a cistella. Tot això el va fer imprescindible en el seu Laietà i en els partits de la selecció catalana, i va possibilitar la participació amb la selecció espanyola en el Campionat d'Europa del 1935, en què va aconseguir el subcampionat. Va tornar a jugar després de la guerra al Laietà una temporada més, per aportar la seva experiència a jugadors joves que començaven, com Kucharski o Navarrete.

ENCARNA HERNÁNDEZ RUIZ

(Lorca 1917 - Barcelona 2022)

Es va traslladar a Barcelona amb tota la família i des de ben jove va començar a practicar el bàsquet juntament amb altres esports. Coneguda com *la niña del gancho*, va jugar a l'Atles, i posteriorment al CE Laietà, amb el qual va guanyar el primer Campionat de Catalunya. Després de la Guerra Civil, ho va fer al CE Laietà, en la secció femenina, i al FC Barcelona. També va participar en les competicions d'Educación y Descanso amb els equips Moix Llambés i CE Cottet.

Entrenadors

MARIANO MANENT

(Cordoba 1904 - Avilés 1993)

Nascut a l'Argentina però instal·lat de jove a Barcelona, va ser un dels protagonistes del bàsquet català als inicis. Jugador, entre altres, del Tiberghien, i àrbitre de nivell al llarg de molts anys; finalment, va deixar el xiulet per exercir d'entrenador. Ho va fer al FC Barcelona i també va dirigir la selecció catalana que es va enfrontar per primer cop a la castellana per tal de preparar la selecció espanyola que participaria després en el Campionat Europeu del 1935. Va ser també l'entrenador d'aquesta selecció

espanyola, que va aconseguir l'argent.

Àrbitres

PERE SUST I ARIMON

(Masnou 1908 - 1983)

Va ser un dels pioners del bàsquet català, va participar en tots els apartats de l'esport, com a jugador, àrbitre, entrenador i directiu. Va destacar com a àrbitre en els inicis del Campionat de Catalunya i va ser l'àrbitre que va dirigir el segon partit internacional disputat per la selecció catalana contra l'Ambrosiana de Milà, i va continuar xiulant fins al 1932. Va dedicar-se a entrenar tant les associades del Club Femení i d'Esports com el CE Laietà masculí, equip amb el qual l'any 1935 va guanyar el Campionat de Catalunya. Posteriorment va formar part en diferents comissions de la FCBQ, sempre en tasques de promoció.

Fitxes

Fitxes 1928 - 230

Fitxes 1936 - 735

(35 femenines. No es fa referència a categories en les masculines)

3 **L'FCBQ sota control.**

La difícil represa.

1939 - 1945

La lenta recuperació de l'activitat i les dificultats davant el control polític i la ingerència de les diferents organitzacions creades per la dictadura

L'FCBQ que sorgeix de la nova realitat política pateix un canvi absolut, estarà sota el control total de la Federació Espanyola de Basquetbol. Serà aquesta la que nomenarà el president de l'FCBQ i la que n'aprovarà la junta directiva. Els clubs desapareixen dels òrgans de decisió. El castellà va tornar a ser l'únic idioma. L'activitat de l'FCBQ no va quedar reflectida en les actes fins ben entrat el 1942 i, tanmateix, amb molt poca informació, a causa del personalisme de la direcció.

Des de l'estructuració política definida a partir del decret del 2 de febrer del 1941, la FCBQ depenia totalment de la FEB, que al seu torn ho feia de la Delegación Nacional de Deportes de FET y de las JONS, i aquesta de la Secretaría General del Movimiento. D'aquesta també eren responsabilitat el Frente de Juventudes, la Sección Femenina, el Sindicato Español Universitario (SEU) i la Central Nacional Sindicalista (CNS), que tindrien el control sobre l'esport practicat pels joves, les dones, els universitaris i els treballadors o productors, com se'ls coneixia. Tot aquest entramat d'organitzacions va influir de manera negativa en el desenvolupament de les competicions federatives.

L'FCBQ va reprendre l'activitat amb moltes dificultats. Es va recuperar el Campionat de Catalunya, circumscrit pràcticament a les comarques barcelonines. Malgrat la creació de la delegació territorial a Tarragona, les dificultats derivades de la realitat del país en plena postguerra, a més de la negativa a fer desplaçaments tan llargs per part dels equips de Barcelona, van condemnar els equips tarragonins a una competició local. Tant a Lleida com a Girona les pràctiques eren molt puntuals i associades bàsicament a la capital de província. Només casos aïllats com el del GEiEG o l'AD Farners van fer aparició a les competicions de la FCBQ i sense continuïtat.

Les dificultats eren més rellevants encara en l'àmbit dels més joves i el bàsquet femení. Pel que fa als primers, van ser pràcticament inexistents a la Federació a causa del control del Frente de Juventudes. En l'àmbit femení, tot i que la federació va recuperar una petita estructura competitiva a través d'un molt minoritari

Campionat de Catalunya, aquest va acabar per desaparèixer per la ingerència de la Sección Femenina. L'obligatorietat de tenir fet el servei social per poder tramitar les fitxes va significar que les protagonistes abandonessin la Federació i passessin a competir a Educación y Descanso com a productores.

Fets

1. El 6 d'octubre del 1939 es comença a disputar, a la sala Price, la primera competició després de la guerra, el Torneig Pedro Conde. El nom del campionat ve donat pel nou responsable de la FEB, Pedro Conde, persona vinculada a la Falange i que exercia càrrecs en l'àmbit polític. L'equip campió d'aquest primer torneig masculí va ser el RCD Espanyol de Barcelona.

2. A partir del 7 de gener del 1940 i fins a l'abril es disputa el recuperat Campionat de Catalunya masculí en dues categories, amb vuit equips cadascuna. Al març es va començar a disputar el campionat de Tercera Categoria. El fet més destacable és la no participació del FC Barcelona, amb veritables problemes per tirar endavant l'entitat. Destaca també el fet que, per primera vegada, el Club Joventut Badalona participa en les competicions federatives.

3. L'FCBQ recupera les competicions femenines i, a partir del maig del 1940, es disputa el Trofeu Luis Humet (nom del que va ser directiu del FC Badalona i mort a la Guerra Civil) amb només quatre equips: el SEU, el CE Laietà, la UE Sants, que va ser el campió, i la UGE Badalona. Posteriorment, el març del 1941, es recupera també el Campionat de Catalunya.

4. A finals de juny del 1940 es disputa la I Copa de su Excelencia el Generalísimo, antic Campionat d'Espanya. Per a la disputa de la competició es va inaugurar la pista del RCD Espanyol de Barcelona a Sarrià. El campió final va ser el CB L'Hospitalet. L'equip del Baix Llobregat el formaven Marcel·lí Maneja, Ramon Sanahuja, Pedro Vidal Coll, Rosell, Pere Escalera, Enric Piera, Francesc Rodón, Marcel·lí Ferrer Bisball, Gabriel Manzanares, Ventura. L'entrenador era Salvador Rovira.

5. Es recuperen els enfrontaments Catalunya-Castella (a vegades també anomenada Centre en funció de l'abast de la Federació). Aquests esdeveniments van ser protagonistes de moltes jornades de bàsquet i van ser un aparador per veure els millors jugadors. Al mateix temps, servien per a l'elecció dels jugadors que anaven amb la selecció espanyola, això sí, repartit de manera equitativa, la meitat de jugadors de la catalana i l'altra de la castellana. El

primer enfrontament es va jugar a la sala Price el 16 de setembre del 1940 amb un doble enfrontament masculí i femení, amb victòria per a les seleccions catalanes.

6. El desembre del 1941 l'FCBQ sanciona diferents equips per la qüestió del professionalisme o amateurisme marró. Les sancions van ser especialment dures amb el RCD Espanyol. L'assumpte era conegut popularment com el *cas de les Gavardines*, amb referència a l'element principal dels emoluments dels esportistes.

7. A principis del 1942, entre els mesos de gener i febrer, es crea de nou la Delegació Federativa a Tarragona. Posteriorment, el mes de juliol es proposa la creació d'una delegació a Lleida i se'n nomenant delegat Juan Manuel Randua.

8. El novembre del 1942 la selecció catalana fa una gira per l'estranger i juga tres partits a Grenoble, Ginebra i Valença.

9. L'abril del 1944 el campionat de la Segona Categoria femenina finalitza amb la victòria del CE Hispano Francès. Tanmateix, el van desposseir del títol en considerar que les jugadores eren estrangeres. El títol va passar a mans del segon classificat, la UE Sants.

10. El 20 d'agost del 1945, Carbonell comunica als assistents el calendari del campionat femení, que s'aprova, i es manifesta que només hi prendran part els equips de l'Hispano Francès, RCD Espanyol, SF de FET i de les JONS i Liceo Francés, i que es retiren de la competició el CE Manresa, UE Sants, CB Mediterrani, CE Laietà, UGE Badalona, FC Barcelona, Club Joventut Badalona, tots ells davant la impossibilitat de poder complir les ordres rebudes de la Delegación Nacional de Deportes, segons les quals les jugadores han de tenir totalment fet el servei social per ser inscrites. Els clubs referits dissolen la secció femenina. Tot i ser el campió de Catalunya femení, finalment el RCD Espanyol va ser desposseït del títol i no va poder participar en el Campionat d'Espanya en no complir alguna de les jugadores la condició de tenir fet el servei social. Va ser l'últim Campionat de Catalunya en uns anys.

11. Moltes instal·lacions esportives van ser magatzems militars i camps de ferralla al llarg de la guerra. Quan aquesta va acabar encara van trigar un temps a adequar les instal·lacions per a la pràctica esportiva. En el cas del bàsquet, el CE Laietà torna a obrir les instal·lacions el 13 de juny del 1939 amb un doble enfrontament entre els femenins i masculins de la UE Sants i el RCD Espanyol de Barcelona.

12. De manera lenta, es normalitza la competició i fins i tot es disputen partits interregionals com el que es va fer a Sants l'11

de febrer entre el Club de Bàsquet Institució Montserrat (antic Renaixement BB) i el CN Helios de Saragossa.

13. El mateix maig del 1940 es disputa la Copa El Mundo Deportivo a la sala Price.

14. El novembre del 1940 es comença a disputar la Copa Barcelona - Trofeu General Orgaz, creada per la FCBQ. La final va tenir lloc el 22 de desembre entre la Unió Manresana (campió) i el Club Joventut Badalona.

15. El 8 de desembre del mateix any, els equips femenins del RCD Espanyol i la UE Sants havien de disputar un partit a Palma Mallorca al velòdrom del Tirador. Segons la premsa, va ser impossible a causa del vendaval i el partit es va disputar l'endemà al camp de Sa Punta, amb victòria blanc-i-blava.

16. El juny del 1941, el Club de Bàsquet Institució Montserrat (BIM) organitza la 1a Competició d'Asos del Basquetbol. L'objectiu és trobar el jugador més qualificat tècnicament després de la realització de diferents proves.

17. El 31 de gener del 1942, quasi tres anys després de reprendre l'activitat, la FCBQ actualitza i aprova els seus nous estatuts. El seu primer article és aclaridor i directe: "La Federación Catalana de Baloncesto es el organismo inmediatamente inferior a la Federación Española de Baloncesto y sirve de nexo entre esta y las sociedades deportivas que residen en toda la región catalana".

18. El 29 de març del 1942 té lloc primer encontre internacional. La selecció catalana s'enfronta a l'Urania Genève Sport. La victòria se la va adjudicar la selecció catalana per 28-11 a la sala Price, en una jornada completada amb un partit femení RCD Espanyol - selecció catalana.

19. El maig del 1942 es disputa la fase final del Campionat de Catalunya Femení, per eliminatòries, a les pistes de tennis de Montjuïc. El FC Barcelona es va proclamar campió. L'equip entrenat pel jugador Henry el componien Olivart, Lazagabaster, Gasset, Miquel, Muntasell, Gari, Garcia i Moreno.

20. El juny del 1942 el CE Laietà s'aixeca com a campió d'Espanya a Saragossa davant el FC Barcelona.

21. El març del 1943 la selecció espanyola juga a Tolosa de Llenguadoc un partit davant de França amb els catalans Martínez, Sanahuja, Kucharski, Esteva, Maneja, Vidal i Carreras.

- 22.** El març del 1943 es disputa un partit IV Castilla - Catalunya a la sala Price.
- 23.** El juny del 1943 el RCD Espanyol es proclama campió del Campionat d'Espanya Femení.
- 24.** El juny del 1943 el FC Barcelona s'enduu la Copa de su Excelencia el Generalísimo.
- 25.** El desembre del 1943 es juga la final de la IV Copa Barcelona - Trofeu General Orgaz. La victòria és per al FC Barcelona davant el RCD Espanyol.
- 26.** El març del 1944 es disputa una nova competició de la Copa Hernán que rep el nom per part de Manufacturas Hernán, l'empresa que començava a subministrar pilotes a les principals competicions esportives de Catalunya.
- 27.** A les actes de la FCBQ es recull l'acord d'organitzar les representacions provincials d'acord amb les instruccions rebudes de la FEB. Es veu clarament que, malgrat que s'anuncia la creació de la delegació a Tarragona i un representant a Lleida, aquestes institucions no acaben d'enllestir el seu projecte.
- 28.** El 29 de juny del 1944 el CE laietà es proclama campió d'Espanya a Vigo en derrotar el Reial Madrid. El RCD Espanyol femení perd la final davant la SF de Madrid.
- 29.** El 16 de juny del 1945 s'inaugura una nova pista que va ser protagonista d'importants esdeveniments uns quants anys. La peculiaritat de la nova pista és que es trobava al terrat d'un edifici situat a la cantonada dels carrers Viladomat i Gran Via de Barcelona (aleshores José Antonio Primo de Ribera). L'edifici era un garatge propietat del senyor Ubach i la pista construïda va ser també el terreny del CE Mediterrani. La FCBQ va acordar amb l'empresa Deportes Gran Vía la cessió de dues seleccions per a la jornada inaugural i li va concedir l'organització de les finals de la Copa Hernán de Segona i Tercera Categoria. La condició per a aquesta aportació va ser el 20% de la recaptació.

Presidents

Julio Clavero Lon 1939-42

Directiu de la secció de bàsquet del RCD Espanyol, va entrar a la junta directiva de la FCBQ el 1932. El 1939 va ser nomenat president de la FCBQ per les autoritats franquistes.

Rafael Castejón Gómez 1942-54

Va ser un dels fundadors de l'equip Juventud Valenciana i també de l'Atles Club. Va ser directiu i secretari de la FCBQ el 1932, posteriorment va ser nomenat president en substitució de Julio Clavero Lon i va ser al càrrec fins l'any 1954.

Campionats

TORNEIG PEDRO CONDE

Va ser el primer torneig organitzat després de la Guerra Civil al llarg del mes d'octubre del 1939. Va rebre el nom del president de la FEB, Pedro Conde Esteve, destacat falangista que va ocupar diferents càrrecs a l'administració franquista de l'època. Es va disputar en horari nocturn a la sala Price de Barcelona i va comptar amb la participació d'Atlètic BC, CE Llaietà, RCD Espanyol i CB L'Hospitalet. El campió va ser el RCD Espanyol.

COPA BARCELONA - TROFEU GENERAL ORGAZ

A partir de finals d'octubre del 1940 la FCBQ va organitzar aquesta nova competició. Es va crear per fer d'avantsala del Campionat de Catalunya per a equips de Primera i Segona Categoria de manera obligatòria i voluntària per als de Tercera, i es va disputar per sistema d'eliminatòries. Tot i que en les primeres notícies que es tenen el nom apareix com a Copa Barcelona, ràpidament se li afegí el de Trofeu General Orgaz en honor al general Luis Orgaz Yoldi, que va ser capità general de la Regió Militar de Catalunya. Més de vint equips van participar en la primera edició. La primera eliminatòria va significar el retorn del FC Barcelona a les competicions oficials després de no poder formar equip el 1939. El seu matx el va enfrontar a la UE Manresana, que finalment va ser el primer campió d'aquest torneig. Les finals d'aquest campionat es van disputar a partit únic i van ser un referent al llarg de la dècada en diferents escenaris com la sala Price o la plaça de toros de les Arenes.

TORNEIG LUIS HUMET

Fou la primera competició femenina organitzada per la FCBQ després de finalitzada la guerra civil. El nom de la mateixa era un reconeixement al directiu del FC Badalona que fou assassinat l'agost de 1936 a Barcelona. L'entitat Badalonina fou la que va aportar el trofeu a les guanyadores. Es va disputar a partir de Maig del 1940 amb la participació del CE Laietà, US de Sants, UG Badalona i SEU. La Unió Esportiva de Sants fou el guanyador d'aquest trofeu i las protagonistes: Gasset, Montasell, Vadellos, Miquel, Mira, Icart, Garí i Martí. Aquest trofeu no va tenir continuïtat i tant sol es va disputar una edició mes en la que l'equip guanyador fou el RCD Espanyol de Barcelona

TORNEIG LLAMPEC VICENTE BOSCH (A BADALONA)

Torneig de caràcter privat però autoritzat per la FCBQ fou organitzat per la Unió Gimnàstica Badalona. Las característiques principals es que era un torneig d'estiu (pretemporada), nocturn i llampec, el partits es disputaven per eliminatòries i duraven només 20 minuts excepte la final. Els primers vuit participants foren el Atlètic, RCD Espanyol, CE Laietà, els equips "A" i "B" de la Gimnàstica de Badalona, el BIM, el Joventut Badalona i el Montgat. L'èxit del model el va fer perdurar fins ven entrada la dècada dels cinquanta.

COPA HERNÁN

Competició que es va disputar a partir de l'any 1944 i que comptava amb el patrocini de l'empresa Manufacturas Hernán, que es dedicava exclusivament a la fabricació de pilotes per a tota mena d'esports. Aquesta competició va anar creixent i es va disputar en les diferents categories del Campionat de Catalunya fins ben avançada la dècada dels cinquanta.

TORNEIG PRESIDENT FEMENINA

Torneig que es va començar a disputar a l'octubre del 1941, amb l'objectiu que les jugadores més joves poguessin tenir continuïtat en les pràctiques. Estava reglamentat que no hi podien participar jugadores amb llicència dels primers equips. El nom de la competició ve del fet que va ser el president de la FCBQ, Rafael Castejón, qui va donar la copa per a les campiones. En la primera edició hi van participar set equips i el títol va ser per al CE Sabadell. El torneig va ser irregular i va desaparèixer davant de les dificultats de les dones per participar en les competicions federatives pel tema de les llicències i la ineludible obligació tenir fet el servei social per poder tramitar-les.

Instal·lacions

PISTES DE TENNIS DE MONTJUÏC

Les pistes de tennis situades a la muntanya de Montjuïc van ser marc de molts partits de bàsquet: l'any 1935 ja s'hi va disputar el Campionat d'Espanya i després del 1939, al llarg d'un petit període de temps, va ser escenari de diferents esdeveniments, com el Campionat de Catalunya Femení disputat el 1942, que va acabar amb la victòria del FC Barcelona, o fins i tot del torneig organitzat per l'FCBQ amb motiu del 25è aniversari.

PISTA DE GRAN VIA

Aquesta pista va ser inaugurada el juny del 1945 i es va construir al terrat d'un garatge, propietat del senyor Ubach, a la cantonada entre el carrer Viladomat i l'aleshores avinguda de José Antonio Primo de Rivera (actual Gran Via) de de Barcelona. La inauguració d'aquesta va enfrontar dues seleccions catalanes i la mateixa jornada es van disputar les finals de la Copa Hernán de Segona i la Tercera Categoria, així com la semifinal del Campionat de Catalunya Juvenil entre el FC Barcelona i el BIM. La pista també va ser el terreny de joc del CE Mediterrani.

PISTA DE LA PISCINA DE GIRONA

Instal·lacions poliesportives al parc de la Devesa on el GEiEG va desenvolupar les seves activitats esportives, entre les quals el bàsquet. L'equip gironí va jugar a la dècada dels anys trenta a la pista de ball de la piscina de la ciutat i ocasionalment també ho feia als terrenys de les Pedreres, on el club practicava bàsicament l'atletisme. Posteriorment l'entitat va practicar el bàsquet a les instal·lacions esportives del Camp de Mart a la Devesa.

Clubs

CB L'HOSPITALET

Un grup de joves que jugaven a bàsquet a la ciutat de l'Hospitalet van acabar formant un equip de bàsquet amb el nom d'Atlètic Basket Júniors. Van participar per primer cop en les competicions de la FCBQ en el X Campionat. La temporada 1935-36 va aconseguir el subcampionat i el dret a disputar el Campionat d'Espanya jugat a Madrid. El viatge va ser possible gràcies al suport de les autoritats locals, però només s'hi van poder desplaçar set jugadors, que obtindrien el tercer lloc. Després de la guerra el club va haver de canviar de nom per la prohibició franquista de tenir noms en llengua

no castellana i es convertí en el CB L'Hospitalet. Aquesta entitat va aconseguir el Campionat de Catalunya i d'Espanya l'any 1940 sense perdre cap partit. La temporada següent també va ser campió de Catalunya i subcampió d'Espanya. Els protagonistes van ser Pere Vidal, Marcel·lí Ferrer, Marcel·lí Maneja, Ramon Sanahuja, Francesc Rodón, Rosell, Enric Piera, Pere Escalera, Gabriel Manzanares, Ventura, Joan Canudas, Josep Benach, dirigits per Salvador Rovira i Joan Villalba.

RCD ESPANYOL FEMENÍ

L'equip femení del RCD Espanyol de Barcelona va ser un dels protagonistes d'aquest període. Recull totes les característiques que defineixen el bàsquet femení jugat aquells anys. L'equip femení es va crear ben entrat el 1940, va debutar en un partit el 7 d'octubre incorporant a les seves files un grapat de jugadores ja veteranes i dirigides pel jugador Centelles. Aquest equip va obtenir diferents títols: dos campionats de Catalunya i un d'Espanya, així com un subcampionat d'Espanya. També va protagonitzar fets com la participació en el Campionat d'Espanya per la no autorització al CE Hispano Francès, en considerar-lo un equip estranger, o la problemàtica de les fitxes perquè alguna de les seves jugadores no tenia fet el servei social. Això li va costar la participació en un Campionat d'Espanya i la sanció del llavors delegat, l'entrenador Pedro Flores. Les protagonistes van ser Cabanes, Barrera, Santiago, Herrera, Mira, Lorham, Marco, Tomás, Peón. Els seus principals rivals van ser el CE Laietà de Bertran, Morrons, Jordà, Vázquez, Borràs, Solsona i Torremade i el FC Barcelona d'Olivart, Miquel, Moreno, Montasell, Gari.

Protagonistes

Entrenadors

FERNANDO FONT

(Ceuta 1915 - Barcelona 2002)

Es va iniciar en el bàsquet a l'Escola Pia Santa Anna de Mataró. Es va traslladar a viure a Barcelona i a partir del 1932 va entrar a formar part de la Sociéte Patrie, amb la qual va jugar fins al 1936. El 1939 es va incorporar a l'Atlètic BC de Sant Gervasi, en el qual va jugar un any per, a partir del 1940, incorporar-se al FC Barcelona, que reprenia l'activitat i en el qual va jugar tres anys més. Després de retirar-se, va exercir d'entrenador i va marcar una època en la qual el FC Barcelona va ser el dominador del Campionat de Catalunya i el d'Espanya. Posteriorment va ser seleccionador espanyol i també entrenador del CB Orillo Verde de Sabadell. Tècnic lligat a la FCBQ,

va ser un dels artífexs de la creació d'una escola d'entrenadors en què, a partir dels anys cinquanta, es van fer els cursos per obtenir la titulació. També va tenir responsabilitats en l'aspecte tècnic en la creació de programes d'àmbit federatiu per al desenvolupament del bàsquet juvenil.

Jugadors/es

MARCEL·LI MANEJA

(L'Hospitalet de Llobregat 1921-2015)

Un dels referents d'aquests primers anys, jugador de l'AB Júniors (CB L'Hospitalet a partir del 1939), va ser un director de joc elèctric, ràpid i intens, la imatge del qual es va associar, amb el pas del temps, amb el mocador que portava al cap. Campió de Catalunya i Espanya amb l'Hospitalet, el seu joc va fer que ràpidament altres clubs intentessin fitxar-lo. El RCD Espanyol ho va aconseguir pagant-li una bona fitxa, tot i que llavors el bàsquet tenia la condició d'amateur. L'any següent va fitxar pel Cercle Catòlic i, finalment, pel Joventut Badalona, en el qual es retiraria l'any 1953 després de marcar una època amb l'Huracà verd-i-negre. També va ser internacional en un període en què no hi havia gaires enfrontaments. Destaca la participació en un partit amb Espanya contra la selecció francesa a Tolosa de Llenguadoc, on la premsa local va titular les cròniques així: *"Maneja, roi du terrain. Une flèche"*. També va exercir com a entrenador a la UE Sants, tant del masculí com del femení, al RCD Espanyol, el Pedagogium i el Tecla Sala e Hijos.

MARIA 'MERY' MORROS NAVARRO

(Barcelona 1912- 1973)

Va ser una gran esportista que va formar part del Club Femení i d'Esports des de la seva creació, el 1928. Va destacar en l'atletisme i també en el bàsquet, com una de les jugadores més prominents dels anys trenta. Va continuar practicant el bàsquet després de la guerra al CE Laietà i també al FC Barcelona fins ben entrats els anys quaranta. També va formar part de la junta directiva de la FCBQ entre el 1942 i el juliol del 1945.

BLAS SORRIBES

(Barcelona 1912 - Barcelona ?)

Antic jugador del Montserrat BB (a partir del 1939 Bàsquet Ateneu Montserrat, BAM). Es va dedicar a l'arbitratge des del gener del 1941. A la fitxa personal del Col·legi el catalogaven així: *"Excel·lent per la seva energia i pel coneixement de joc, capacitat per dirigir partits de competició nacional com internacional"*. Va ser un dels més populars dels anys quaranta i va xiular a la Primera Categoria

durant molt de temps, en què va participar en finals de totes les competicions masculines i femenines de la FCBQ, partits de la Lliga estatal del 1947 (mai reconeguda), el torneig del 25è aniversari de la Federació, partits de selecció catalana com el que va enfrontar-la amb el Palermo o el II Gran Premi Internacional Ciutat de Barcelona.

Fitxes

Fitxes 1939 - 1945

1939 - 315 (homes) - 24 (Dones)

1945 - Sense informació.

4

L'arrelament de l'estructura competitiva i ampliació dels participants. 1946 - 50

Es van consolidar les competicions, fonamentalment, a les comarques barcelonines gràcies a la incorporació de clubs cada vegada més llunyans de Barcelona ciutat, on es crearen grups específics per les zones de Mataró i Manresa amb l'objectiu de facilitar l'assentament dels clubs amb desplaçaments més curts. En aquest anys fins i tot es van incorporar alguns clubs de Tarragona i Girona gràcies a una certa implantació de les seves competicions. Els equips lleidatans van passar a disputar, des del 1946, les competicions aragoneses en un intent d'accedir a competicions de categoria superior, la "Copa del Generalísimo" a la qual s'accedia en funció de la classificació al campionat regional. Aquesta situació a Lleida es mantindrà fins la creació de la "Federación Ilerdense de Baloncesto" l'agost del 1949 per part de la FEB. El bàsquet femení fou un dels pocs punts negatiu, la reglamentació de la Secció Femenina i el seu control sobre les fitxes de les jugadores derivà amb la desaparició del Campionat de Catalunya, que no es tornà a disputar fins la temporada 1950-51.

Diferents foren els factors que possibilitaren la consolidació: L'evolució política europea amb la victòria dels aliats, apaivagà paulatinament l'exaltació de les diferents organitzacions del règim i van anar virant cap a posicions més de servei sense perdre el seu ideari. Això va possibilitar la creació de molts clubs sota l'aixopluc del Frente de Juventudes i Educación i Descanso, que amb el pas dels anys es transformarien en clubs esportius independents. Igualment va sortir beneficiat el bàsquet juvenil que va poder tirar endavant de manera definitiva una competició que fou bàsica per la estabilitat dels primers equips de les entitats. També fou positiu l'inici del flux migratori cap a les zones urbanes i per últim la incorporació d'equips que buscaven fer un salt qualitatiu de les competicions diocesanes, organitzades per la Juventud de Acción Católica Española (JACE) que a nivell quantitatiu eren similars a les federatives.

El bàsquet va anar guanyant adeptes entre la població i es començà a utilitzar instal·lacions amb més capacitat pels esdeveniments més importants com les places de toros.

Al final dels anys quaranta la FCBQ tenia una estructura competitiva assentada amb diferents categories en la disputa del Campionat de Catalunya de primer i segons equips. Una competició juvenil

estable i que anava incrementant el numero de participants cada temporada. Dues competicions que completaven la temporada: la Copa Barcelona Torneig General Orgaz i la Copa Hernan. Un entramat en el que els clubs mes importants de Tarragona es troben totalment integrats i se complementa amb incorporacions puntuals de Girona com el GEiEG i el Blanes.

Fets

1. El 30 de juny del 1946 es disputà la final de la Copa del Generalíssim a la plaça de toros de las Arenas de Barcelona que enfrontà al FC Barcelona i la UE Montgat. Al mateix programa hi va disputar-se la final de la Copa Hernan de 1a categoria i el partit de desempat entre els equips juvenils del BIM i el CE Laietà per dirimir el campió juvenil. Els protagonistes foren pel FC Barcelona: Ferrando, Galve, P. Carreras, Martin, M. Carreras, Martin, Garcia, Duñach i Esparza; Pel Montgat: Pagan, Justen, Baró, Dalmau, Rodríguez, solé, Ramia, Revill i Pujol.

2. Primer intent de crear una lliga estatal per part de la FEB. Van iniciar la competició els quatre primers classificats de les federacions centre i catalana (FC Barcelona, Joventut Badalona, UE Montgat i JACE Calella) i es va disputar entre el 5/01/1947 i el 13/04/1947. Tot i que la mateixa va arribar al final amb victòria del FC Barcelona, mai ha estat reconeguda oficialment. Un dels equips del centre es va retirar de la competició quan ja es portaven unes jornades de la mateixa.

3. El 29 de març 1948 la Selecció Catalana va disputar un partit contra el C.A. Geneve suís al que va derrotar per 41-17 a la pista del FC Barcelona. Els protagonistes foren: Carreras, Dalmau, Maneja, Ferrando, Kucharski, Pagam, Manolin Martin, Galve i Baró.

4. El 16 de Maig del 1948 a Burgos el Joventut de Badalona aconseguia el seu primer Campionat d'Espanya davant el Real Madrid amb una brillant victòria per 45 a 32. Naixia L'Huracà verd i negre. Entrenats per Pepe Vila, els Kucharski, Maneja, Ollé, Valls i Gubern foren els protagonistes.

5. El 22 de Juliol del 1948 es va disputar un partit internacional femení al camp del RCD Espanyol que enfrontà al SEU de Barcelona amb el C.U.S. de Torino l'equip també entrenat per Josep Vila estava format per: les germanes C. Nin i MT Nin, Soley, Elvira, Sierra i De Val.

6. 26 de setembre del 1948 en el partit de tornada de semifinals de la Copa Barcelona Trofeu General Orgaz disputat a Calella entre els propietaris de la pista i el Sant Josep de Badalona, el jugador

badaloní Castells es va anotar dos punts a la pròpia cistella per tal d'evitar la pròrroga i passar a la final del torneig. Ja que a Badalona la victòria fou per Sant Josep per sis punts.

7. El 10 d'Agost de 1949 la FEB va crear la "Federación Provincial Llerdense" que va tenir com a primer president al Sr. José Manuel Randua. D'aquesta manera la competició provincial permetia al guanyador disputar, en teoria, el Campionat d'Espanya la màxima competició a nivell estatal. En realitat el campió d'aquesta primera temporada, CE Huracans va disputar una nova competició estatal de nom COPA FEB creada pel nivell desigual entre els equips. Fou com una mena de Campionat d'Espanya de segona categoria.

8. A partir de dia 23 setembre del 1949 es va disputar el torneig commemoratiu del XXVè aniversari de la FCBQ "Torneig internacional de Bàsquet I Gran Premi Exc. Ajuntament de Barcelona". A la Pista de Tennis de Montjuic, foren els protagonistes el Villerbaune, Mònaco i les seleccions catalanes "A" i "B". Un mes després la FCBQ fa patent la seva satisfacció de l'èxit d'aquest torneig a l'acte de la reunió del dia 28 d'Octubre de 1949.

9. Del dijous 13 de juliol al dissabte 1950 es va disputar a la Plaça de Toros de Las Arenas el II Gran Premi Internacional Excm. Ajuntament BCN. Borletti, Virtus, Madrid y selecció Barcelona van participar amb victòria pels primers. La novetat que s'anunciava a la premsa era la pista de fusta i el taulers transparents.

10. El mes d'octubre del 1950 sis jugadors de la FCBQ - Dalmau, Ollé, Bassó, Ferrando, Kucharski, Gonzalez - van quedar concentrats a Toledo per disputar el Campionat del Mon a Argentina. Era un període en el que els internacionals es repartien de manera equitativa entre les federacions Centre o Castellana i la FCBQ, fins i tot prenen aquesta decisió salomònica per sobre de raons tècniques.

11. Abril del 1946 l'equip portuguès de Os Belenenses jugà uns partits davant el CE Laietà i el CE Manresa. El Laietà va tornar la visita a Lisboa a finals de juliol, gira que va completar amb dos partits davant el V. Gamma i l'Oporto.

12. A Tarragona el 1946 s'organitzà el VI Torneig Nocturn que va tenir continuïtat. També s'organitzava la Copa Tarragona amb la col·laboració de l'Ajuntament de Tarragona i la Diputació Provincial.

13. La temporada 1946-47 davant la impossibilitat de disputar les competicions amb la resta d'equips catalans, els lleidatans demanen la seva incorporació a les competicions aragoneses.

14. El 19 de Setembre del 1946 a la pista de la Gran via de Barcelona es van disputar dues finals. La de la Copa Barcelona disputada pels equips de l'UE Montgat i el CC Hospitalet i la final del trofeu El Mundo Deportivo entre el Mediterrani i el CE Laietà. Victories pel Mediterrani per 31 a 27 i pel Montgat per 59 A 38.

15. La realitat des clubs tarragonins ja assentats definitivament a les competicions federatives no va derivar en una estructura federativa estable a les comarques tarragonines i així les proclames de noves delegacions i nomenaments de representants a per part de la FCBQ son mes d'una com demostra la disposició del 24 d'octubre de 1946 apareguda a les actes de la FCBQ amb la designació d'un nou representant en la figura del Sr, Salvador Vidal al que "se encomienda la puesta en marcha de la provincia de Tarragona con los equipos de la misma afiliados que son; CN Reus, Ranas, R eus Deportivo, La Salle, AAEET de Tarragona, CD Vendrell, Tarraco, ABC y AEET de Valls este campeonato tendrá principio el día 10 de noviembre y queda asimilado a la 2º categoría A".

16. Entre 1947 i 1948 a Lleida i amb la col·laboració de Educación y Descanso es van disputar tres tornejos locals sota el nom de "José Ferraz Montanuy. Però en realitat la competició mes exitosa en l'àmbit local es el "Campionat d'Empreses".

17. 20 d'abril del 1947. CE Laietà celebrà les bodes d'argent partit amb la selecció nacional amb victòria pel combinat espanyol per 43 a 29.

18. Si be les competicions juvenils comencen a ser habituals, hi ha certa problemàtica a l'hora d'aplicar el reglament per que fa referència a l'edat dels jugadors. Així troben que el juliol del 1947 es fa públic al diari El Mundo Deportivo d'una denuncia presentada davant de la FCBQ del RCD Espanyol per alineació indeguda d'un jugador d'altra equip. La reacció de la Comitè de Competició de la FCBQ fou " *Comprobando ésta y ante la probabilidad de que otros clubs hayan alineado también jugadores no comprendidos en la edad tope de 18 años que marca el reglamento de los Campeonato Juveniles, este Comité de Competición dicta el siguiente fallo:*

1º Queda en suspenso en tanto se aclare la situación de los jugadores participantes.

2º Todos los clubs que han tomado parte deberán presentar antes del 15 de Julio próximo (sic) todas las partidas de nacimiento de los jugadores fichados.

3º Transcurrido el plazo y no presentadas se entenderá que el club renuncia a sus derechos.

4º Una vez en poder de las partidas de nacimiento se procederá a su estudio para el pertinente fallo.

19. El CE Laietà que havia patit la diàspora dels seus jugadors a diferents clubs va tenir dificultats per forma equip la temporada 1947-48. La FCBQ va dispensar al club de participar al Campionat de Catalunya i li va reservar la plaça pel campionat de la temporada següent.

21. En una eliminatòria disputada a doble volta el 18 i 25 de Maig dl 1947, el cinc de la Unió Esportiva Montgat fou eliminat de manera polèmica a la semifinal del Campionat d'Espanya pel Canàries de Madrid, equip dirigit per Jacinto Ardevinez, a l'hora també president del Col·legi d'Àrbitres espanyol. , pluriocupació que era molt habitual a l'època . La manca de quatre directius, àrbitres, entrenadors adaptats als nous temps i un endarreriment respecte a la transformació que s'estava produint en el bàsquet que demostrava una certa precarietat.

22. El FC Barcelona va guanyar el I Torneig Iberic al juny del 1947 derrotant a Lisboa en la final al Vasco de Gama portuguès per 46 a 42.

23. A l'agost del 1947 Eduard Kucharski que l'any anterior havia trasbalsat el mon de la cistella amb el seu fixatge pel FC Barcelona, canvia aquest pel Joventut on jugà la temporada 1947-48. A la següent va voler fer el viatge a la inversa però va estar sense jugar tot l'any degut a la negativa del Joventut de Badalona a donar-li la baixa i tenir signada la seva continuïtat. Després d'una temporada jugant no mes amb la selecció i amistosos va torna a jugar amb el FC Barcelona.

24. Els dies 27 i 28 de Setembre del 1947 el Virtus de Bologna campió italià jugà dos partís davant el FC Barcelona al camp de futbol de Les Corts on el públic va omplir la tribuna i es va habilitar una pista de fusta sobre la gespa. El primer partit victòria pels catalans i el segon pes italians.

25. Juliol de 1948 el Gimnàstic de Tarragona disputà un partit de caràcter internacional davant el Racing de Toulouse.

26. El 22 de Juliol del 1948 es va disputar un partit internacional femení al camp del RCD Espanyol que enfrontà al SEU de Barcelona amb el C.U.S. de Torino l'equip també entrenat per Josep Vila estava format per: les germanes C. Nin i MT Nin, Soley, Elvira, Sierra i De Val.

27. Octubre de 1948 noves regles FIBA entre d'altres s'incorpora la regla del Tres segons.

28. La Sala Price que havia estat centre de les activitats basquetbolistes en els primer anys de la dècada dels quaranta, havia deixat de ser una pista per a la practica del bàsquet per les seves petites mides. A finals dels 1948 i amb la insistència i col·laboració de la FCBQ es va recuperar després de reformar-la i tenir unes medis de 28 x 16 metres.

29. L'1 d'Abril del 1949 a la pista de Gran Via la Selecció Espanyola va disputar un partit de preparació davant d'un combinat regional dirigit per Pepe Vila. L'exit de la jornada va ser tant importat que molta gent es va quedar sense poder accedir al terrat on hi havia la pista i, segons les cròniques, es van haver de conforma en "escoltar el partit" des del carrer. La victòria fou per la selecció estatal per 31 -29.

30. Els dies 29 i 30 de Maig el FC Barcelona va disputar i guanyar un torneig internacional a Ginebra, davant: Stade Français de Paris, Club Geneve i Urania . Alló que fa diferent aquesta competició es la participació amb el FC Barcelona de Kucharski, que no jugava amb cap equip per la negativa del Club Joventut Badalona de donar-li la baixa, i també la de Joan Dalmau jugador del UE Montgat i que va reforçar als blaugranes.

31. Cada vegada eren mes les jornades de bàsquet internacional, així el FC Barcelona, amb motiu de les noces d'or de l'entitat, va enfrontar-se dos cops amb l'Olimpique de Marsella els dies 26 i 27 de novembre del 1949.

32. La plaça de toros de Las Arenas de Barcelona fou l'escenari de la fase final del Campionat d'Espanya. El 8 de maig del 1950 el FC Barcelona es va proclamar campió guanyant al Club Joventut Badalona a la final.

33. A partit del 22 d'octubre del 1950 Espanya va disputar, amb sis jugadors pertanyents a la FCBQ: Dalmau, Ollè. Bassó, Ferrando, Kucharski, Gonzalez, el Campionat del Mon al Luna Park de Buenos Aires. Va perdre quatre dels cinc partits disputats i la única victòria va ser per la negativa de Iugoslàvia a enfrontar-se amb el combinat espanyol

35. Davant l'auge i la importància de les competicions diocesanes, també conegudes com l'OAR (Obra Atlético Recreativa). La FBCQ, al novembre de 1950, va acordar: no autoritzar cap acte esportiu que tingui relació amb la JACE, així com a cap jugador depenent d'aquesta catalana per que pugui actuar en els mateixos. Així

mateix s'acorda elevar a la Federació Española un informe sobre l'assumpte . Es preniant actituds defensives davant la importància de les competicions diocesanes en especial a les comarques barcelonines.

36. El 8 de desembre del 1950 el Club Joventut Badalona va guanyar la Copa Orgaz derrotant al FC Barcelona a la final disputada a la Plaça de Toros de Las Arenas. En la mateixa jornada es va fer un homenatge a Miguel Carreras en un enfrontament entre la Selecció Catalana i l'Espanyol. La jornada es va completar amb una exhibició de Voleibol entre l'Hispa Francès i el ADC Bombers. El Voleibol va dependre durant uns anys de la FCBQ fins que va tenir federació pròpia.

Presidents

Rafael Castejón Gómez 1942-54

Campionats

LIGA NACIONAL (1947 NO RECONEGUDA)

Entre gener i abril del 1947 es disputa una primera Liga Nacional, de caràcter estatal, organitzada per la FEB, que després no va ser reconeguda. Hi participen vuit equips, quatre dels quals catalans (JACE Calella, UE Montgat, Joventut Badalona, FC Barcelona) i quatre de madrilenys (Reial Madrid, América, Liceo Francés i Canarias). La competició es disputava el cap de setmana en dues jornades per aprofitar el viatge, dissabte amb un equip i diumenge amb un altre i a doble volta. Ja avançada la competició, l'América es va retirar. El campió va ser el FC Barcelona.

CAMPIONAT DE CATALUNYA JUVENIL

Es va disputar el I Campionat de Catalunya Juvenil. Segons les actes de la FCBQ, la final del campionat la van disputar el Joventut i el FC Barcelona. Aquesta competició va tirar endavant i es va assentar a l'estructura competitiva federativa, no sense certs problemes relacionats amb les fitxes i edats dels jugadors. Altres equips també aconseguiren el títol de campions, com el Pompeia o el BIM, que l'any 1950, després d'obtenir el títol, va ser convidat a jugar un partit a Madrid contra el Reial Madrid en el que es podria denominar Campionat d'Espanya oficiós. El partit va acabar amb victòria de l'equip de Sants per un punt.

Instal·lacions

PLAÇA DE TOROS DE LES ARENES

L'acceptació del bàsquet per part del públic es va anar incrementant i va obligar a buscar locals més amplis. Podríem dir que el concepte d'espectacle es va començar a introduir lentament en el món del bàsquet. Un dels espais que es van utilitzar va ser la plaça de toros de les Arenes a Barcelona. De manera excepcional, el 1946 es va disputar la final del Campionat d'Espanya que enfrontava el FC Barcelona i la UE Montgat. Les cròniques parlaven d'un "terreno cuyo suelo será objeto de una minuciosa desinfección", només es van posar a la venda entrades per a ombra i alguns diaris esmentaven gairebé 8.000 persones veient el partit. A partir del 1950 la plaça de toros de les Arenes es va convertir en un terreny de joc habitual, així com la Monumental, gràcies també a la bona voluntat de la família Balañá, que gestionava els dos cossos. La novetat va ser que van anar millorant les característiques tècniques del terreny de joc en col·locar una pista de fusta i fins i tot taulers transparents. Les places de toros no van ser una exclusiva barcelonina. Girona, Olot o Manresa, entre altres, també van utilitzar les seves.

FRONTÓ DE LLEIDA

Projecte arquitectònic que es va dur a terme el 1935 i es va inaugurar l'any 1942. Destinat a la pràctica de la pilota basca, també es va utilitzar per a la pràctica d'altres esports com la boxa, així com el basquetbol, al llarg de tota la dècada dels quaranta. Posteriorment el pavelló dels Camps Elisis el va substituir com a pista coberta de la ciutat de Lleida. Finalment el frontó va tancar a mitjans de la dècada dels cinquanta.

Clubs

CLUB GIMNÀSTIC DE TARRAGONA

El Nàstic de Tarragona va protagonitzar l'any 1948 l'ascens a la Primera Categoria del bàsquet català, va ser la primera vegada que un club de Tarragona competia en la màxima categoria catalana. El club, que ja havia practicat el bàsquet el 1924, a partir dels anys trenta va donar continuïtat a les seves pràctiques. A la dècada dels quaranta, de mica en mica, van aconseguir assentar un grup estable i que el públic donés suport a l'equip, fet que va ajudar que l'equip aconseguís l'ascens a la Segona Categoria catalana. Tanmateix, per fer el salt a la màxima va fitxar jugadors

veterans de renom de fora de Tarragona: Peón, Navarrete, García i Sáez van acompanyar els locals Sierra i Hugas, que van ser dirigits també per entrenadors de nivell com Fernando Font i Pepe Vila. Finalment, l'aposta no va tenir l'efecte desitjat i l'equip va perdre la categoria, de manera que la situació va agreujar les dificultats econòmiques derivades de la incorporació de jugadors forans.

CLUB ESPORTIU HURACANS DE LLEIDA

Va ser un dels clubs clau en el desenvolupament del bàsquet a Lleida. Creat a l'agost del 1941, la seva primera formació va ser Bellart, Palou, Bademunt, Mateu, Roger i Vargués. Com a entitat va anar més enllà del bàsquet en l'àmbit esportiu i va ser també un referent social a la vida de Lleida com a plataforma cultural. L'equip de bàsquet, motiu de la fundació del club, va participar en el I Campionat Provincial federat la temporada 1942-43, i a partir de la temporada 1946-47 va disputar el campionat en què participaven equips lleidatans i aragonesos, a causa de la manca de voluntat dels equips barcelonins de fer desplaçaments tan llargs per competir.

CLUBS FEMENINS

En l'àmbit femení, les competicions federatives van desaparèixer, els clubs es van passar a les competicions d'Educación y Descanso, la UE Sants es va convertir en García Vives i va ser un dels protagonistes principals, amb jugadores com Pura García (l'empresa familiar va ser la que va donar nom al nou equip) les germanes Tarragona, Garcés, Sierra. A Badalona la UGE Badalona va donar pas a diferents equips (Ezequiel Giró, Bombas Prat, Mobba), conjunts en què jugadores com Lluïsa Giró, les germanes Alañá o la Maria Gol van ser les protagonistes. Un altre equip destacat va ser el CE Cottet a l'Hospitalet. A Girona, l'equip femení de Bordils també va ser un referent a partir de mitjans de la dècada dels quaranta, amb el suport de la CNS El Hogar del Productor de Bordils, i va comptar a les seves files amb autèntiques pioneres com Carme Jou, Joaquina Sau, Teresa Oliver, Empar Perich, Rosa Perich i Pilar Almar.

Protagonistes

Entrenadors

JOSEP VILA I RUBIO

(Barcelona, 1905-1973)

Va ser un dels entrenadors referents d'aquest període. Com a jugador va formar part del Gràcia FC i el FC Barcelona, entitat en

la qual va exercir també d'entrenador. A partir del 1939 es va incorporar al CE Laietà i també va ser el màxim responsable del CB Mediterrani i l'equip de la Secció Femenina de Barcelona. Reconegut com un dels millors tècnics del moment, ja començada la temporada 1947-48 va substituir Josep Tomàs a la banqueta del Club Joventut Badalona. Aquest primer any va significar el primer títol de campió d'Espanya i l'inici d'una gran trajectòria per a l'Huracà verd-i-negre. També va dirigir altres equips com el Gimnàstic de Tarragona, el CB Metropolità o el GE La Seda.

Jugadors/es

LLUÏSA GIRÓ I MARSAL

(Badalona, 1921-2015)

L'Institut-Escola de la Generalitat va ser on va començar a practicar el bàsquet abans de la guerra, tot i que va practicar més esports, en especial l'atletisme. A partir del 1940 es va incorporar a la UGE Badalona entrenada per Pere Gol. Va participar en els campionats de Catalunya fins que aquesta competició va desaparèixer. L'equip va passar a disputar les competicions d'Educación y Descanso sota el patrocini de l'empresa familiar Ezequiel Giró. El seu nivell la va portar a disputar partits amb selecció catalana i també l'estatal del SEU. Es va retirar a la darreria de la dècada dels quaranta.

EDUARD KUCHARSKI I GONZÀLEZ

(L'Hospitalet, 1925 - Barcelona, 2014)

Va ser el jugador referent en aquests anys. Incorporat al CE Laietà des del 1939, ràpidament va destacar pel seu nivell tècnic i llançament a cistella, i de ben jove es va incorporar al primer equip amb el qual va ser campió de Catalunya i dos cops campió d'Espanya. El 1946 va fitxar pel FC Barcelona, al qual un any abans ja havien marxat altres companys del Laietà com Navarrete i Gálvez. Va aconseguir, sota la direcció de Fernando Font, el seu segon doblet. L'any següent sorprenentment va fitxar pel Club Joventut Badalona, amb el qual també va ser campió d'Espanya, per intentar tornar la temporada següent al FC Barcelona. Davant la negativa del club badaloní de donar-li la baixa, es va estar un any jugant només amb la selecció espanyola i partits amistosos per, a partir del 1949, tornar a jugar amb el FC Barcelona. La seva etapa com a jugador va acabar al CB Aismalibar de Montcada, on va exercir la tasca de jugador i també la d'entrenador, mitjançant la qual va fer arribar l'equip a la Primera Categoria catalana i a la Lliga estatal que es va disputar a partir del 1957. Com a jugador va ser el capità de la selecció espanyola que va aconseguir el títol als Jocs del Mediterrani de Barcelona. Com a entrenador, va dirigir també la selecció espanyola a les olimpíades de Roma, on va cridar l'atenció de la

Virtus de Bolonya, en la qual va ser entrenador tres anys, fins al 1963, en què va retornar a Catalunya per entrenar el CB Aismalibar un any fins a la seva desaparició. Va passar, juntament amb diversos jugadors, a la Penya, que va dirigir entre 1964 i 1969. El 1967 va obtenir el primer títol de Lliga per als badalonins i una copa el 1969. Posteriorment, i de manera esporàdica, va dirigir tant el Joventut com el FC Barcelona, amb el qual va aconseguir el 1978 la Copa del Rei.

JOAN DALMAU I COMAS

(Montgat, 1924 -2006)

Va ser un jugador que destacava per la seva versatilitat, podia jugar en qualsevol de les posicions de l'època: davanter, defensa, mig. Conegut com el Gat, la fidelitat va marcar la seva carrera. El seu club, la Unió Esportiva Montgat. Amb aquesta va arribar a disputar la final del Campionat de Catalunya i va participar en diferents campionats d'Espanya. Internacional amb la selecció espanyola en 38 ocasions, va participar en diferents Jocs del Mediterrani i en el Campionat del Món d'Argentina del 1950.

Àrbitres

JOSÉ CARLOS VALLEJO ESCOLANO

(Fuentelsaz, 1920 - Barcelona, 2018)

Es va iniciar en l'esport a Saragossa al CN Helios, en el qual va practicar diferents esports, entre aquests el bàsquet. Per raons laborals, va acabar a Barcelona i, l'octubre del 1944, va començar una llarga trajectòria com a àrbitre. L'any 1947 ja xiulava a la Primera Categoria, era l'inici d'una llarga de llista de finals i partits rellevants com el dels Syracuse Nats l'any 1956. Entre 1957 i 1973 va xiular a la Lliga estatal. Va ser internacional a partir del 1955 en els Jocs de Mediterrani i va xiular el seu últim matx com a internacional en l'Eurobasket el 1973 a Barcelona. Va continuar lligat al món arbitral com a comissari FIBA i amb diferents tasques al Col·legi d'Àrbitres català. Va participar en la creació de l'Escola Catalana d'Àrbitres de Basquetbol (ECAB) i en va ser el primer director l'any 1979.

Fitxes

Sense informació per al període.

5

L'FCBQ s'adequa als nous temps. L'obertura a l'exterior. 1951 - 1955

L'FCBQ es va adequar als nous temps en cerca d'un perfil cada vegada més tècnic i qualificat per poder desenvolupar definitivament el bàsquet. Es crearia un nou organigrama amb l'aparició de comitès per a les diferents àrees, de manera que s'aniria perdent gradualment el personalisme que havia caracteritzat l'entitat. Es van crear l'econòmic, el jurídic, el d'organismes internacionals, el tècnic, un d'especial per al bàsquet regional i juvenil, un de premsa i propaganda, delegacions comarcals al Maresme i el Bages i el Col·legi de Preparadors.

Al mateix temps, es van incrementar exponencialment les relacions amb equips estrangers més enllà dels portuguesos, francesos i suïssos. El més rellevant de tots va ser la visita dels soldats de la sisena flota dels Estats Units, que utilitzaven els ports catalans per descansar i aprofitaren per fer un rosari d'exhibicions per diferents indrets de Catalunya. Es va poder conèixer el bàsquet original i elements nous com la pilota de goma.

Es va cercar millorar les competicions per incorporar-hi definitivament tot el territori. S'implantaria l'obligatorietat que tots els clubs tinguessin un juvenil o infantil que participés en les competicions federatives. Des del 1954, els juvenils disputarien la mateixa competició que el primer equip del club i en horari unificat, 10, 11 i 12 hores (juvenil, segon i primer equip). Els entrenadors dels primers equips i dels juvenils havien de tenir la titulació corresponent emesa pel Col·legi de Preparadors català, que ja el 1951 va fer el primer curs.

L'FCBQ va recuperar el Campionat de Catalunya Femení des del 1951, fet que va provar la voluntat de fer-lo progressar i consolidar-lo a l'estructura competitiva. Tot i que al començament van ser pocs els equips participants, amb el pas dels anys anaven creixent en nombre gràcies al retorn dels equips que havien marxat a Educación y Descanso el 1945.

Fets

1. L'11 de gener del 1951 es produeix un fet que serà importantíssim per al futur del bàsquet català: un equip de bàsquet format pels mariners nord-americans del vaixell Newport News disputa un

partit al camp de les Corts contra una selecció catalana i l'endemà un altre amb el BIM al seu camp del barri de Sants. Era la primera d'una sèrie d'exhibicions que al llarg de molts anys van fer els militars de la 6a flota dels Estats Units d'Amèrica que utilitzaven els nostres ports per descansar, per tot Catalunya i que ens va descobrir el bàsquet que practicaven els seus inventors. Van derrotar la selecció catalana per 44-43. A la selecció catalana hi van jugar Martín (-), Gubern (6), Maneja (11), Navarrete (21), Damián Sánchez (5).

2. El 9 de juliol del 1951, al Pavelló de l'Esport del carrer Llançà de Barcelona, unes 12.000 persones presenciaren la primera exhibició a Espanya dels Harlem Globetrotters.

3. El 3 d'octubre del 1951 el llibre d'actes de l'FCBQ recull: "El president, amb plena satisfacció, dona compte que les gestions portades a terme per a la consecució del pis han estat coronades per a l'èxit i en aquests moments té la immensa alegria de comunicar que ahir a la tarda fou firmat el contracte del pis del carrer Casanova 55-57, planta 5a despatxos 5, 6, 7 i 8. Així mateix, informa que el lloguer és de 1.890 pessetes mensuals incloses les despeses d'aigua i que ha estat rebaixat en unes 110 pessetes mensuals gràcies a la bona amistat que uneix els procuradors Srs. Roca i Barnils." Finalment, la inauguració de la nova seu de la FCBQ es va dur a terme el dia 8 de desembre del 1951.

4. A finals de gener del 1952, el Clube de Regatas do Flamengo duu a terme una gira europea en què disputa tres partits a Barcelona. A la sala Price va derrotar el FC Barcelona per 53-43 el dia 24, el dia 26 va guanyar al Pavelló de l'Esport del carrer Llançà davant la selecció catalana per 50-43 i va jugar un últim partit al Price el dia 8 (suspès el 7 per pluja a Badalona) amb el Joventut Badalona, al qual també va derrotar per 52-36.

5. El 26 d'octubre del 1952 es juga a la pista de l'Apolo Patín Club de Barcelona la final del Campionat d'Espanya Femení entre la Secció Femenina de Madrid i el CE Hispano Francès, amb victòria per a les castellanques per 32-20. Les jugadores de l'Hispano Francès eren M. Nin (1), T. Nin (9), Soley, Colom (1), Mathias (3), Pueo (2), Jornet i Giovanni.

6. L'1 de febrer del 1953 es disputa a Lleida un partit entre les seleccions d'Espanya i Suïssa, que va acabar amb victòria dels primers per 86-72. És el primer gran esdeveniment organitzat des de la Federació Llerdense. Com a preliminar, es va disputar un partit entre la selecció lleidatana i l'Osca.

7. Entre el 12 i 15 de maig del 1955 es juga al Pavelló de l'Esport del carrer Llançà la I Copa Ciutat de Barcelona, amb la participació

dels argentins del Gimnasia y Esgrima, la Virtus de Bolonya, el RCD Espanyol i el FC Barcelona. La copa finalment se la va adjudicar el Gimnasia y Esgrima.

8. El 15 juny del 1955 el Picadero torna a ser campió femení de Catalunya, imbatut en una competició que es va jugar a una sola volta. Les protagonistes van ser Pascual, Pellejero, Declos, Sarrià, Rosales, Presutto, Llacer.

9. Del 16 al 25 de juliol del 1955 es disputen a Barcelona els Jocs del Mediterrani, el bàsquet va jugar els seus partits al Palau Municipal d'Esports de Barcelona. La selecció espanyola va aconseguir el triomf final en la competició, en què va destacar per sobre de tots el jove jugador mataroní Jordi Bonareu.

10. El 31 d'octubre del 1955 té lloc la primera d'una sèrie d'exhibicions de l'equip filipí de l'YCO Manila davant el Joventut Badalona. També es va enfrontar al FC Barcelona i a la selecció catalana els dies 3 i 5 de novembre, partits organitzats per la FCBQ. Posteriorment va disputar dos partits més els dies 7 i 9 davant el Joventut i el Carol Sabadell. Van continuar de gira per Espanya i van tornar a jugar el dia 27 a Mataró i l'últim partit l'1 de desembre a la sala Price contra la selecció catalana.

11. En aquest període els participants en les competicions de la FCBQ s'incrementen, lleugerament en les competicions dels primers equips (de 95 a 100 equips) i de manera més important en les competicions juvenils, que ja tenen el consentiment del Frente de Juventudes per al seu desenvolupament (de 18 a 29 equips). Cal afegir-hi, a més, l'aparició de les competicions infantils.

12. El 18 de març del 1951 (s'havia suspès el dia 4 per pluja) es disputa a la plaça de toros de les Arenes un nou partit entre Catalunya i Castella (s'anuncia com el cinquè). Aquests partits es continuen celebrant com un reclam per al gran públic. Un fet destacable és que a Madrid ja jugaven jugadors porto-riquenys que estaven estudiant i que també van formar part de la selecció espanyola: Galíndez i Borrás. Les cròniques parlen del rècord d'assistència de públic que va significar la disputa d'aquest partit. El programa es va completar amb un enfrontament femení entre l'Hispano Francès i el SEU i la final de la Copa President juvenil entre el BIM i el Pompeia.

13. El març del 1951 es recupera el Campionat de Catalunya Femení. Hi participen nou equips, tots lligats a les diferents organitzacions del Movimiento excepte el CE Hispano Francès, l'únic de caràcter esportiu, que finalment va ser el campió. Els altres clubs participants van ser Secció Femenina de Barcelona A i B, Secció Femenina de

l'Hospitalet, SEU, Educación y Descanso i els grups d'empresa La Seda, Cottet i Bombas Prat. El Campionat de Catalunya següent només el van disputar quatre equips: SF Barcelona i Hospitalet, SEU i Hispano Francès.

14. El 26 de maig del 1951 la selecció catalana també disputa a les Arenes un partit amistós davant el Palermo argentí, que va repetir exhibició contra el FC Barcelona.

15. Entre el 15 i el 17 de juny del 1951 entra en joc una nova instal·lació, en el marc del III Trofeu Internacional de Basquetbol: el Pavelló de l'Esport del carrer Llançà, on els seleccionats catalans ja s'havien entrenat abans de la disputa del torneig per tal de conèixer i aclimatar-se a la nova pista i les seves dimensions. Hi van participar les seleccions de París, Brussel·les, Heilderberg i Barcelona. La proliferació de festivals, tornejos i partits de caràcter internacional va ser una oferta tan àmplia en aquest temps que alguns d'aquests van acabar per ser deficitaris i van obligar la FCBQ a busca ajuda en les institucions públiques per no perdre diners en l'organització. És el que va passar amb el III Torneig Internacional: l'Ajuntament de Barcelona va cobrir les pèrdues amb una subvenció.

16. L'FCBQ va incorporar la Copa Manresa en les seves competicions oficials. Era la responsable de posar data i recomanava, que no obligava, la participació del campió de Catalunya o el subcampió. La Delegació de Manresa era la que havia d'arribar a un acord amb l'equip que hi participés en tot l'apartat econòmic.

17. De cara a la temporada 1951-52, la FCBQ convoca, al mes de juliol, els delegats de Tarragona i Manresa perquè exposin els problemes que tenen, així com el pla que cal traçar per a un major desenvolupament del bàsquet en aquelles comarques.

18. També de cara a la temporada 1951-52 es decideix que la Copa Barcelona passi a anomenar-se en endavant Copa Catalunya, i que hi sigui obligatòria la participació de tots els clubs de Primera Categoria.

19. El 21 setembre del 1951 el Club Joventut Badalona inaugura una nova pista. Es va aprofitar un canvi d'orientació de la pista de la Plana, a causa de la nova urbanització de la llavors Plaza de los Caídos, per dur a terme una sèrie de reformes com la cimentació de la pista i l'adequació per a la pràctica d'altres esports. El partit inaugural va ser entre el Joventut Badalona i una selecció catalana.

20. La creació de l'Escola de Preparadors té una ràpida posada en marxa i, a partir de desembre del 1951, es presenta el I Curset de Preparadors i la reglamentació del curs amb especial dedicació

als temes teòrics i pràctics, així com el càlcul de la puntuació final. El curs, que duraria dos mesos, comptava amb un director, Josep Maria Barnils, i un nodrit grup de professors amb presència de destacats entrenadors del moment. El resultat del curs apareix en les actes federatives del 29 de juny del 1952. Els primers titulats en un curs de la FCBQ van ser Joaquim Broto Tena amb 208 punts, Lluís Centelles Roca 208, Eduard Kucharski Gonzàlez 205, Juan Borrás García 200, Ernesto Pons Fornás 193, Pere Carreras Bagaria 192, Josep Grau Mas 190, Pedro González Adrio 187, Jorge Serra Falgueira 183, Antonio Tello Tello 183, Joan Roca Gorina 180, Antonio Gol Puig 177, Francesc Baró Carranca 176, Miquel Carreras Bagaria 182. Les actes també recullen com a titulats com a preparadors de categoria nacional una part dels anteriors: Kucharski, Broto, Grau, Pedro González, Miquel i Pere Carreras, Centelles i Tello.

21. El gener del 1952 el RCD Espanyol presenta el jugador Joaquín Hernández el Belga, mot amb què se'l va batejar perquè era fill d'emigrants a Bèlgica i va participar amb la selecció de Brussel·les en el III Torneig Internacional de Barcelona. Va ser un jugador destacat a les files blanc-i-blaves i posteriorment el va fitxar el Reial Madrid.

22. El 20 d'abril del 1952 se celebra al Pavelló de l'Esport una matinal d'homenatge als campions catalans del Joventut Badalona. L'equip verd-i-negre es va enfrontar a la selecció espanyola. El partit va acabar amb victòria del combinat nacional per 60-45.

23. L'edició del 21 de maig del 1952 d'El Mundo Deportivo recull el triomf del La Salle Manresa en el Campionat Infantil de Manresa - Trofeu Joieria Conesa.

24. El 31 de maig del 1952 té lloc un altre matx internacional en què la selecció catalana guanya davant la UED Valparaíso xilena per 78-51.

25. En el llibre d'actes de la FBCB es recull, el dia 4 de juny del 1952, tota la informació sobre el II Curs de Preparadors Regionals en les dues vessants, aspirants i oients. El cost de la matrícula és per als primers de 100 pessetes i els segons, 25 sense dret a examen. L'organització inclou com a director Josep Maria Barnils; com a director d'estudis Fernando Font; com a professors adjunts José Mestres, Carlos Ferré, Ernesto Pons, Joaquim Broto, Lluís Centelles; secretari de curs Vicente Camps; experts en tècnica i tàctica Fernando Font, Joaquim Broto, Lluís Centelles; en medicina elemental i higiene José Mestres; preparació física i atlètica Ernesto Pons; en regles del joc Carlos Ferré; en principis generals i disposicions reglamentàries Josep Maria Barnils.

26. Els llibres d'actes de la FCBQ recullen, el dia 29 de juny del 1952, la incorporació per primer cop al seu organigrama d'Ernest Segura de Luna com a membre de la Comissió Jurídica.

27. El 12 de juliol, el Club Joventut Badalona aconsegueix el triomf en la Copa Hernán en derrotar el Mollet per 61-35. La novetat és que la Copa es va disputar pel sistema de torneig llampec.

28. Després de l'èxit aclaparador de l'any anterior, els Harlem Globetrotters tornen a fer una exhibició al Pavelló de l'Esport el 14 de juliol del 1952. Com a preliminar, es va disputar la final del campionat de Copa Federació Juvenil entre el FC Barcelona i el BIM. Dos dies després els Harlem Globetrotters es van enfrontar amb la selecció espanyola, que van derrotar. La selecció estava composta per jugadors catalans i Galíndez. La selecció catalana va disputar un preliminar amb l'equip dels Celtics, que era el que completava el cartell amb els Harlem en les seves exhibicions.

29. El 30 de novembre de 1952 té lloc a la plaça de les Arenes de Barcelona un enfrontament entre els The Falcons (presentats per la premsa com els campions de les forces armades dels Estats Units d'Amèrica) i la selecció catalana, amb victòria final per als catalans per 68-49. Van repetir exhibició a Badalona davant el Joventut l'1 de desembre i també van sortir derrotats.

30. Entre el 28 de desembre del 1952 i l'1 de gener del 1953 el Joventut Badalona participa en el III Torneo Internazionale di Capodanno - Trofeo Città di Sanremo.

31. El bàsquet comença a ser popular com a esport i fins i tot se'n fan joguines que reproduïxen el joc, com sabem gràcies a l'anunci aparegut el 5 de gener del 1953 a *El Mundo Deportivo* de la joguina Baloncesto Español de la marca El Gorrión, fabricada a Badalona.

32. El 15 de febrer del 1953 es disputa un partit internacional femení a Barcelona per part del CE Hispano Francès contra l'Union Sportive Metro, amb victòria per a aquests últims.

33. El mateix mes de febrer del 1953 la FEB organitza una competició amb el nom de Torneo Copa Pirineos amb participació de l'Oscà, el Cerbuna de Saragossa i l'Antorxa i l'Huracans de Lleida.

34. El març del 1953 el RCD Espanyol de Barcelona celebra les seves noces d'or. Dins del programa es disputa un partit davant el Reial Madrid, amb victòria blanc-i-blava.

35. Es constitueix el Col·legi Regional de Preparadors, el primer president del qual és Josep Grau Mas.

36. Es constitueix l'Escola de Preparadors Regional, amb Fernando Font com el seu primer director.

37. El 26 d'abril del 1953 es disputa a la plaça de toros Monumental de Barcelona el partit de desempat per dirimir el Campionat de Catalunya entre el Club Joventut Badalona i el FC Barcelona, amb victòria dels primers per 51-35.

38. L'11 i 12 d'abril del 1953 té lloc el Torneig Internacional, amb la participació dels italians del Borletti, el Club Joventut Badalona (que va ser el campió), el RCD Espanyol i la selecció de Barcelona.

39. Entre l'1 de i el 5 maig del 1953, la FCBQ organitza a la Monumental de Barcelona la lligueta de quarts de final del Campionat d'Espanya, que va significar la classificació del Club Joventut Badalona i el FC Barcelona. Aquests van disputar una semifinal que va arribar a un tercer partit de desempat disputat a la pista del CE Laietà i que es va decidir després d'una pròrroga a favor dels verd-i-negres per cinc punts. En la final, l'Huracà verd-i-negre va derrotar a Valladolid el Reial Madrid i va signar la temporada perfecta dirigit per Josep Grau.

40. El mateix any l'equip juvenil del BIM va revalidar el títol de campió de Catalunya en derrotar el Joventut a Badalona per 48-42. L'equip dirigit per Jordi Serra contava en les seves files amb Barrientos, Rillo, Martí, Estrada, Llauradó, Pipó, Mañueco i Marco.

41. L'equip dirigit per Jordi Serra comptava en les seves files amb Barrientos, Rillo, Martí, Estrada, Llauradó, Pipó, Mañueco i Marco.

42. El 20 de juny del 1953 el Club BIM disputa un partit amistós a Madrid davant el Reial Madrid, campió juvenil de Castella. El partit acaba amb la victòria per un punt de l'equip escolar de Sants.

43. L'1 de setembre del 1953, Argentina bat el Joventut a la sala Price en una exhibició de bàsquet per 88-49. El dia 3 repeteixen partit a Badalona, amb nova victòria argentina per 43-34. I un tercer partit disputat la nit del dia 4 al Pavelló de l'Esport del carrer Llançà, en què el Joventut va ser reforçat per Dalmau, Kucharski i Hernández, va acabar amb el resultat de 82-46 favorable a l'albiceleste.

44. El 19 de setembre del 1953 el RCD Espanyol guanya a la pista del Club Patí Vic la Copa Catalunya (anteriorment Copa Orgaz) en derrotar en la final el Joventut Badalona per 40-3. Els campions van ser Hernández, Lloret, Ferrando, Pallejà, Juanola, Carol i González.

45. La comissió tècnica de la FCBQ dissenya la primera Lliga Barcelona a la sala Price, una vegada que aquesta sala va fer

reformes per adequar la pista a les dimensions correctes d'un camp de bàsquet. Setze equips organitzats en quatre grups van disputar aquest torneig nocturn. Els protagonistes: FC Barcelona, CP Sant Josep de Badalona, CD Mataró, Picadero JC, RCD Espanyol, UE Montgat, Aismalibar, C. Samaranch, Club Joventut Badalona, BIM, CE Laietà, Educación y Descanso, Carol Sabadell, CB Metropolità, SEU i OAR.

46. Els llibres d'actes de la FCBQ recullen, en la reunió del 23 de setembre del 1953, la proposta del Fernando Font, director de l'Escola de Preparadors i president del Comitè Tècnic, d'un pla de preparació juvenil, que vol implantar no sols als equips federatius, sinó també a totes les organitzacions que practiquen el bàsquet, escolars i OAR.

47. A finals del 1953, i després d'un període en què el bàsquet a Girona està completament al marge de la FCBQ (a excepció del GEiEG) i sota l'organització de l'OAR, la FCBQ visita diferents poblacions de Girona i comença a proposar la creació de la Delegació a Girona, que acabarà amb el nomenament de Mateu Pell com a delegat i, uns mesos després, de Jordi Torruella com a president del Col·legi d'Àrbitres de la Delegació de Girona.

48. A partir de març del 1954 es disputa una competició provincial a Girona sota el control federatiu. Tanmateix, l'accidentat final va ser possiblement la causa que no tingués continuïtat. La final entre USPEAC Figueres i Hogar del Productor Girona no es va disputar en no presentar-se els primers. El problema bàsicament era que el delegat, Mateu Pell, també era el màxim dirigent de l'Hogar del Productor de Girona, si més no fins poc abans de començar el campionat, i l'equip de Figueres es va sentir tractat de manera parcial per tota l'organització de la final i en feia responsable el delegat federatiu a Girona.

49. La temporada 1953-54, en el III Curs de Preparadors trobem per primera vegada dues dones entre les aprovades: Pilar Pueo Serra i Marisa Colon Soler.

50. El 27 de desembre del 1953, l'AE Mataró inaugura la seva nova pista de bàsquet.

51. A Tarragona arrela la competició. Als equips ja assentats –Reus Ploms, Reus Deportiu, CB Valls, CE Vendrell, La Salle Tarragona– es van afegir en un grup de Tercera Categoria Club Catalonia-Jesús (campió), ET Valls, CB Amposta, CB Tortosa, ET Reus i Frente de Juventudes de Tarragona. Tanmateix, en la categoria juvenil es va aconseguir assentar una competició pròpia coneguda com Trofeo Excelentísimo Gobernador Civil y Jefe Provincial del Movimiento.

52. A Tarragona es continua disputant la Copa Tarragona entre 1951 i 1955, en què participen els equips de La Salle Tarragona, Reus Deportiu, AAEET Tarragona, CE Vendrell, Reus Ploms, AAEET Valls, UDED Valls, FJ Valls, OAR Valls i AAEET Reus, entre altres.

53. El bàsquet femení es va refent lentament. La realització de tornejos locals com el de Granollers, amb la participació del CB Granollers i altres equips, o l'aparició d'equips a Terrassa com el Juvenil Club, que va disputar diferents amistosos, van permetre la incorporació de nous equips de fora de Barcelona a les competicions de la Federació.

54. Els clubs catalans també disputaven i guanyaven tornejos a l'estranger. Entre el 14 i el 16 de maig del 1954 el Joventut va guanyar a Antíbol tots els partits per ser campió.

55. Els desplaçaments per anar als partits en aquells anys no eren precisament còmodes. El Joventut Badalona disputava la final del Campionat d'Espanya a Madrid el 6 de juny a les onze de la nit, al Frontón Fiesta Alegre. Van sortir de Badalona en autocar i van arribar a Madrid a les tres de la matinada, després de 21 hores de viatge. Divuit hores després jugaven i perdien la final. Segons els jugadors, el cansament del viatge va ser clau en la derrota.

56. En el IV Curset de Preparadors organitzat per la FCBQ apareixen tres dones entre els aprovats: María Teresa Rosales, Elena Díez Pellejero i Maria Rosa Pellejero.

57. Durant el juny del 1954 el CD Mataró celebra el 25è aniversari a la seva nova pista amb un torneig internacional en què, a part de l'amfitrió, van participar la Virtus italiana, l'Agrupació Hispania i el RCD Espanyol.

58. La temporada 1954-55 la FCBQ recupera, després de molts anys, el Campionat Infantil. El campió va ser el Col·legi Sant Miquel. Hi van participar AA Santa Anna de Mataró, el Liceo Francés A i B, CB Carol de Sabadell, UE Montgat, CB Sant Adrià, CD Sarrià i CB Sant Cugat.

59. A partir del mes d'octubre del 1954 es disputa la II Lliga Barcelona - Trofeu Samaranch al Price. El campió final va ser el Club Joventut Badalona en categoria sènior i juvenil.

60. La temporada 1954-55 es produeix la reincorporació dels equips de Lleida a les competicions organitzades des de la FCBQ: l'AE Antorxa a Primera Divisió i el CE Huracans a la Primera Categoria Regional.

61. La creació del Comitè Juvenil a Lleida va permetre l'organització d'un Campionat Juvenil a partir del 1954, any en què va ser l'única competició, ja que no es va disputar cap campionat provincial sènior. En la primera competició van participar els equips de l'AEM, Joventut Carmelitana, Sícoris Club, CE Huracans, INEM, CD Ilerda, Escola de Treball, San Lorenzo i Col·legi Montserrat. Aquest últim va ser el campió i estava format pels jugadors següents: Valderrama, Rus, Font, Giné, Sala, Dalmau i Callen. La temporada següent també es va disputar el campionat, amb triomf final per a l'equip del Sícoris Club.

62. Els partits internacionals amb equips de militars nord-americans proliferen per tot Catalunya. Dos exemples són els del gener del 1954, en què la UDED Àguilas (en les competicions federatives també apareix amb el nom d'UDED Valls) en va disputar un, i l'agost del mateix any a Olot, en què la SDCC Olot va disputar un partit davant el Baltimore.

63. No només disputaven partits al Price els equips de més categoria. El 10 de març del 1955, aprofitant que no hi havia competició per a un partit internacional de la selecció espanyola, la FCBQ va organitzar la final de la Copa Federació a la sala Price. Va enfrontar el JG Panaderos i el Josepets, amb victòria dels primers. Pel JG Panaderos van jugar Arnau, Roca, Riera, Sitjà I, López i Sitjà II. Pel Josepets, Alsina, Mateu, Sala, Barcelona, Bernar i Osié. En la mateixa jornada al Price es van disputar dos partits, entre el Picadero i l'Hispano Francès (femení) i un de juvenil FC Barcelona - CE Laietà.

64. L'abril del 1955 es disputen les finals de la II Lliga Barcelona al Price. El triomf final tant en Categoria Sènior com Juvenil va ser per al Club Joventut Badalona, que va derrotar el RCD Espanyol per 68-59 (sèniors) i el Carol de Sabadell per 54-35 (juvenil).

65. El 5 de juliol 1955 s'inaugura el Palau Municipal d'Esports.

66. El 15 d'agost del 1955 hi torna a haver visita, per quart any consecutiu, dels Harlem Globetrotters. Aquest any, com a novetat, l'exhibició té lloc al Palau Municipal d'Esports del carrer Lleida.

67. L'octubre del 1955 apareix una nova competició femenina organitzada per la FCBQ, el Torneig Femení de Tardor, que es disputava com a preparació del Campionat de Catalunya. Els primers participants van ser els terrassencs Juvenil Club i A. Vallparadís, juntament amb Sabadell, Pedagogium San Fernando, Liceo Francés, INSO, Sanllehí i Picadero.

Presidents

Rafael Castejón i Gómez, 1942-54

Ismael Almela i Sales, 1954-59

Nascut a Castelló, industrial tèxtil que havia destacat com a jugador de pilota a la mà, va entrar a la FCBQ el 1953 com a vicepresident i l'any següent va ser nomenat president per la FEB.

Campionats

LLIGA BARCELONA - TROFEU JOAN ANTONI SAMARANCH

Va ser un campionat creat davant la desaparició de la Copa Hernán. Les diferents edicions es van disputar a la sala Price, sempre a la nit, amb la participació dels equips de Primera Categoria del Campionat de Catalunya. Les edicions posteriors van anar variant en el seu format, primer amb lligues prèvies per grups, per passar a ser per eliminatòries posteriorment. També es va disputar en Categoria Juvenil. En la seva primera edició, iniciada l'octubre del 1953, hi van participar setze equips i el seu primer campió va ser el Club Joventut Badalona en les dues categories.

TORNEIG DE TARDOR FEMENÍ

Davant la feblesa i curta durada del Campionat de Catalunya, la FCBQ va crear un torneig de preparació per al campionat català anomenat Torneig de Tardor. Aquest torneig, que es va disputar per primer cop el 1955, va tenir una curta durada i només se'n van disputar tres edicions, totes tres amb la victòria final per al Picadero JC.

Instal·lacions

PAVEL·LÓ DE L'ESPORT DE BARCELONA

Situat a l'espai entre els carrers Gran Via, Llançà i Sepúlveda, va acollir diferents activitats esportives a partir del 1950, amb una pista per a bicicletes de 200 metres de corda, on al vell mig hi havia una pista de 36 x 18 m que permetia la disputa de partits de bàsquet. Gràcies a la seva gran capacitat de públic (entre 7.000 i 10.000 persones, segons l'activitat) va ser el lloc on es van disputar els esdeveniments de caràcter internacional. El debut dels Harlem Globetrotters a Espanya es va produir en aquesta pista el juliol del 1951. També es van disputar tornejos internacionals tant de

clubs com de seleccions, i partits amistosos entre equips catalans i estrangers. La construcció del Palau Municipal d'Esports de Barcelona va significar que es deixés de fer servir.

PALAU MUNICIPAL D'ESPORTS DE BARCELONA

Situat al carrer Lleida, es va construir per a la celebració dels Jocs del Mediterrani de Barcelona del 1955. En aquest primer esdeveniment, la selecció espanyola va aconseguir l'or. Amb capacitat per a gairebé 8.000 persones, va ser el lloc on es van disputar partits rellevants, com les exhibicions dels Syracuse Nationals, que van ser els campions de l'NBA el 1955. Es va disputar també la Lliga estatal de bàsquet a partir del 1957, quan es feien dobles jornades per enfrontar catalans i castellans i tots els equips catalans disputaven els seus partits com a locals al Palau. Això va continuar un temps fins que la majoria de clubs van acabar tenint els seus propis pavellons. De tota manera, no va perdre protagonisme perquè va ser la seu de la final de la Copa d'Europa, tant masculina com femenina, i de l'Eurobasket del 1973, i al seu parquet s'hi va jugar la final. També va ser la seu de la fase semifinal del Mundial de bàsquet del 86, ocasió en què en van ser els últims inquilins el RCD Espanyol de Barcelona i el CB Unipublic Grupo Ifa, equip que es va quedar amb la plaça dels blanc-i-blaus a l'ACB.

PAVELLÓ DE L'ESPORT DE L'AE ANTORXA DE LLEIDA (CAMPS ELISIS)

El parc dels Camps Elisis de Lleida es va construir a la primèria del segle XX. Dins dels seus terrenys es va construir un edifici que va tenir la funció de teatre. Aquesta instal·lació, a partir dels inicis de la dècada dels cinquanta, es va convertir en una pista esportiva on es va practicar al llarg de molts anys el bàsquet a la ciutat de Lleida. Conegut com a Pavelló de l'Esport de l'AE Antorxa, va ser l'escenari d'importants esdeveniments com un partit Espanya-Suïssa el febrer del 1953, i 20 anys després l'ascens del Medina Lleida femení a la Primera Divisió estatal.

Clubs

CE HISPANO FRANCÈS FEMENÍ

La recuperació del Campionat de Catalunya en aquest període va significar el domini del CE Hispano Francès, club creat l'any 1943 i que tenia les seves instal·lacions als carrers Sardenya - Providència de Gràcia. Van conquerir tres títols de campiones de Catalunya i van disputar la final d'un campionat d'Espanya l'any 1952, llavors irregular en el temps, a la pista de l'Apolo Patín Club. El Campionat d'Espanya no el va poder disputar l'any 1945,

malgrat quedar primeres sense perdre cap partit en el Campionat de Catalunya, pel fet de tenir jugadores estrangeres. A l'equip dels anys cinquanta destacaven jugadores com les germanes Maria Teresa i Catalina Nin, Maria Teresa Jornet, Pueo, Rosario Jovany, Marisa Colom, Alicia Mathias, Conchita Pérez o Núria Martínez i Rosa Soley. El club va tenir continuïtat, amb molta rellevància en l'aspecte formatiu, amb diferents campionats d'Espanya juvenil i participacions en la Lliga estatal de Primera Divisió, i va arribar a disputar competicions internacionals. Finalment es va deslligar del CE Hispano Francès i va desaparèixer en arribar el segle XXI.

CB AISMALIBAR

Aismalibar va ser una empresa creada pel suís Walter Ankil l'any 1934. A partir de mitjans dels anys quaranta va crear un parc d'activitats per al temps lliure dels seus treballadors i, entre aquestes instal·lacions, una pista de bàsquet. Va formar un equip amb treballadors de la fàbrica i va disputar les competicions de l'Obra Social Educación y Descanso. A partir del 1951 el club s'inscriu en les competicions federatives i arriben els jugadors forans. Aconsegueix l'ascens de categoria de manera consecutiva el 1952 i el 1953. Aquell any va fitxar Eduard Kucharski, amb qui aconseguiria l'ascens a la màxima categoria catalana. A partir del 1957 l'equip va disputar la Lliga estatal de Primera Divisió i va arribar a quatre finals de la Copa de Su Excelencia el Generalísimo. Finalment, l'equip va desaparèixer l'any 1964 per raons econòmiques a causa dels majors costos d'una competició que any rere any és més professional. La desaparició del club va significar el traspàs de l'entrenador Kucharski i diversos jugadors al Club Joventut Badalona, alhora que Aismalibar passava a ser patrocinador dels verd-i-negres a través de la marca Fantasit. Per les seves files van passar els millors jugadors del panorama català, entre altres Nino Buscató, Alfonso Martínez, Héctor Folgosa, el porto-riqueny Cuello, Jorge Guillén o Joan Riera, que era treballador de l'empresa i va jugar fins a la desaparició del club i havent arribat fins i tot a internacional absolut amb Espanya. El club de Montcada i Reixac no va ser l'únic equip que va fer el viatge de les competicions de les productores a les federatives, altres combinats que ho van fer van ser la SE Espanya Industrial, el Club Samaranch de Molins de Rei i Manufacturas Carol de Sabadell que també va arribar a la Primera Divisió com a CB Orillo Verde.

Protagonistes

Entrenadors

JOSEP GRAU I MAS

(Barcelona, 1914 - ?)

De ben jove, l'any 1933, el trobem lligat a l'equip de la Unió Cristiana de Joves (UCJ) tant a la directiva com en el terreny de joc com a entrenador. Va ser un dels millors entrenadors, que va exercir també de mestre d'entrenadors. Va dirigir el Joventut en dues etapes diferents, 1951-1953 i 1959-61, i al llarg de la seva trajectòria a l'equip verd-i-negre va obtenir dos campionats de Catalunya i un d'Espanya. Al mateix temps exercia de professor i alumne en el primer curs de preparadors organitzat per la FCBQ, impartia classes de tècnica i tàctica. En aquest curs va obtenir els títols oficials d'entrenador regional i nacional. L'any 1953 se'l va nomenar president del primer Col·legi Regional de Preparadors creat i també membre de la direcció de la primera Escola de Preparadors Regional. Lligat a l'apartat tècnic de la FCBQ, també va ser l'entrenador de la selecció catalana.

Jugadors/es

JOSEP BRUNET I VILA

(Badalona, 1930 - Barcelona, 2014)

Jugador destacat del Club Joventut Badalona entre 1949 i 1962 i conegut com a Bruno, era un home alt però que no jugava tan sols de pivot, i amb una peculiar filosofia sobre l'esforç i l'entrenament, elements que suplia per les seves qualitats. En la seva llarga trajectòria amb la Penya, va guanyar totes les competicions en què va participar algun cop excepte la Lliga estatal. Va ser quatre vegades campió de Catalunya, tres vegades campió d'Espanya i també va guanyar en diverses ocasions la Copa Hernán, la Copa Barcelona - Torneig General Orgaz, la Lliga Barcelona i el Trofeu Samaranch. Va ser internacional en 48 partits amb la selecció estatal i va finalitzar la seva carrera al CP Sant Josep, amb el qual va assolir l'ascens de categoria.

CONXITA PASCUAL I FONT

(Girona, 1922 - ?)

Jugadora de bàsquet que va iniciar-se a Girona, on va disputar molts partits i competicions amb la Secció Femenina. Instructora d'educació física, va treballar en diferents col·legis gironins: carmelites, escolàpies, cor de Maria. Per raons familiars es va

traslladar a Barcelona, on va continuar treballant en diferents col·legis. També és una de les jugadores que van crear l'equip de bàsquet del Picadero JC, en el qual va jugar fins a la primera dels anys seixanta i en què també va fer d'entrenadora de l'equip B.

Àrbitre

EDUARDO AZNAR I ANTON

(1928 - Barcelona, 1984)

Va començar a jugar a bàsquet de juvenet amb els petits del FC Barcelona i l'AC Condal. L'octubre del 1947 va ingressar com a àrbitre al Col·legi Regional, ràpidament va destacar i l'any 1949 ja es troba xiulant partits de Primera Categoria. A partir del 1955 va ser internacional debutant en els Jocs del Mediterrani a Barcelona. Posteriorment va xiular campionats d'Europa de seleccions i clubs i Jocs Olímpics, amb més de 170 partits internacionals. Va ser un dels àrbitres més ben considerats de la Lliga estatal. És difícil calcular el nombre de partits dirigits, però el febrer del 1954, quan el proposen com a àrbitre internacional, ja n'havia xiulat 409. En acabar la temporada 1972-73 i després de l'Eurobasket del 1973, va deixar l'arbitratge per raons professionals, tot i que encara va ser vocal de la junta directiva del Col·legi Català d'Àrbitres fins al 1979.

Fitxes

1951-52: 1.266 masculines i 26 femenines

1954-55: 1.543 masculines i 80 femenines

6 **L'FCBQ i la crisi del bàsquet català provocada per l'aparició de la "Liga Nacional" 1956 - 1963**

L'obertura de l'Estat espanyol a l'exterior, ja reconegut a escala internacional, va facilitar la normalització de les relacions amb la majoria de països. Al mateix temps s'inicia el desenvolupament industrial, que va provocar un canvi a les àrees urbanes amb un gran increment de població, zones que caldria dotar de millores en tota mena d'infraestructures que facilitarien els desplaçaments. També es produiria un canvi en l'ocupació del temps lliure, amb l'aparició del 600 i la motorització d'una part important de la societat. Així, es produeix una transformació envers una deriva familiar i individual que va fer entrar en crisi el model anterior, en què l'ocupació del temps lliure era un fet compartit a través de tota mena d'entitats, incloent-hi les que practicaven l'esport. Totes aquestes transformacions, unides a la creació d'una competició a escala estatal, la Liga Nacional, i també el Trofeu Gonzalo Aguirre (primer de Primera Divisió i després Segona Divisió), van provocar que es produís una crisi en el bàsquet català dirigit des de l'FCBQ a causa de la divisió entre els equips que apostaven per les competicions d'àmbit estatal, amb nous valors com l'espectacle i el semiprofessionalisme, i els equips que continuaven amb una filosofia amateur lligats a les competicions catalanes. Aquesta situació va repercutir negativament en les competicions organitzades per la FCBQ, de les quals van marxar els equips més rellevants, fet que va portar-la a transformar els seus campionats per a les noves necessitats.

Les transformacions que es van assentar a la darrer part del període ho van fer sota un nou marc legislatiu fruit de la transformació de l'antiga Delegación Nacional de Deportes, a partir d'ara Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, la promulgació de la nova llei d'Educació Física i la creació d'organismes com el Servicio de Divulgación Técnica, la Mutualidad Deportiva i l'INEF. Es van promoure de campanyes publicitàries de caràcter genèric com el "Contamos contigo" i d'específiques com la d'"Operación Altura". També es van crear mecanismes per a la col·laboració en la millora de les instal·lacions, que va derivar en l'aparició de pavellons coberts inclús en l'àmbit privat, i la modernització de moltes que van passar de la terra al ciment, amb millores també en la resta d'elements.

El fet més rellevant pel desenvolupament del bàsquet català va ser l'aparició del minibàsquet. Inicialment presentat i dirigit des de Catalunya, ràpidament va ser reconduït i va passar a estar sota control de la FEB, que va crear un organisme específic per fer-ho, el CN Hesperia, tot i que amb el pas del temps aquest també va cedir i va passar a estar controlat per la Delegación de Juventudes. Es va treballar en la consolidació de les competicions juvenils. Va arrelar el campionat infantil i es va establir la femenina. Aquest últim fet va afavorir la recuperació del Campionat d'Espanya Femení, primer disputat amb el sistema eliminatori clàssic de la competició de Copa i, des del 1963, amb la seva desaparició i la creació de la Liga Nacional.

Un altre punt de desenvolupament va ser en l'àmbit periodístic. L'aparició de dues competicions masculines de caràcter estatal va portar els diaris i setmanaris d'informació esportiva a centrar-se molt en aquestes competicions i dedicar-los cada vegada més espai, amb molta informació gràfica. Igualment, va permetre l'aparició d'una revista dedicada exclusivament al bàsquet: 'Rebote. Solamente baloncesto', editada a Barcelona i que va comptar als inicis amb la col·laboració de l'FCBQ.

L'últim fet que va ser determinant per al futur de l'FCBQ va ser la decisió presa per la FEB a finals del 1962 de crear una nova organització provincial federativa a tot l'Estat. Això va acabar amb la formació de les federacions de Girona i Tarragona i la conversió a la pràctica de l'FCBQ en una de provincial de Barcelona.

Fets

1. L'equip Syracuse Nationals, campió de l'NBA, fa una gira per Europa que el porta a disputar a Barcelona tres partits els dies 14, 15 i 19 de maig del 1956. Els dos primers dies va guanyar clarament els seus partits davant de la selecció catalana i d'un combinat nacional. Va disputar un enfrontament a Madrid i el 19 va tornar a jugar contra la selecció catalana, partit que va començar 40-0 a favor dels catalans, però tot i així el resultat final del partit va ser favorable als jugadors nord-americans per 111-98.

2. Els enfrontaments Catalunya-Castella (o Centre) són un clàssic aquests anys i un gran reclam per al públic. L'11 de novembre del 1956 té lloc un d'aquests enfrontaments al Palau Municipal d'Esports de Barcelona, que va acabar amb la victòria de la selecció catalana per 56-48.

3. El 30 de març del 1957 es comença a disputar la Liga Nacional al Palau d'Esports de Barcelona amb els partits Aismalibar-Barcelona

i Joventut - Orillo Verde. Els partits es disputaven a doble jornada a Barcelona i Madrid per aprofitar un desplaçament i jugar dos partits.

4. El mes de juny del 1957 el Picadero JC organitza el I Torneig Internacional tant en categoria masculina com femenina, que va tenir continuïtat en el temps.

5. L'11 de maig del 1958 La Salle Josepets ascendeix a la Lliga de Primera Divisió estatal. Va ser campió de Primera Divisió Catalana i per aconseguir l'ascens a Liga Nacional va disputar una promoció, a principis de juny, amb el penúltim classificat de l'anterior, el CE Laietà. Va guanyar els partits com a local, va haver de disputar un partit de desempat a la pista del CB Metropolità al barri de la Bordeta i, després de derrotar el Laietà per 45-32, va obtenir l'ascens i disputaria la Liga Nacional la temporada 1958-59.

6. El 17 de desembre del 1958 es produeix la dimissió de la junta de la FCBQ. A aquesta la segueix el nomenament el 28 del mateix mes d'Ernest Segura de Luna com a president.

7. El juliol del 1960 té lloc a Saragossa el Campionat d'Espanya Femení, en què van participar el segon i tercer classificats del Campionat de Catalunya, Picadero i Cottet. Aquest últim va ser el campió d'Espanya i va obtenir el dret a participar en la Copa d'Europa, però la seva renúncia per raons econòmiques va permetre al Picadero JC ser el primer club femení català a participar en una competició europea, on va caure a la primera eliminatòria davant el Casablanca marroquí. El partit de tornada es va disputar al Pavelló Municipal de Granollers.

8. Després de totes les transformacions competitives d'àmbit nacional, la FCBQ decideix disputar el Campionat de Catalunya la temporada 1960-61 encategoria única i en vuit grups agrupats segons criteris geogràfics: Tarragona, Girona, Manresa, Terrassa, Ribera i dos de mixtos a Barcelona. Aquesta mateixa temporada el Picadero Jockey Club és el campió absolut del Trofeu Gonzalo Aguirre (encara sota la denominació de Primera Divisió) i aconseguix l'ascens a Liga Nacional.

9. El 1962 l'equip juvenil del CD Mataró es proclama per segona vegada consecutiva campió d'Espanya. En l'equip dirigit per Antoni Serra hi destacaven joves jugadors com Josep Maria Soler i Joan Martínez, que serien claus en l'ascens del primer equip a la Liga Nacional de l'any 1963.

10. A partir del 2 de maig del 1963 té lloc a la pista dels Lluïsos de Gràcia la fase final del Campionat d'Espanya Femení. Va ser l'últim disputat fins al 1972.

11. La FCBQ té en la temporada 1956-57 2.143 fitxes diligenciades. És el màxim de la seva història. La seva estructura competitiva no ha variat. Continua igual: Primera Divisió amb dos grups, on hi ha els 20 millors equips; una Primera Categoria Regional amb tres grups diferents i 37 equips entre els quals hi ha representants de Lleida, Tarragona i Barcelona; una Segona Categoria amb tres grups i 24 equips i, finalment, grups de Tercera Categoria a Manresa i Tarragona, a més del grup de Lleida que pertany a la federació provincial. Unes competicions juvenils en autèntica eclosió, amb més de 64 equips de Barcelona, Tarragona i Lleida, unes incipients competicions infantils amb 17 equips i la regularització de les competicions femenines: es disputa el segon Trofeu Tardor i es crea el Trofeu Federació, a més de la disputa del Campionat de Catalunya. Aquesta estructura competitiva, en l'àmbit masculí, canviaria amb el pas de les temporades, fruit de la creació de la Liga Nacional i la Primera Divisió Nacional Trofeu Gonzalo Aguirre (aquesta després va canviar el nom a Segona Divisió Nacional).

12. Tot i ser en teoria un esport amateur, els fitxatges i canvis d'equips entre els conjunts més importants comencen a ser habituals el juliol del 1956, amb una pluja de fitxatges: els germans Martínez van passar del FC Barcelona al Reial Madrid, i el mataroní Bonareu va arribar al FC Barcelona.

13. A partir del 7 juliol del 1956 té lloc la fase final del Campionat d'Espanya juvenil al Palau Municipal d'Esports de Barcelona del carrer Lleida. Els classificats van ser els campions i subcampions de la Federació Centre i de la FCBQ. Es va endur el campionat el Colegio Estudio de Madrid (Nuere, Codina, Fuente, Montilla, Peiro), que va guanyar 58-53 davant el FC Barcelona (Meléndez, Miró, Sebastián, Cano, Mateu, Lluch).

14. L'estiu del 1956 la FEB, juntament amb els clubs implicats, decideix disputar una lliga a escala estatal. El març del 1957 es comença a disputar la primera Liga Nacional, fet que esdevindrà clau per al futur de la FCBQ.

15. El setembre del 1956 encara es disputa un autèntic clàssic, el trofeu Ilampec a Badalona, organitzat per la UGE Badalona.

16. Es disputa la IV Lliga Barcelona - Trofeu Joan Antoni Samaranch. Com a curiositat podem esmentar que els preus acordats, i recollits en acta de la FCBQ, per assistir-hi com a espectador van ser els següents: entrada per als socis de clubs participants 5 pessetes, llotges 8 pessetes, pista a primera fila 20 pessetes, segona fila 15, resta de files 10 pessetes.

17. Entre finals del mes de novembre i principis de desembre,

l'entrenador nord-americà Dayton M. Spaulding duu a terme diferents sessions tècniques i conferències per formar i millorar tots els actors del bàsquet català. Havia estat contractat per la FEB.

18. El desembre del 1956 al Congrés de la FIBA de Melbourne es prenen una sèrie d'acords amb relació a les regles de joc que canvien totalment l'estil de joc. Apareix per primera vegada la regla dels 30 segons de possessió per als equips i 5 segons pel que fa als jugadors.

19. El 20 de desembre del 1956, el Joventut s'adjudica el Trofeu Samaranch a la sala Price en derrotar el FC Barcelona a la final per 55-46. Com a curiositat, el FC Barcelona va comptar en les seves files un jugador nord-americà, Belmore, un estudiant que estava cursant cinquè de Filosofia i Lletres i que parlava perfectament el castellà.

20. El 16 maig del 1957 el diari *El Mundo Deportivo* recull la notícia de la proclamació del RCD Espanyol de Barcelona com a campió d'Espanya de la Primera Divisió –categoria inferior a la Liga Nacional i creada al mateix temps– en guanyar davant l'Estudiantes de Vigo per 68-41.

21. La FCBQ suspèn tota la jornada del diumenge 19 de maig del 1957 per a la disputa de l'última jornada de la I Liga Nacional. La competició la va guanyar el Reial Madrid tot i perdre la darrera jornada al Palau d'Esports de Barcelona davant el FC Barcelona per 60-50.

22. El pressupost de la FCBQ per a la temporada 1957/58 va ser de 215.735 pessetes d'ingressos i 189.194,25 de despeses, informació recollida en l'acta de l'1 de juliol del 1957.

23. La temporada 1957 el CB Valls disputa els seus partits en la Primera Categoria, grup B, del Campionat de Catalunya. L'equip es coneixia entre els seus rivals com l'equip *de les avellanes*, el motiu era que l'entrenador Tomàs Redón i tots els jugadors eren de Barcelona a excepció de Roig. Fins i tot aquest havia de desplaçar-se a Barcelona per als entrenaments, ja que l'equip s'entrenava en pistes com la del Jac Sants o fins i tot al Palau d'Esports. La temporada va ser un èxit esportiu que va acabar amb l'ascens a la Primera Divisió Catalana i també amb la constitució legal del CB Valls el 27 de maig del 1958.

24. El novembre del 1957 s'inicia la temporada femenina amb la disputa del III Torneig de Tardor. Un fet destacable és la incorporació al Picadero JC de dues jugadores porto-riquenyes, Acacia Rojas

Davis i Rosalina Talin Ramos Padró, dues estudiants de medicina a Barcelona.

25. El 19 de desembre del 1957 el Joventut guanya davant el RCD Espanyol la final del Trofeu Samaranch per 43-41 a la sala Price.

26. El 28 de gener del 1958 el CN Reus, que havia inaugurat el seu gimnàs a finals de setembre de l'any anterior, l'utilitza per primer cop per disputar partits de bàsquet. El programa estava compost de tres partits: un de veterans de Reus i Tarragona, un de femení entre Picadero JC i CE Laietà i un de sènior masculí entre l'equip del club i el CB Sitges.

27. El 3 de març del 1958 s'inicia una competició provincial a Girona. Adepaf Figueres, Grifeu Llançà, Banyoles, GEiEG i CC Olot en van ser els participants.

28. El juny del 1958 el Picadero JC organitza el II Torneig Internacional.

29. El dia 14 del mateix mes el Joventut Badalona aconsegueix el Campionat d'Espanya a Saragossa en derrotar a la final el Reial Madrid per 74-69, la final la va retransmetre Radio Juventud amb la veu de Justo Conde. L'anècdota, segons ha explicat moltes vegades el mateix narrador, és que amb el rellotge a zero i amb dos tirs lliures per al jugador verd-i-negre Jordi Parra, després d'anotar el primer, en la transmissió es va tallar la línia telefònica. Quan es va recuperar el partit, aquest ja era a la pròrroga.

30. El desembre del 1958 l'Aismalibar es proclama campió, per millor *basket-average*, del Trofeu Samaranch, organitzat pel sistema de lliga i amb la participació de només els sis equips de Liga Nacional.

31. El 2 d'abril del 1959 es comença a disputar un torneig patrocinat per la Diputació de Barcelona en què estan obligats a competir els equips catalans de Liga Nacional. Es va jugar en quatre grups de quatre equips i després es va disputar una fase per a primers i segons de grup, anada i tornada. El de primers classificats va acabar amb victòria del CB Aismalibar i el de segons classificats, del CD Mataró.

32. El 1959, el FC Barcelona es proclama campió de Lliga i Copa. L'equip dirigit per Jaume Isal comptava amb joves jugadors com Buscató, els germans Martínez, Jordi Bonareu i altres amb més experiència com Joan Canals.

33. El gener del 1960 es publica a Barcelona per primera vegada una revista monogràfica d'àmbit nacional dedicada al basquetbol *Rebote. Solamente Baloncesto*. La publicació va ser un referent per a tots els basquetbolistes fins al novembre del 1978, quan se'n va publicar l'últim número.

34. L'equip del CIC Argentona va ser un cas especial i increïble. Format per joves jugadores del Col·legi Immaculada Concepció d'Argentona, va participar en els campionats de Catalunya a partir del 1958 malgrat no tenir l'edat reglamentària. La condició imposada va ser no tenir opció a ser campiones. Tanmateix, la temporada 1959-60 va guanyar sense perdre cap partit les dues competicions organitzades per la FCBQ. Des de la FCBQ, i amb l'acord de la resta de clubs, es va demanar a la FEB l'autorització perquè disputessin el campionat d'Espanya. La FEB va denegar aquesta sol·licitud seguint les instruccions de la vocal de la Secció Femenina de la mateixa Federació. Jugadores com Gallemí o les germanes Famadas van marcar una època. Posteriorment, quan el seu equip va aconseguir l'ascens a la Liga Nacional femenina, la impossibilitat de continuar el projecte per raons econòmiques va fer que l'equip desaparegués i algunes jugadores marxessin al CD Mataró, que va ocupar la seva plaça en la Primera Categoria estatal femenina.

35. La temporada 1961-62 va ser important per a l'Adepaf Figueres, primer per les obres de reformes d'ampliació de la pista i la construcció de grades i vestidors, i després per la consecució del Campionat Provincial i per la participació de jugadors nord-americans al seu equip, William L. Jackson i Richard Lewis, soldats destinats a la base del Pení. També el Grifeu Llançà va comptar en les seves files amb un nord-americà.

36. La temporada 1961-62 el CE Laietà aconsegueix el campionat absolut del Trofeu Gonzalo Aguirre i l'ascens a Liga Nacional, en la que va ser la seva última experiència a l'elit del bàsquet estatal.

37. L'any 1962 comença l'aventura del bàsquet a la parròquia de Sant Josep de Girona. Clau va ser l'aparició del minibàsquet i la dedicació importantíssima de Ramon Sitjà per al creixement i desenvolupament del bàsquet gironí.

38. La temporada 1962-63 l'AE Antorxa de Lleida disputa el Gonzalo Aguirre en un grup de sis equips entre lleidatans i aragonesos i aconsegueix el primer lloc i passar a la fase de sector d'ascens a Liga Nacional. En l'equip destaca el jugador José Nora, que també exercia d'entrenador. A València no va aconseguir classificar-se per a una fase final que es va disputar a Lleida al pavelló dels Camps Elisis i que va acabar amb triomf del CD Mataró.

39. El 1962 reapareix el bàsquet femení a Girona gràcies a l'equip format per l'Escola de Magisteri de Girona. Amb el pas dels anys el projecte es va consolidar i les seves hereves van jugar a Primera Divisió.

40. El 18 d'agost del 1963 es constitueix la Federació Provincial Tarragona, Ricard Blanco n'és el primer president.

41. A Lleida es produeix el fet clau del nomenament de Josep Maria Reixach com a president de la Federació Provincial. Home de bàsquet amb especial dedicació al bàsquet femení, seria clau per al seu desenvolupament.

Presidents

Ismael Almela i Sales, 1954-59

Ernest Segura de Luna, 1959-1972

(Barcelona, 1922 - Mataró, 2008)

Advocat de professió, va accedir a la FCBQ el juliol del 1954 per formar part del Comitè Jurídic i de la Comissió de Premsa i Propaganda, així com del Comitè de Voleibol, un esport que aleshores estava sota control de la FCBQ. Posteriorment va exercir també la tasca de secretari. L'any 1956 era el directiu responsable del Comitè Jurídic i de relacions amb les autoritats i el gener del 1957 se'l va nomenar vicepresident, fins que a finals del 1958 es converteix en president de la FCBQ. Des d'aquest càrrec va tutelar l'adequació de la FCBQ a la nova realitat competitiva amb l'aparició de les lligues estatals de Primera i Segona Divisió. El 1972 va ser nomenat president de la FEB, on va ser fins al 1984 en una primera etapa per tornar a presidir-la entre 1992 i 2004. També va ostentar càrrecs directius al Comitè Olímpic Espanyol, a la FIBA Europa i a la Federació Internacional de Bàsquet (FIBA).

Competicions

TORNEIG PRESIDENT

Nova competició creada per la FCBQ la temporada 1956-57 per al bàsquet masculí i recuperació en el cas del femení. Ja s'havia disputat a principis de la dècada dels quaranta una competició sota la mateixa denominació, amb l'objectiu de cobrir tot el calendari de la temporada i, en el cas de les dones, intentar crear una estructura estable i que afavorís la seva incorporació definitiva.

PRIMERA DIVISIÓ CATALANA, 1957-58

Aquesta competició feia unes temporades que es disputava, però la FCBQ la va reformar davant la fugida dels principals clubs catalans a la Lliga estatal. Tot i que el campionat català es va seguir disputant en Primera, Segona i Tercera Categoria, aquesta competició va ser l'últim intent de tenir un campionat per equips de primer nivell. La temporada 1957-58 la van disputar dotze equips: La Salle Josepets (campions), Montgat, CP Sant Josep, Calella, CC Badalona, Mataró, Pineda, BIM, CB Sant Adrià, SF Terrassa, CB Mollet i AC Josepets. La competició va desaparèixer a principis dels anys seixanta, amb la reestructuració total del Torneig Gonzalo Aguirre de Segona Divisió amb tres grups catalans, dos d'aquests amb 16 equips, i la posterior reforma del Campionat Regional de Catalunya.

TORNEIG JOAN ANTONI SAMARANCH

El torneig que va començar el 1953 com a Lliga Barcelona es va reestructurar la temporada 1957-58, amb motiu de la creació de la Lliga estatal, i va passar a tenir el nom de Trofeu Joan Antoni Samaranch. En la seva primera edició sota aquesta denominació (cinquena des de la Lliga Barcelona) l'objectiu era incorporar tots els equips de Lliga estatal i posteriorment els de la Segona Divisió Gonzalo Aguirre a partir de la temporada 1961-62. La FCBQ va decidir considerar campió de Catalunya el guanyador del torneig i va demanar a la FEB que es classifiqués per a la Copa del Generalísimo, però la FEB no ho va acceptar. Probablement aquest fet no va ajudar a la implantació de la competició, només se'n van disputar quatre edicions més i amb difícil encaix en el calendari.

CAMPIONAT DE CATALUNYA

A partir de principis de la dècada dels seixanta i davant l'èxode d'equips catalans a les competicions estatals, la FCBQ es va replantejar l'estructura del Campionat Catalunya, el nivell competitiu havia de passar a un segon terme davant la preponderància de les competicions estatals. D'aquesta manera, va convertir el Campionat de Catalunya en una competició d'única categoria i agrupada territorialment per tal d'afavorir l'economia i la subsistència dels clubs més populars i veritablement amateurs de Catalunya. Aquest campionat seria l'embrió del que després s'anomenaria un altre cop Campionat Regional i que estava per sobre del provincial, organitzat alhora per les diferents federacions provincials que es van crear a partir del 1963: la gironina, la tarragonina i la lleidatana que ja existia des dels anys quaranta.

Instal·lacions

PISTA DELS LLUÏSOS DE GRÀCIA

El juliol del 1961 van començar les obres de construcció del nou edifici de la seu dels Lluïsos de Gràcia. La reforma integral recollia la construcció d'una pista de bàsquet al segon pis amb unes petites graderies. El cost final de les obres va ser de 4.665.536 pessetes, de les quals 2.982.061 corresponien a la instal·lació esportiva: pista, gimnàs i frontó. El finançament es va fer majoritàriament amb aportacions de socis en forma de bons i a través d'un préstec personal a La Caixa. La resta es va sufragar amb una donació de 450.000 pessetes per part de la Diputació i una aportació de la Delegación Nacional de Deportes d'1.616.000, el 50% a fons perdut i la resta com a préstec. Finalment la pista coberta, la primera a la ciutat de Barcelona d'una entitat privada, es va inaugurar el 4 de novembre del 1962 i va ser escenari de partits de Lliga estatal i finals de campionats d'Espanya femenins.

PAVEL·LÓ LA PLANA

L'obligatorietat de tenir pista coberta per disputar la Lliga estatal va portar el Joventut Badalona a convertir la pista de joc a la Plana, on eren des del 1948, en un pavelló cobert, que va comptar amb l'aportació econòmica de la Delegación Nacional de Deportes, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Badalona per a la seva construcció. Aquest pavelló amb capacitat per a unes 1.500 persones va ser testimoni de la primera Lliga estatal obtinguda l'any 1967 i el posterior debut a la Copa d'Europa. La volada que va agafar el club el va deixar petit i deu anys més tard va passar a disputar els partits al nou pavelló d'Ausiàs March.

PAVEL·LÓ MUNICIPAL DE GRANOLLERS

Inaugurat el 23 de maig del 1960, ja l'any següent va ser la seu de l'eliminatòria de fase prèvia de la Copa d'Europa femenina entre el Picadero i el Casablanca SC. Posteriorment va ser la seu dels partits del CB Granollers, que va tenir un important protagonisme a la Lliga estatal a mitjans de la dècada dels setanta, fins que als anys vuitanta va construir el seu propi pavelló.

GIMNÀS DEL CLUB NATACIÓ REUS PLOMS

Construït en uns terrenys propietat del mateix club, va comptar amb el finançament de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes. Es va inaugurar el 25 de setembre del 1957, juntament amb una petita piscina. La sala permetia la disputa d'altres esports com l'hoquei i el bàsquet. Aquesta secció el va ocupar a partir de

gener del 1958 i va substituir i compaginar amb els camps que hi havia al centre de la pista d'atletisme.

PAVELLÓ D'ESPORTS DEL REUS DEPORTIU

Projecte portat a terme a principis dels anys seixanta, va tirar endavant amb el suport de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes. Una subvenció d'aquesta entitat i un préstec per un total de 2.600.000 pessetes van possibilitar que el dia 9 de desembre del 1962 s'inaugurés de manera oficial. Tenia una nau central de 32 x 16 metres que permetia la pràctica d'esport de sala com el bàsquet i una capacitat per a gairebé 3.000 persones. Va ser la seu dels equips de bàsquet de l'entitat i també d'un Curs Nacional de Preparadors el 1963 i una fase final del Campionat d'Espanya de Segona Divisió.

Clubs

CIC ARGENTONA

Equip creat a mitjans dels anys cinquanta al col·legi Immaculada Concepció d'Argentona, ràpidament va progressar en l'aspecte tècnic fins a convertir-se en un equip referent. L'edat de les seves jugadores, encara en període escolar, li va generar molts problemes a l'hora de competir. Davant la superioritat total en les competicions escolars i la negativa de la FCBQ que participés en les seves competicions, va disputar les d'Educación y Descanso, on va aconseguir diferents campionats. Finalment, a partir del 1958 va poder disputar el Campionat de Catalunya, però com que bona part de les jugadores continuaven tenint una edat inferior a la reglamentària no acceptaven la seva classificació final. Així, va succeir que la temporada 1959-60, tot i quedar primeres en el Campionat de Catalunya, no se'ls va permetre disputar el Campionat d'Espanya, al qual van anar les segones i terceres classificades, el CE Cottet i el Picadero JC. Les primeres van obtenir el títol i el dret a disputar la Copa d'Europa, però hi van renunciar i les subcampiones, el Picadero JC, van ser el representat espanyol. La trajectòria esportiva del CIC Argentona va continuar sent un èxit fins arribar l'any 1965 a obtenir l'ascens a la Primera Divisió femenina estatal. La inviabilitat econòmica del projecte més la falta d'instal·lacions adequades a Argentona van significar la desaparició del club. El CD Mataró va oferir la possibilitat d'ocupar el seu lloc i així és com una part de les jugadores del CIC Argentona van passar a l'equip femení del CD Mataró. Aquest equip va anar creixent sota la direcció de Josep Maria Solà i, liderat per l'argentonina Carme Famadas, va trencar el monopoli del CREFF de Madrid i va aconseguir tres títols de lliga seguits als inicis de la dècada dels setanta.

LA SALLE JOSEPETS

Equip de l'escola de la Salle Josepets situada a la plaça Lesseps. A partir de l'any 1952, els trobem a les competicions de la Diocesana, l'obra atlètica recreativa, on van arribar després que els alumnes de l'escola anessin creixent i traspasant categories en l'àmbit escolar. A partir del 1955 es van incorporar a les competicions de la FCBQ, i noms com el del preparador Valls o de jugadors com Viza, Renau, Samsó, Verona i molts més van marcar una època d'èxit que va tenir el seu punt culminant amb l'ascens a Lliga estatal de Primera Divisió la temporada 1958-59, categoria que va mantenir només un any i que va perdre en una promoció amb la UE Montgat. Va continuar jugant en les competicions federatives fins a la desaparició del col·legi per l'ampliació de la ronda General Mitre, i els seus alumnes es van anar incorporant al nou edifici del col·legi de la Salle Gràcia. En aquests anys encara va aportar jugadors de nivell al bàsquet com Miquel Albanell.

Protagonistes

Jugadors/es

ALFONSO MARTÍNEZ GÓMEZ

(Saragossa, 1937 - Barcelona, 2011)

El trasllat familiar a Barcelona per raons laborals el va portar a ser alumne de La Salle Bonanova, on va començar a jugar a bàsquet sota la influència dels seus dos germans grans Miguel Ángel i José Luis. En categoria juvenil, va estar una temporada al RCD Espanyol de Barcelona per passar a jugar al FC Barcelona, on ja jugaven els seus dos germans. La seva alçada de 1,94 metres el va convertir en el millor rebotador de la seva època i també en un dels millors anotadors (va ser tres vegades màxim anotador de la Lliga estatal el 1957, 1958 i 1967). Va passar per tots els equips importants, CB Aismalibar, Reial Madrid, FC Barcelona i Joventut Badalona (amb aquests tres últims va ser campió de Lliga), i també el Picadero JC (amb el qual va ser campió de Copa), va ser internacional amb la selecció espanyola en 148 partits i va acabar la seva carrera el 1976 al CB Breogán de Lugo després de passar també pel CD Mataró.

ANTÒNIA GIMENO I TRAVESSET

(Barcelona, 1941)

Va començar a jugar a bàsquet al pati de l'escola Pere Vila de Barcelona, de la qual era alumna. Amb 14 anys el Club Banesto va ser el seu destí, amb el qual disputava les competicions d'Educación

y Descanso i, des del 1957, el Campionat de Catalunya. Va cridar l'atenció del CE Cottet (que després es coneixeria també com a INDO) i va fitxar per aquest club de l'Hospitalet, que al mateix temps donava feina a moltes de les seves jugadores. Va aconseguir diferents títols de campiones de Catalunya i un d'Espanya i va formar part de la primera selecció espanyola femenina, que va disputar dos partits l'any 1963 a Malgrat i a la sala Price de Barcelona davant de Suïssa. Després de la desaparició de l'INDO l'any 1965, es va incorporar a les files del Picadero JC, en el qual també va fer d'entrenadora fins al 1972. L'últim any va jugar a Tenerife a les files de l'OM. A la mateixa illa va exercir durant més de 15 anys com a entrenadora, amb una tasca destacada al col·legi La Asunción. Posteriorment va passar per la FEB, on va exercir d'entrenadora a diferents seleccions femenines, i també per clubs com el Cajalón Saragossa, CN Canoe, Draft Gramenet i, finalment, per les categories de promoció del CB Sant Just, per acabar gaudint del bàsquet ben entrat el segle XXI a l'escola Reina Elisenda formant els alumnes més petits.

Entrenadors

JOAQUIM BROTO I TENA

(Barbastre, 1924 - ?)

Estudiant de Medicina, professió a la qual ha dedicat tota la seva vida a Terrassa, als inicis dels anys quaranta va jugar en diferents equips catalans com el CB Mediterrani i el CB Metropolità. En el I Curs de Preparadors impartit a finals del 1951 va ser l'alumne amb una puntuació més alta i va obtenir els títols de preparador regional i nacional. No és d'estranyar que en el II Curs fos professor. Va ser l'entrenador del Club Joventut Badalona dues temporades entre 1953 i 1955, amb el qual va obtenir un Campionat d'Espanya i un de Catalunya, així com els dos trofeus Samaranch disputats. La temporada següent el FC Barcelona el va contractar per intentar recuperar el protagonisme perdut. Algunes informacions parlen del contracte com una oferta que no es podia rebutjar. La realitat és que el primer que va trobar va ser un equip debilitat per la marxa dels germans Martínez a l'Aismalibar i pel fitxatge del blanc-i-blau Joaquín Hernández pel Madrid, quan es pensava que fitxaria pel Barcelona. Després d'una temporada amb pocs èxits, va tornar a la Penya a Badalona, on en les dues temporades que va ser responsable tècnic, entre 1956 i 1958, va tornar a guanyar un Campionat d'Espanya i un altre Campionat de Catalunya i dos trofeus Samaranch. Posteriorment va dirigir el CB Orillo Verde dues temporades a la Liga Nacional per tornar la temporada 1961-62 al Club Joventut Badalona. Ja totalment dedicat a la medicina, li era difícil compaginar-la amb el bàsquet i va formar tàndem amb Joan

Canals, però una temporada inestable va fer que fossin destituïts.

Àrbitres

SANTIAGO FERNÁNDEZ PAREJA

(Barcelona, 1933)

Àrbitre des del 1954, ràpidament va ascendir i va xiular partits de màxima categoria. Internacional en més de 110 ocasions en tota mena de competicions a partir del 1959. Quan va deixar d'exercir d'àrbitre va continuar lligat al món de l'arbitratge en tasques directives al Col·legi Català, també va ser director d'arbitratge de l'ACB en dos períodes diferents, entre 1992-97 i 2004-05.

Fitxes

1956: 2.143 fitxes

1963: 2.446 fitxes

7 **L'FCBQ i la nova identitat del bàsquet català 1964 - 1977**

Es presentava una nova realitat amb la presència de dos mons diferents: un en teoria amateur però que caminava inexorablement cap al professionalisme i un altre de veritablement amateur i de formació que marcaria el camí de la FCBQ, que intentaria trobar la manera d'adequar-se a les noves necessitats de la majoria dels clubs catalans.

Els Campionats de Catalunya, sempre supeditats als campionats de caràcter nacional amb tres divisions (Primera, Segona i Tercera Divisió), van anar evolucionant fins a l'estabilització d'un campionat regional i un de provincial. Finalment, el Campionat de Catalunya es va reconvertir en un campionat anomenat regional en una única categoria per a totes les federacions. Aquest campionat amb equips de totes les territorials va ser possible també gràcies a factors externs com les millores en les infraestructures viàries i de transport i l'augment del parc automobilístic. Per sota del campionat regional se'n va crear un de provincial que depenia de cada federació provincial.

La consolidació del minibàsquet, que va ser clau per l'increment en el nombre de participants, clubs i equips a les competicions a finals de la dècada dels setanta, es va dur a terme fora del control de la FCBQ, primer a través del CN Hesperia de la FEB i a partir del 1970 de la Delegación de Juventudes. Aquest fet va reduir el control federatiu a les categories Júnior (creada a finals dels seixanta) i Juvenil. La infantil, amb jugadors encara en edat escolar, també la va controlar, finalment, la mateixa Delegación, i va desaparèixer del programa de la FCBQ.

La diferència entre els equips que competien a nivell superior i la resta es va traspasar a les competicions de formació i va obligar la FCBQ a crear els grups de Preferent en les diferents categories que controlava, Júnior i Juvenil. El campió i subcampió eren els representants de Catalunya als Campionats d'Espanya. Alhora es disputaven els campionats de Catalunya de promoció entre la resta de participants.

Al seu torn, la realitat del bàsquet femení el 1977 era la d'un esport en auge que havia començat a despullar-se de la cotilla a la qual havia estat sotmès durant més de trenta anys. El bàsquet femení intentava copiar l'estructura competitiva masculina tot i que amb

moltes dificultats per la falta de jugadores i equips, malgrat els petits canvis de caràcter social en positiu que guanyaven les dones. On es nota més l'avanç és en l'aparició de competicions de categories inferiors, a les quals s'incorporen els equips juvenils a partir del 1973.

La mort del dictador a finals del 1975 va significar l'inici d'un procés de transformació política que també viuria el món de l'esport. Els dos últims anys del període van significar el desballestament de les organitzacions del règim i un buit que haurien d'ocupar altres institucions. La FCBQ es bolcaria en l'àmbit de les categories dels més petits recollint en les seves competicions els i les basquetbolistes en edat escolar i les convertiria en l'eix vertebrador del projecte federatiu dels propers anys, juntament amb la reunificació de totes les federacions.

Fets

1. La modernització de les instal·lacions en aquest període és una de les característiques principals. D'una banda, la professionalització del bàsquet porta molts dels equips capdavanters a tenir pistes cobertes. Va ser el cas del CD Mataró i el nou pavelló a Mataró, el del Picadero JC a Barcelona, el Palau Blaugrana del FC Barcelona, el d'Ausiàs March de la Penya a Badalona i també el del Sant Josep, el pavelló del Congost (avui Vell Congost) del CE Manresa o el de Pineda de Mar, entre altres. D'altra banda, trobem els pavellons en poblacions no lligades al bàsquet d'elit però sí amb presència del bàsquet, com el de la pista Castell del CB Manresa, el de l'Sferic de Terrassa, el Joana Ballart a Valls, el Pavelló Municipal de Balaguer, el de Ripollet, el del CB Mollet. També a Girona van disposar, des de l'abril del 1964, d'un pavelló municipal d'esports.

2. La fase final de la Copa del Generalísimo de l'any 1966 es disputa al nou pavelló del club Sferic de Terrassa.

3. El juliol del 1966 l'entrenador nord-americà Ed Jucker passa per Barcelona i imparteix durant 10 dies lliçons teòriques i pràctiques al pavelló dels Lluïsos de Gràcia.

4. La temporada 1966-67 es juga una Lliga sense estrangers (en teoria, ja que algun club va poder nacionalitzar jugadors) que acaba amb triomf final del Club Joventut Badalona, és la primera de la seva història. Dirigits per Kucharski, els protagonistes van ser Lluís, Buscató, Alfonso Martínez, Enric i Narcís Margall, Guifré Gol, Rojas, Joan Fa, Moliné i Oleart.

5. El 16 de juny del 1968 la FCBQ organitza el primer Dia del Bàsquet

Català. Es van disputar diferents partits de totes les categories, entre els quals van destacar la final de la Copa President femenina entre el BIM i el Picadero, partits de minibàsquet i el partit internacional que va tancar la jornada entre el Picadero JC masculí i la selecció de Romania. L'acte de clausura va ser la desfilada de tots els clubs afiliats i l'entrega de premis als campions.

6. L'abril del 1969 s'organitza la final de la Copa d'Europa masculina entre el CSKA de Moscou i el Reial Madrid al Palau d'Esports del carrer Lleida, a Barcelona. Tot i que la versió canvia en funció de qui l'explica, sembla que el públic va acabar animant el CSKA, per a sorpresa dels soviètics, per algunes decisions polèmiques d'un dels àrbitres. Després d'una pròrroga, la victòria va ser per als soviètics.

7. La temporada 1972-73, el Manresa va tenir dos equips a la Liga Nacional, el CD i el CB, i també va ser l'última en què va participar el Picadero JC amb el nom de Filomatic, ja que els problemes econòmics van portar a la seva desaparició. L'equip femení va continuar existint amb diferents denominacions.

8. L'Ignis Mataró dirigit per Josep Maria Solà i amb Maria del Carme Famadas com a jugadora destacada –va ser dos cops declarada millor jugadora pels mateixos jugadors–, va trencar el monopoli castellà a la Lliga femenina i va assolir tres títols consecutius, 1972, 1973 i 1974. L'equip femení del Picadero que va sobreviure a la desaparició del club va agafar el relleu, malgrat les dificultats per sobreviure, primer amb el suport de les autoritats amb el nom de PICEFF i després gràcies al suport econòmic de diferents marques comercials, la primera de les quals va ser Evax. Va ser l'equip dominant femení a escala estatal els últims anys del període gràcies a jugadores com Neus Bertran, Rosa Castillo i l'entrenadora Maria Planas.

9. LaFCBQ, amb motiu del seu 50è aniversari, organitza l'Eurobasket de l'any 1973, que es va disputar entre finals d'octubre i principis de novembre. La fase prèvia es va jugar a Badalona i Barcelona i les semifinals i final al Pavelló Municipal d'Esports, amb un gran èxit de públic gràcies a la classificació de la selecció espanyola, que va arribar a disputar la final davant de Iugoslàvia. El pressupost d'aquesta competició va ser de 19.022.000 pessetes. Així mateix, va organitzar un Trofeu del Cinquantenari entre els seus afiliats, dividits en tres nivells i diferents categories: Grup Especial amb els següents campions: CB Joventut Schweppes (sènior), FC Barcelona (júnior) i CB Mollet (juvenil); Provincial: Ignis CD Mataró (sènior), La Salle Josepets (júnior), CB Joventut Schweppes B (juvenil); Femenins categoria única: Grup Barna.

10. La FCBQ organitza una setmana de bàsquet femení l'abril de l'any 1977. L'esdeveniment més important, pel seu caràcter internacional, va ser la disputa de la final de la Copa d'Europa femenina al Palau d'Esports de Barcelona. La victòria va ser per al Daugava Riga de Letònia (llavors encara URSS) davant el Clermont francès per 76-53. A l'equip de Riga destacava la jugadora Uliana Semiónova.

11. L'any 1964 és el de la desaparició del CB Aismalibar. La professionalització galopant del bàsquet de primera línia va portar l'empresa a tancar un cicle i iniciar-ne un de nou. Aquest va ser el patrocini del Club Joventut Badalona amb un producte de l'empresa: Fantasit. Així mateix, va haver-hi un traspàs de jugadors i entrenador entre Montcada i Badalona.

12. A partir d'abril del 1964, Girona compta amb Pavelló Municipal d'Esports.

13. La temporada 1965-66 es produeix la desaparició dels segons equips, tot un clàssic, de les competicions federatives, i se'ls substitueix pels anomenats *B*.

14. La temporada 1966-67 apareix una nova competició a escala estatal, la Tercera Divisió Trofeu Pare Millán. Va agrupar 24 equips catalans en dos grups, d'aquests dos eren de Girona, el CB Blanes i el Grifeu Llançà. Això i el fet que hi hagués dos grups de segona divisió amb 24 equips barcelonins ens pot donar una imatge de les dificultats per tenir unes competicions de nivell controlades per la FCBQ.

15. També la temporada 1966-67, la FCBQ divideix, per la diferència de nivell, els equips juvenils en dues competicions: una amb els que optaven a jugar el Campionat d'Espanya i l'altra d'àmbit provincial. El campió del primer grup va ser el Joventut Kalso i el de la competició provincial el CB Caldetes.

16. El juny del 1967 té lloc, al Palau Municipal d'Esports de Barcelona, el Torneig Intercontinental 1,80, en què s'enfronten diferents seleccions formades per jugadors que no sobrepassen aquesta alçada. Els Estats Units d'Amèrica van guanyar la competició.

17. L'any 1968, el Picadero JC obté per segona vegada la Copa d'Espanya. Dirigit per Josep Maria Esteve, el partit el van jugar Codina, Alocén, Albanell, Soler, Nora i Fa. Aquest mateix any, el novembre del 1968, el club inaugura el seu pavelló a la travessera de les Corts de Barcelona.

18. L'abril del 1968 la FCBQ incorpora per primer cop a la junta directiva un representant de clubs femenins en la figura d'Albert Tobal Rubiella, directiu del Picadero JC.

19. La temporada 1968-69 es disputa l'últim Trofeu Samaranch - Campionat de Catalunya.

20. La temporada 1968-69 la federació gironina organitza un grup de Tercera Divisió amb vuit equips, la notícia és la no-participació del CB Blanes. L'equip de la costa, que sempre havia participat en les competicions de la FCBQ, va ser obligat a jugar a les de Girona i, en desacord amb aquesta decisió, va abandonar temporalment les competicions federatives.

21. El novembre del 1968 s'inaugura el Palau d'Esports de Mataró. També cap a l'inici de la temporada 1968-69 s'inaugura el que avui coneixem com el Vell Congost, construït en temps rècord perquè el CE Manresa pogués jugar en una pista coberta els partits de Liga Nacional.

22. Entre el 14 i el 18 de maig del 1969 té lloc al Palau d'Esports de Mataró la fase classificatòria per al XVI Campionat d'Europa de seleccions nacionals, amb la participació de Bulgària, Suïssa, Bèlgica, República Àrab Unida (Egipte) i Espanya.

23. També entre el 14 i el 18 de maig del 1969 es disputa el Campionat d'Espanya Infantil a Santander, que va acabar amb la victòria del campió català La Salle Josepets. Així va aparèixer a les memòries federatives, tot i que la premsa de l'època ja parla de La Salle Barcelona.

24. El 30 d'abril del 1971 s'inaugura el pavelló municipal a Balaguer i poc després es disputa la fase final del Campionat Júnior Masculí, que va acabar amb victòria del CE Laietà.

25. El juny del mateix any s'inaugura el pavelló Joana Ballart del CB Valls. L'entitat vellenca va ser aquest any l'equip capdavanter de les comarques tarragonines.

26. Als inicis dels setanta, després de la prohibició dels jugadors estrangers, es posa de moda la nacionalització dels jugadors estrangers. Seguint el camí marcat pel Reial Madrid, el FC Barcelona nacionalitza primer Norman Carmichael i després Charles Thomas, jugador fitxat al CP Sant Josep de Badalona i que havia estat màxim anotador de la Liga Nacional. Amb el pas del temps es produiria el camí invers, la desnacionalització d'aquests jugadors.

27. La temporada 1973-74 la FCBQ acull per primer cop competicions de categoria júnior femenina. El primer campió va ser el CIBES i el subcampió, el CC L'Hospitalet.

28. La temporada 1974-75 es recupera el Campionat de Catalunya sota la denominació de Regional amb la participació d'equips de les diferents provincials a causa de les serioses dificultats per tirar endavant una competició única de les provincials per la gran diferència de nivell entre els seus equips.

29. A partir de la temporada 1976-77, la FCBQ recupera per a les seves competicions les categories formatives dels més petits en edat escolar. En les seves actes es recollia que per poder tramitar les fitxes era imprescindible aportar un certificat de naixement o el llibre de família per tal d'evitar enganys.

30. El 18 de febrer del 1977 es recupera el català a les actes de la FCBQ.

31. La temporada 1977-78 és la primera en què la FCBQ compta amb una competició femenina de Categoria Juvenil, també la van tenir les provincials de Lleida i Girona.

32. L'any 1977 té lloc el primer Memorial Mateo Pell a Girona.

33. Es crea el CB Tarragona per part d'un grup de joves provinents del Gimnàstic de Tarragona.

Presidents

Ernest Segura de Luna, 1959-1972

Joan Fa i Vilaró, 1973

Andreu Ponsirenas i Martorell, 1973-79

(Badalona, 1919-2011)

Lligat al Sant Josep de Badalona des de la seva fundació, va ser jugador, entrenador i dirigent del club, del qual va ser president durant 10 anys. Va entrar a la junta directiva de la FCBQ com a representant dels equips de Segona Divisió, càrrec que també va desenvolupar a la FEB.

Campionats

TERCERA DIVISIÓ ESTATAL

Aquesta competició creada per la FEB la temporada 1966-67 es va disputar fins a l'any 1980 i va ser la competició referent per a la major part dels equips catalans de caràcter amateur. Va anar transformant-se a mesura que avançava en el temps i va tenir en principi caràcter regional, per passar després a sectorial, compartint grups amb equips aragonesos i balears. L'enèsima transformació en les competicions estatals amb l'aparició el 1978 d'una Primera B i reforma de la Segona Divisió més la reunificació federativa catalana va certificar el seu final.

TROFEU ÀNGEL PARRA

Creat als anys setanta per completar una temporada mediatitzada per la curta durada de les competicions de la Tercera Divisió per als equips que no aconseguien classificar-se per disputar les fases d'ascens, es va disputar fins que la reunificació federativa va recuperar el Campionat de Catalunya per categories i la Tercera Divisió va desaparèixer.

Instal·lacions

PAVEL·LÓ DEL CLUB JOVENTUT BADALONA

El pavelló Ausiàs Marc va ser construït pel Club Joventut Badalona i inaugurat el 30 de setembre del 1972. Va ser un pavelló construït expressament per la pràctica del bàsquet amb capacitat per a 5.000 espectadors, que quedaven ubicats força per sobre del terreny de joc i que van convertir-lo en un dels que tenien un ambient més apassionat i favorable al seu equip. Va ser seu de l'Eurobasket 1973, també d'una fase final de la Copa del Rei als anys vuitanta. Va veure com el Joventut aconseguia la lliga del 1977 i la Copa Korac del 1990, poc abans que el primer equip verd-i-negre l'abandonés per jugar al Pavelló Olímpic de Badalona. Finalment, el 1996 va vendre el pavelló a l'Ajuntament de Badalona.

PAVEL·LÓ DEL SANT JOSEP DE BADALONA

L'ascens del CP Sant Josep de Badalona a la Primera Divisió estatal el va obligar a disputar els seus partits al pavelló de la Plana, compartit amb la Penya. A partir del mes d'agost del 1969 es va iniciar la construcció d'aquest pavelló, que es va inaugurar oficialment el 14 de març del 1970, tot i que el primer partit que es va disputar va ser el 17 de gener del mateix any contra el CD Mataró

Molfort's que va acabar amb la victòria del Sant Josep per 86-85. El pavelló va continuar sent la seu de partits de Primera Divisió fins la temporada 1982-83, tot i que el Sant Josep va abandonar la Primera Divisió per raons econòmiques. Va ser la seu dels partits disputats pel Círcol Catòlic de Badalona, després conegut com a Cotonificio de Badalona, tant de competició estatal com europea. També va ser la seu l'any 1979 de la fase final de la Copa de la Reina. Hi va participar l'equip femení, tot i que no jugava a Primera Divisió, com a amfitrió.

PAVELLÓ JOANA BALLART

Aquest pavelló, construït pel CB Valls a l'antiga pista de patins de Valls, es va edificar entre 1969 i 1970, bàsicament amb l'aportació d'Antonio Gallardo i dels socis del club i amb col·laboració d'altres estaments públics que no van arribar a cobrir totes les despeses. El pavelló, al qual se li va donar el nom de Joana Ballart, dona d'Antonio Gallardo, a part de la pista esportiva que comptava amb quatre vestidors, un per a àrbitres, magatzem i infermeria, tenia una capacitat per a 1.200 persones. També es va construir un edifici de tres plantes, per al vestíbul, bar, oficines del club i gimnàs. Inaugurat el 20 de juny del 1971, es va convertir en un dels pavellons on el suport del públic a l'equip local era indescriptible. El seu equip femení va arribar a disputar la Lliga Femenina 2 i el masculí va arribar a la Divisió de Plata a la LEB. També va ser el marc de la recuperació de la selecció catalana l'any 1980 amb un partit contra Euskadi.

Clubs

CÍRCOL CATÒLIC DE BADALONA

Entitat creada a redós de l'església de Santa Maria de Badalona el 19 de març del 1879. Les primeres pràctiques de bàsquet van ser a partir del 1933, quan la Federació de Joves Cristians de Catalunya va crear la seva pròpia competició i joves del grup fejecista de l'església de Santa Maria van participar en aquests campionats fins al 1936. Acabada la Guerra Civil es va crear oficialment la secció de bàsquet, que des del primer moment es va inscriure a les competicions de la FCBQ. El primer equip del club va obtenir resultats positius molt ràpidament i va assolir la Primera Categoria del Campionat de Catalunya, en què jugaria fins ben entrada la dècada dels cinquanta. Posteriorment va destacar la seva presència a la Segona Divisió estatal, Trofeu Gonzalo Aguirre. Quan semblava que l'equip iniciava la davallada en descendir a la Tercera Divisió la temporada 1969-70, l'aparició a la presidència de Domènec Tallada li va donar un impuls i la temporada 1973-74 va disputar per primera

vegada la màxima categoria estatal, la Primera Divisió. L'equip jugava els seus partits a la pista del CP Sant Josep i, dirigit per Aíto García Reneses, es va convertir en un referent, gràcies al seu estil intens. Va arribar a disputar competició europea i la primera final de la Lliga Nacional Catalana l'any 1980. La professionalització de l'equip va superar el marc del Círcol Catòlic i només l'aparició d'un patrocinador, l'empresa Cotonificio, va permetre la continuïtat de l'equip a Primera Divisió. El trencament definitiu es va produir la temporada 1982-83 quan, el desembre del 1982, es va crear una nova entitat, el Bàsquet CC Badalona, que va continuar competint com a Cotonificio per, finalment, marxar a Santa Coloma de Gramenet, ja patrocinat per Licor 43. El Círcol Catòlic de Badalona va tornar a crear la secció de bàsquet el 1984 i va reprendre les competicions a la FCBQ començant des de l'última categoria del Campionat de Catalunya, i va anar recuperant amb el pas dels anys el nivell màxim a les competicions catalanes. Pels seus equips van passar jugadors com els germans Josep Maria i Pere Costa, els fills d'aquest últim, Joaquim i Joan, Josep Lluís Cortés, Josep Maria Oleart, Dani Fernández (després directiu referent al bàsquet català), Andrés Jiménez o Joan Pera, entre altres.

CREFF GIRONA

Equip que es va formar la temporada 1963-64 a l'Escola de Magisteri amb el nom de Magisterio Gerona. Posteriorment, sota l'aixopluc de la Secció Femenina, que li va donar suport a partir de la temporada 1966-67, el club va passar a dir-se CREFF Gerona (Centros Recreativos Educación Física Femenina). Finalment, va aconseguir arribar a disputar la Primera Divisió estatal la temporada 1968-69. La desaparició de la Secció Femenina va significar la desaparició de l'equip, que no va trobar cap suport econòmic per continuar. Disputava els seus partits al pavelló de la Devesa, dirigides des de la banqueta per Manel Sarasa, Àngel Brea i Giron. Entre les seves jugadores en van destacar dues que van arribar a ser internacionals amb Espanya, Carme Vilagran i Dolors Lolita Iglesias.

MEDINA LLEIDA

Com en el cas de Girona, els orígens cal trobar-los en l'Escola de Magisteri, que a partir del 1965 va crear un equip que jugava les competicions provincials sota el guiatge de Josep Maria Reixach, home fort del bàsquet lleidatà. L'equip va anar transformant-se, recollint nous jugadors i, sota la denominació ja de Medina, va créixer fins que la temporada 1971-72 va estar a un pas de pujar a Primera Divisió. Finalment, la temporada 1972-73 va aconseguir-ho amb una fase final disputada al pavelló de l'Antorxa de Lleida en derrotar el PEM de Barcelona a la final. Va ser l'equip de referència per a la ciutat de Lleida, que els va donar suport omplint partit

rere partit el pavelló dels Camps Elisis. L'equip, que comptava amb jugadores com les germanes Rubín de Celis i Abella, Calvet, Izco, Guasch, Oliva, Ros, Noguera, va continuar a Primera Divisió fins la seva desaparició la temporada 1977-78.

Protagonistes

Entrenadors

ANTONI SERRA I ILLAS

(Mataró, 1939)

Va començar a jugar a bàsquet al col·legi per després passar al CD Mataró. Quan encara era jugador, va iniciar el seu periple com entrenador tant a l'Escola Pia Santa Anna com al CD Mataró. Amb aquest va dirigir l'equip juvenil, amb el qual es va proclamar campió d'Espanya l'any 1962. La temporada següent va dirigir el primer equip de l'entitat a Segona Divisió i va aconseguir l'ascens a Primera Divisió. Va ser el responsable del primer equip de l'entitat fins la temporada 1969-70, període en què el club es va convertir en un clàssic de la Liga Nacional. L'any 1970 va passar a dirigir l'equip del CE Manresa, llavors a la Segona Divisió, i també va aconseguir l'ascens de categoria, en què va assentar l'equip manresà, amb el qual va arribar a disputar la Copa Korac a Europa. Al mateix temps, va ser seleccionador juvenil espanyol i va aconseguir una plata a l'Eurobasket del 1973. L'any 1977 va fitxar pel Joventut Badalona, amb el qual va guanyar la lliga i va aconseguir el rècord de partits consecutius guanyats, 34, encara no superat. L'any 1979 el FC Barcelona de Josep Lluís Núñez, amb el mataroní Jordi Bonareu com a responsable del bàsquet, li va encarregar que dugués el FC Barcelona al màxim nivell. Amb l'equip blaugrana fins al 1985, va donar protagonisme a una nova generació de joves jugadors i va aconseguir dues lligues i quatre copes. Posteriorment, entre 1985 i 1991, va dirigir el Procesator Mataró a Primera B, el Pamesa València, amb el qual va aconseguir ascendir a la Lliga ACB, i el CB Mallorca. L'any 1991 va abandonar totalment el món del bàsquet.

JOSEP MARIA SOLÀ

(Mataró, 1948-2021)

Va estudiar a l'Escola Pia de Santa Anna de Mataró, on es va iniciar en el món del bàsquet i va jugar en totes les categories de formació del club. Des de ben jove es va dedicar a entrenar: el 1966, any en què va obtenir el títol d'entrenador provincial, es va iniciar amb l'equip B femení del CD Mataró, el Rubricatus, en les competicions de l'OAR i a l'infantil del mateix club. Al títol de preparador provincial el van seguir els de regional i nacional. La

temporada 1967-68 es va convertir en entrenador del primer equip femení del CD Mataró que disputava la Lliga estatal de Primera Divisió i el va dirigir fins a la desaparició del club l'any 1977, amb el qual va obtenir tres títols de Lliga. Va continuar vinculat al club dirigint diferents equips masculins de l'entitat fins al 1985, després va dirigir el CB Argentona i el CB Cabrera, equip que va deixar el gener del 1992 per tornar a dirigir el CB Mataró femení de Primera B fins al 1993. Posteriorment es va incorporar a l'AECC Mataró, on va realitzar tasques de coordinador fins al 2001. També va ser tècnic de la FEB i va ser un dels responsables de les seleccions sènior i júnior femenines entre 1972 i 1979.

Jugadors

FRANCESC 'NINO' BUSCATÓ I DURLAND

(Pineda de Mar, 1940)

Va començar a jugar en edat escolar a Pineda de Mar, per passar després al primer equip de la població, la UER Pineda de Mar, l'any 1955. Combinava el bàsquet amb la feina al forn familiar. Va destacar al Campionat de Catalunya en la seva Primera Divisió, en especial per la seva facilitat anotadora i el seu bon tir. Va anotar 37 punts en un partit contra la Penya i 28 contra el FC Barcelona. La creació de la Lliga estatal va fer que el FC Barcelona el fitxés l'any 1957, fet que va significar una odissea personal per a Nino, que cada dia feia el viatge d'anada i tornada a Pineda per treballar al forn familiar. Al FC Barcelona va guanyar la Lliga i la Copa del 1959, però el desballestament de la secció professional del club blaugrana l'any 1960 el va portar a l'Aismalibar de Montcada. En aquest club va jugar fins al 1964, quan també va desaparèixer, i es va incorporar al Club Joventut Badalona, on va jugar fins a la seva retirada i va aconseguir una Lliga (1967) i una Copa (1969). Va ser 222 vegades internacional i va participar en tres jocs olímpics, vuit campionats de l'Eurobasket amb una plata l'any 1973 i tres Jocs del Mediterrani, i també va disputar set partits amb la selecció europea. Després de la seva retirada va exercir d'entrenador al club Joventut Badalona, el FC Barcelona i CB L'Hospitalet. Així mateix, va ser professor de basquetbol a l'INEFC de Barcelona fins al 2005.

MARIA DEL CARME FAMADAS I SOLER

(Argentona, 1944)

Va començar a jugar a l'escola a Argentona l'any 1955, amb 11 anys. El primer any van jugar en un camp que havien fet els pares al col·legi i només jugaven partits amistosos. L'any següent van decidir competir i es van inscriure a les competicions organitzades per Educación y Descanso, amb un equip en què les jugadores tenien

menys de 16 anys i van acabar aconseguint un campionat. A partir de la temporada 1958 va jugar a les competicions de la FCBQ, tot i que sense dret a classificació. Va ser campiona de Catalunya l'any 1960, però no va poder disputar el Campionat d'Espanya perquè la Federació no va reconèixer el títol pel fet de no tenir les jugadores l'edat reglamentària. Va continuar jugant al CIC Argentona fins l'any 1965, aquest any van aconseguir quedar segones a la fase final del Campionat d'Espanya de Segona Divisió i ascendir a la Primera Divisió femenina. La falta d'una instal·lació adequada a Argentona més la inviabilitat econòmica va fer que l'equip no arribés a debutar a Primera Divisió. La plaça la va ocupar el CD Mataró, on va anar a jugar juntament amb altres jugadores del CIC Argentona. A Mataró hi va jugar dotze anys, en els quals va aconseguir tres lligues estatals els anys 1972, 1973 i 1974. Així mateix, l'AEBI (Associació Espanyola de Basquetbolistes Internacionals) la va nomenar millor jugadora espanyola els anys 1971, 1972 i 1973. Va ser internacional amb la selecció espanyola en 28 partits. L'any 1977 el CD Mataró femení va desaparèixer i ella encara va continuar jugant, primer al CB Vilassar de Mar i també amb el CB Argentona fins l'any 1982.

JOSEP MARINE I GUIRAL

(Barcelona, 1932 - República Dominicana, ?)

Jugador de bàsquet als Lluïsos de Gràcia en categories inferiors i al juvenil del Barcelona entre 1947 i 1949. El 1949 entra com a àrbitre a les competicions eclesiàstiques de l'OAR de Barcelona, en què va xiular 11 anys fins al seu ingrés a la FCBQ l'any 1960. Atesa la seva experiència com a àrbitre, no és d'estranyar que la temporada següent ja se l'ascendís a Primera Categoria. Va xiular partits de Primera Divisió fins al 1980. El 1964 va ser àrbitre internacional, i com a tal va xiular al voltant de 90 encontres, els últims als Jocs Olímpics de Moscou. Posteriorment va exercir de president del Col·legi d'Àrbitres de la FCBQ als inicis dels anys 80.

Llicències

Llicències 1964

FCBQ: 2.266. Lleida 161, Girona 153, Tarragona 275

Llicències 1976

FCBQ: 4.260. Lleida 380, Girona 853, Tarragona 603

8 La reunificació de l'FCBQ. 1978 - 1982. Cap a la normalització institucional

La Transició, amb l'establiment d'un nou model polític, va significar el desenvolupament d'una nova legislació esportiva democràtica. Aquesta legislació separaria el món de l'esport i de l'educació física de l'aparell polític. Aquest procés no va pas estar exempt de polèmica en alguns camps, especialment en l'àmbit escolar. A Catalunya va tenir un caràcter propi fruit de la recuperació de l'Estatut d'autonomia i dels òrgans d'autogovern. Va generar, per tant, un marc legislatiu propi i amb plenes competències en l'àmbit de l'esport i de la joventut.

En l'àmbit federatiu, el primer que es va fer va ser la convocatòria d'unes eleccions a les quals finalment només es va presentar una candidatura, encapçalada per Pere Sust i Sagau. Aquesta tenia com a principal objectiu la unificació federativa, la modernització tant a nivell administratiu com esportiu i l'organització en delegacions territorials. Se'l va nomenar president el 18 de setembre del 1979. El procés d'unificació federativa es va fer, no sense certs problemes, al mateix temps que s'anava transformant l'estructura competitiva catalana. Aquesta va continuar anant a redós de les transformacions en l'àmbit estatal. La creació d'una Primera B implicaria que la Segona Divisió tornés a ser una competició de caràcter territorial, amb l'ampliació de grups. Això, juntament amb la desaparició de la Tercera Divisió estatal, va portar la FCBQ a canviar novament l'estructura esportiva. Van desaparèixer els campionats regional i provincial i van ser substituïts pels campionats de Catalunya de Primera, Segona i Tercera Categoria. Tant en l'àmbit masculí com femení.

El marc legislatiu autonòmic es va desenvolupar durant el 1981, amb el Decret 22/01/1981, sobre inscripció de clubs, i després l'Ordre del 22 de maig de 1981 sobre normes funcionament del registre de clubs.

L'esport escolar va ser un dels temes més enrevessats de resoldre per culpa dels actors principals: els polítics encarregats de configurar el nou entramat legislatiu, les federacions esportives que s'atorgaven elles mateixes el monopoli de la pràctica del seu esport i, finalment, les mateixes escoles –a Espanya es va crear ADECE i en l'àmbit català l'ICEE (Institut Català de l'Educació Física i de l'Esport Escolar). Finalment, la FCBQ va recuperar, no de manera exclusiva, les competicions dels més petits, i va iniciar

una tasca importantíssima amb relació a les Escoles de Bàsquet als clubs catalans.

Tota aquesta activitat es durà a terme al mateix temps que es treballa per la unificació de totes les provincials en una única FCBQ. Es van redactar nous Estatus i reglaments federatius d'acord amb el nou marc legislatiu, que van ser aprovats pels clubs en les diverses assemblees. Tot el procés va finalitzar amb l'aprovació del nou Estatut de l'FCBQ el 28 de juny del 1982, que va ser presentat pel president de l'FCBQ, Pere Sust, i els presidents de les provincials, Lluís Tió i Sacristan, Manel de Vega i Santos i Joan Canals i Pigem. Una vegada aprovats i legalitzats, els presidents de les provincials es van convertir en presidents de les territorials i vicepresidents de l'FCBQ.

La primera reunió de la nova FCBQ es va fer el dia 27 d'octubre del 1982 i consta en el llibre d'actes amb el número 1.

Fets

1. En l'àmbit femení, l'any 1978 és un èxit per als equips catalans. L'equip del Picadero va aconseguir el títol de Lliga de Primera Divisió i la Copa de la Reina. A la Segona Divisió, el CB Vilassar va aconseguir l'ascens a Primera Divisió, tot i que després hi va renunciar. L'equip de l'AD La Casera de Figueres va obtenir el Campionat d'Espanya juvenil femení. El CE Hispano Francès va ser campió de Catalunya júnior i tercer en el Campionat d'Espanya. En l'àmbit territorial, el CP Sant Josep de Badalona va ser campió regional i l'Olimpia Esport Club, campió provincial.

2. El 7 de novembre del 1979 es crea l'Escola d'Àrbitres de la FCBQ. El seu primer director va ser José Vallejo Escolano.

3. El 23 d'abril del 1980 es recupera la selecció de Catalunya, que va disputar un partit a Valls contra la selecció d'Euskadi. Dirigida per Eduard Portela i amb els jugadors Joaquim Costa, Joan Creus, Miguel López Abril, Germán, Delgado, Epi I, Alcañiz, Filbà, Gregorio Estrada i Jiménez. El partit va acabar amb victòria de Catalunya per 102-84, l'endemà es va repetir l'experiència a Valls i Catalunya va tornar a guanyar. La selecció va jugar dos partits a Euskadi i el 29 d'abril, un contra la URSS al pavelló Ausiàs March de Badalona.

4. Es crea La Lliga Nacional Catalana per a clubs de Primera Divisió masculins, que es va disputar entre octubre i novembre del 1980. Es va organitzar de manera professional, amb la firma d'un conveni amb una empresa que va gestionar tot el tema publicitari, a més de tenir un patrocinador, el Banc Condal. També recollia que

calia repartir els beneficis de la competició a parts iguals entre els participants i la FCBQ. El campió de la primera Lliga va ser el FC Barcelona, que va derrotar en la final el Cotonificio de Badalona.

5. L'any 1980 se celebra la primera edició del Torneig Juvenil organitzat pel CB L'Hospitalet. Posteriorment, amb la desaparició de la categoria Juvenil, es va convertir en Torneig Júnior.

6. El 5 de novembre del 1981 té lloc la final de la primera Lliga Nacional Catalana femenina al Palau Blaugrana 2 (antic pavelló del Picadero) entre el Comansi i el CB CIBES, amb victòria de les primeres per 73-52. També es va celebrar per primer cop la de Primera B - Segona Divisió entre el RCD Espanyol i el CB L'Hospitalet, amb victòria per als primers per 85-83.

7. El 1982 es disputa a Lleida i Balaguer la fase d'ascens a Primera B. El RCD Espanyol i el Sant Josep de Girona van ser dos dels equips que van assolir aquest ascens.

8. Entre el 8 i el 10 de juny del 1982, la selecció catalana femenina disputa tres partits contra Iugoslàvia a Barcelona, Figueres i Castellar del Vallès. Dirigides per Maria Planas i Rafael Mora, van perdre el primer partit per 71-95, en el qual van jugar Rosa Castillo, Anna Junyer, Roser Llop, Rosa Sánchez, Carmen Fraile, Martínez, Ferré, F. Garcia, Bobis i Borràs. A Figueres també van perdre, per 66-84, i a Castellar, per 74 -84.

9. A partir del 19 de juny del 1982 se celebra el Trofeu Internacional Barcelona-82 amb la participació de les seleccions de França, Txecoslovàquia, el Brasil i la selecció de Catalunya.

10. En l'àmbit femení, la temporada 1981-82 destaca el triomf en el Campionat de Catalunya i el Campionat d'Espanya infantil del GE Badia Solé dirigit per Francesc de Puig, amb un grup de joves jugadores que farien història en el bàsquet manresà i català, i entre les quals ja destacava la jugadora Nina Pont, que pocs anys després, el 1985, seria la primera en marxar als Estats Units a l'equip campió universitari de l'Old Dominion.

11. El 15 de febrer de 1979, Albert Gasulla presenta una moció a la junta directiva de la FCBQ en la qual sol·licita el canvi de la paraula Bàsquet per Basquetbol.

12. L'any 1978 l'equip femení de l'AD La Casera de Figueras obté el Campionat d'Espanya juvenil femení. L'equip el dirigia Rafael Mora, amb jugadores com Anna Junyer, Roser Llop, les germanes Pi, Vilaboy, Reixach, entre altres. L'any següent van aconseguir el Campionat d'Espanya Júnior i també el Campionat Regional de

Catalunya, i la temporada següent van repetir Campionat d'Espanya Júnior i ascens a la Primera Divisió després de quedar primeres al grup de Segona Divisió i primeres a la fase d'ascens disputada a Coslada.

13. La temporada 1977-78 és un gran èxit en l'àmbit femení per a l'antic Picadero Evax, campió de Lliga i Copa de la Reina.

14. El 18 de setembre del 1979 Pere Sust i Sagau és nomenat president de la FCBQ, el vicepresident és Josep Maria Alberich i Llaveria, el secretari Francesc Mumbrú i Planas, tresorer Enric Piquet i Miquel, el Comitè Competició estava encapçalat per Jordi Grau i Mora, el Comitè Promoció per Lluís Vial i Oliveras i el Comitè de Representats per Francesc A. Mestre i Coll.

15. La temporada 1978-79 el CB Íntima (antic Picadero) és campió de Copa, l'equip de l'AD La Casera de Figueres és campió d'Espanya Júnior i les mateixes jugadores van ser campiones del Campionat Regional Sènior femení i van ascendir a Segona Divisió. En categoria juvenil, el CE Hispano Francès va ser subcampió d'Espanya.

16. La temporada 1979-80 el CB Íntima és campió de Lliga i Copa de la Reina. L'AD La Casera Catalunya va ser campió del seu grup de Segona Divisió i també de la fase final d'ascens a Primera Divisió. Al mateix temps van ser campiones d'Espanya Júnior. El Club Gimnàstic de Tarragona va ser el campió Regional femení i va ascendir a la Segona Divisió estatal.

17. Es ret homenatge a l'expresident Àngel Truñó i Rusiñol.

18. La temporada 1980-81, La Salle Barcelona assoleix l'ascens a la Lliga estatal de Primera Divisió. Es podria denominar aquest fet com l'última experiència no professional d'aquesta Lliga. L'equip col·legial estava més a prop del concepte universitari americà que del professionalisme de la categoria. Format per jugadors dels diferents col·legis de Catalunya, els protagonistes de la temporada a l'elit van ser Collins, Puig, Blanco, Berruezo, Tramullas, Marsal, Sala, Martín, Rouco, Dosaula i Estrems, dirigits a la banqueta per Joan Rovira.

19. En l'àmbit femení, la temporada 1980-81 la Lliga de Primera Divisió va ser per al Comansi de Maria Planas. El CIBES Peter Pan va aconseguir l'ascens a Primera Divisió. Dirigides per Joan Maria Gavaldà, formaven l'equip Chelo Martínez, Torrent, Ferré, M. Castillo, Mones, Cati Martínez, Lidia i Gibert. Un altre club català que va aconseguir l'ascens a Primera Divisió va ser el CE Hispano Francès de Dolors Carbonell, Elena Blázquez, Silvia Tisaire, Teresa Obis i Merche Romero, entre altres, dirigides per Enric Prat.

20. En aquest període totes les representacions territorials incrementendemaneraimportantelnombredellicènciesexpedides, gràcies en part a la incorporació definitiva de les categories dels més petits: Girona va passar de 1.055 a 2.678, Lleida de 519 a 1.022 i Tarragona de 658 a 1.318.

21. El 28 de juny del 1982, després de la ratificació de les diferents federacions territorials a través de les respectives assemblees, els seus presidents sol·liciten l'aprovació dels estatuts de la nova FCBQ. La seva primera reunió és el 27 d'octubre del mateix any.

Presidents

Andreu Ponsirenas i Martorell, 1973-1979

Pere Sust i Sagau, 1979-1984

(Barcelona, 27 de novembre del 1941)

Amb antecedents familiars en el món del bàsquet, ja que el seu Pare Pere Sust i Arimon va ser un dels pioners del bàsquet a Catalunya, va començar a jugar al col·legi barceloní dels Maristes Sant Joan. Posteriorment va ser jugador del CE Laietà, amb el qual va aconseguir el Campionat d'Espanya juvenil i l'ascens a Primera Divisió. També va exercir d'entrenador als Maristes Sant Joan i el CE Sant Joan. En el que ha destacat sobre manera és com a dirigent esportiu: va ser president de la FCBQ (1979-84), president de la FEB (1984-1991) i també membre de la FIBA i del Comitè Olímpic Espanyol. Va formar part del comitè organitzador dels Jocs Olímpics de Barcelona 92. Va ser secretari d'Esports de la Generalitat (1998-2000), patró de la Fundació del Bàsquet Català, president de l'Associació Catalana de Dirigents de l'Esport, del Comitè Olímpic Català i de la Fundació Catalana de l'Esport.

Campionats

LLIGA NACIONAL CATALANA

La primera edició es va disputar l'any 1980, patrocinada pel Banc Condal. La van jugar equips de la Primera Divisió masculina pel sistema de lligueta, amb una final que es va disputar al Palau d'Esports de Barcelona entre el FC Barcelona, que va ser el campió, i el Cotonificio de Badalona. La temporada següent es va ampliar la Lliga Nacional als equips femenins de Primera Divisió i als masculins de Primera B i Segona Divisió. La competició s'ha anat adequant a la realitat del bàsquet professional i a l'aparició de noves competicions. Apareixen la Lliga Nacional Catalana, la LEB, LEB2, EBA, LF2, LF Challenge, que sempre es disputen en

funció del nombre d'equips catalans en cada competició i, tret de la Lliga EBA, generalment es disputen en unes poques jornades i amb semifinal i final. La Lliga Catalana ACB, actual denominació, ha disputat 42 edicions des del 1980; la Lliga Catalana Femenina 33 edicions des del 1981; la Lliga Catalana LEB Or 22 edicions des de l'any 2000; la Lliga Catalana Femenina 2, 18 edicions des de l'any 2003; la Lliga Catalana EBA, que anteriorment havia tingut altres denominacions, Primera Divisió B i Segona Divisió, des de l'any 1981 s'ha disputat en 40 ocasions. L'última competició a aparèixer ha estat la Lliga Femenina Challenge, disputada per primer cop l'any 2021.

Instal·lacions

PAVEL·LÓ CB GRANOLLERS

La construcció del nou pavelló del CB Granollers és un clar exemple de la professionalització del bàsquet. La creació de l'ACB va significar que els pavellons per disputar la nova competició haurien de reunir una sèrie de condicions no només de capacitat per a espectadors, sinó també per cobrir les necessitats periodístiques per a la retransmissió dels partits tant per ràdio com per televisió. Això va fer inviable per al club continuar al vell pavelló municipal. Es va iniciar el procés el desembre del 1984 amb la col·locació de la primera pedra i, finalment, es va inaugurar el 2 de març del 1986. Tot i ser una iniciativa privada del CB Granollers, va comptar amb el suport econòmic de diferents entitats públiques. Finalment el CB Granollers, després de diferents avatars, no va poder continuar competint a nivell professional i el 1993 va ser l'últim any que el club va ser a l'ACB.

En aquest mateix període, als inicis dels anys vuitanta altres entitats, de manera privada i amb caràcter no professional, van aconseguir construir pavellons coberts on desenvolupar tota la seva tasca. És el cas d'equips barcelonins com el Jac Sants o la SE Sant Medir, o de poblacions com el CB Olesa, el CB Ripollet i, a Lleida, el dels Maristes, on va jugar l'embrió de l'equip de la ciutat que va arribar a ACB.

Clubs

PICADERO JC

Club fundat l'any 1951 amb diferents seccions esportives, però en les quals va destacar sobre manera el basquetbol. L'equip masculí va jugar a la Primera Divisió estatal fins la seva desaparició l'any

1973. Va aconseguir dos títols de Copa del Rei. L'equip femení va ser el dominador en dos períodes diferents. Primer als anys cinquanta, en què va aconseguir set campionats de Catalunya, i posteriorment a la dècada dels setanta i principis dels vuitanta. Com a Picadero va guanyar la Copa de l'any 1973. Tot i la desaparició de l'entitat, l'equip femení va continuar competint sota diferents denominacions, PICEFF, Evax, Íntima o Comansi, i va passar per diferents instal·lacions: la pista del col·legi Sant Josep de l'Hospitalet de Llobregat, el Palau Blaugrana 2 (antic Picadero) o fins i tot el Palau Blaugrana. Fins l'any 1983 van aconseguir cinc títols de Lliga i cinc de Copa, dirigides per Maria Planas i després per Neus Bertran, que havia estat també jugadora. Per les seves files van passar jugadores referents del panorama com Rosa Castillo, Carmen Fraile, Fina Garcia, Anna Junyer o Roser Llop, entre d'altres.

AD CATALUNYA LA CASERA

Equip de Figueres format per un grup de joves jugadores i dirigit per Rafael Mora que va marcar una època en la qual les jugadores, encara en edat juvenil i júnior, també jugaven la competició sènior. L'equip va aconseguir el títol de campió d'Espanya juvenil a Zamora el 1978, l'any següent el de campiones d'Espanya júnior i també el de campiones de Catalunya de Regional i ascens a Segona Divisió. L'any 1980 van ser de nou campiones d'Espanya júnior i campiones de la Segona Divisió estatal en la fase d'ascens a Primera Divisió disputada a Coslada. La temporada següent, 1980- 81, van jugar a la Primera Divisió, ja com a Adepaf Figueres, i van aconseguir mantenir la categoria. Les protagonistes van ser Anna Junyer, Roser Llop, Maria Prats, A. Corominas, Rosa Vilaboy, Ioa Cros, Pietat i Montserrat Pi, E. Brugada, C. Sellaras, Neus Heras i Nana Puc. La temporada següent, amb la pèrdua d'Anna Junyer i Roser Llop, que van fitxar pel Comansi de Barcelona, l'equip va perdre la categoria, que va recuperar l'any 1984-85 i en la qual va jugar sota diferents noms (Caixa Girona o Valvi, entre altres) fins a la temporada 1988-89.

LA SALLE BARCELONA

Després de la desaparició de la Salle Josepets a principis dels setanta es va continuar competint com a La Salle Barcelona, el projecte va agafar volada i van anant conquerint categories superiors al mateix temps que l'equip era reforçat per jugadors de tots els col·legis de la Salle de bona part de Catalunya, com ara Freixenet (Manresa), Gainza i Davesa (Girona), entre altres. Finalment, l'equip va aconseguir ascendir a la Liga Nacional. Aquest equip, dirigit per Joan Rovira i format per Collins, Puig, Blanco, Berruezo, Tramullas, Marsal, Sala, Martí, Rouco, Dosaula i Estrems,

va disputar una competició amb equips totalment professionals i que comptaven amb jugadors estrangers. L'equip, que jugava els seus partits a la pista coberta de La Salle Bonanova, estava més a prop del concepte de bàsquet universitari americà que no pas del professional, i va ser l'última experiència d'aquest tipus en la Primera Divisió estatal, que poc després formaria la seva pròpia competició amb la creació de l'Associació de Clubs de Basquetbol (ACB).

Personatges

Jugadors/es

ROSA CASTILLO I ARAUJO

(Barcelona, 14 de febrer del 1956)

Es va iniciar de ben jove a la Penya Esportiva Montserrat (PEM) del Guinardó. L'equip, dirigit per Maria Planas, va aconseguir disputar la Primera Divisió femenina la temporada 1973-74, però la inviabilitat econòmica va fer que l'equip no sortís la temporada següent. Va fitxar pel Picadero femení, on va jugar fins al 1984 sota els diferents patrocinis, PICEFF, Evax, Íntima i Comansi. La temporada 1984-85, després de la fusió de l'anterior amb El Masnou, va disputar la Lliga amb el Natural Cusí el Masnou. Entre 1984 i 1989 va jugar al CB Cantaires de Tortosa, la temporada 1989-90 va tornar al Masnou i, després d'una important lesió, es va incorporar la temporada 1991-92 al Dorna Godella. Va ser campiona de Copa en onze ocasions i el mateix nombre de vegades de Lliga. També va ser campiona d'Europa amb el Dorna Godella. Va ser nomenada millor jugadora pels seus companys l'any 1975 i també la temporada 1979-80. Internacional amb la selecció absoluta en 113 ocasions, va disputar sis competicions de l'Eurobasket. Una lesió al genoll va impedir que continués jugant, tot i que encara va disputar alguns partits la temporada 1992-93 amb el CN Reus Ploms.

JOSEP MARIA MARGALL I TAULER

(Calella, 17 de març del 1955)

Va començar a jugar al bàsquet a Malgrat de Mar com els seus germans Enric i Narcís. Va marxar al Joventut Badalona, on van coincidir tots tres en el primer equip la temporada del seu debut, 1972-73. Conegut popularment com a *Matraco*, va destacar pel seu joc de canell i excel·lent llançament. Va jugar a l'equip verd-i-negre dinou temporades, fins a l'any 1990. Va ser Campió de Copa l'any 1976 i de lliga el 1978. En dues ocasions va obtenir el títol de la Copa Príncep d'Astúries (1987-1989) i de la Copa Korac (1981 i 1990). Posteriorment va jugar una temporada més al Valvi Girona

i dues al Festina, per abandonar la pràctica esportiva l'any 1993. Internacional amb la selecció espanyola en 188 ocasions, també va jugar amb la júnior (27) i la juvenil (9). Va ser subcampionat d'Europa júnior el 1974. Amb l'absoluta, va obtenir l'argent a l'Eurobasket de Nantes 1983 i als Jocs Olímpics de Los Angeles el 1984.

IGNACIO 'NACHO' SOLOZÁBAL IGARTUA

(Barcelona, 8 de gener del 1958)

Va començar a jugar a bàsquet al col·legi dels Maristes de Sant Joan de Barcelona. Les categories inferiors del FC Barcelona van ser el seu destí i l'any 1975 va jugar ja amb la primera plantilla de l'equip blaugrana. En va ser el base titular fins al 1992, i va destacar per la seva direcció de joc i per les seves assistències, també corria el contraatac i l'acabava amb una molt bona mà esquerra. Va ser campió de Copa en nou ocasions i de Lliga en sis. També va aconseguir el títol europeu de campió de la Copa Korac el 1987, el de la Recopa el 1985 i el 1986 i el Mundial de Clubs l'any 1985. Internacional amb Espanya en les categories juvenil i júnior, amb l'absoluta va disputar 142 partits i va obtenir la plata a l'Eurobasket de Nantes del 1983 i als Jocs Olímpics del 1984 a Los Angeles.

Entrenadors/es

MARIA PLANAS I MONGE

(Barcelona, 12 de juliol del 1936)

Va començar a jugar a bàsquet al barri del Guinardó de Barcelona. A principis dels anys cinquanta va disputar el Campionat de Catalunya femení com a jugadora de l'INSO. Posteriorment va començar a entrenar el seu club de sempre, la Penya Esportiva Montserrat (PEM). Va dirigir el sènior femení, en el qual destacaven les germanes Mercedes i Rosa Castillo, que va arribar a disputar la Liga Nacional la temporada 1973-74. Posteriorment va dirigir el Picadero a partir de la temporada 1977-78, ja com a Íntima, i va aconseguir tres lligues i tres copes. Posteriorment va dirigir el CB L'Hospitalet i el CB Cantaires de Tortosa entre 1986 i 1989, amb el qual va guanyar tres lligues i tres copes més. Finalment va dirigir l'equip El Masnou Basquetbol, amb el qual també va guanyar la Lliga. Va ser la seleccionadora espanyola entre 1979 i 1984.

RAFAEL MORA I LÓPEZ

(Sant Cugat del Vallès, 6 de març del 1938 - 3 de gener del 1994)

Com a jugador, va fer la major part de la carrera al Grifeu Llançà, al qual va arribar la temporada 1959-60. Ràpidament va exercir

ahora d'entrenador i va ser-hi fins l'any 1972. Va destacar també com a docent al col·legi de La Salle de Figueres. En aquesta ciutat va agafar un grup de joves jugadores que van aconseguir, a partir del 1978, ser campiones d'Espanya juvenils i júniors i ascendir des del Campionat Regional fins a la Primera Divisió espanyola, primer com a AD Catalunya La Casera i després com a Adepaf Figueres. Va dirigir amb mà de ferro un equip que, a part de la qualitat, es va caracteritzar per la seva superioritat física i la intensitat al llarg de tot el partit. Va continuar lligat a l'Adepaf Figueres fins la temporada 1987-88. La següent va dirigir 13 partits al CB Girona SAD, més conegut com a Valvi Girona a l'ACB. També va ser seleccionador estatal en categories inferiors femenines.

ALEJANDRO 'AÍTO' GARCÍA RENESES

(Madrid, 20 de desembre del 1946)

Com a jugador, es va formar a l'Estudiantes de Madrid, en el qual va jugar fins al 1968, quan va fitxar pel FC Barcelona, en el qual va jugar fins al 1973. Va destacar sobre manera com a entrenador, ja com a jugador l'any 1972 va començar a entrenar a Esparraguera, per passar la temporada 1973-74 al Círcol Catòlic Badalona (després CB Cotonificio) fins al 1983. Amb el club badaloní va fer una tasca importantíssima i va aconseguir que el club fos un dels principals de la Primera Divisió, disputés la final de la primera lliga catalana i també competició Europea. Va ser un equip reconegut per la seva intensitat defensiva i pel seu esforç físic i al mateix temps per ser un dels primer entrenadors en aplicar la rotació de jugadores. Del Cotonificio va passar a dirigir a la Penya entre 1983 a 1985. Posteriorment va fitxar pel FC Barcelona, en el qual va ser fins al 2001, amb un interval d'un any que va exercir de director tècnic. Amb el FC Barcelona va obtenir nou lligues, quatre copes del Rei, una copa Príncep d'Astúries, una recopa i dues copes Korac. El 2003 va tornar a Badalona per dirigir el Club Joventut Badalona fins al 2008, amb el qual va obtenir una copa del Rei, una FIBA EuroCup i una ULEB. Ha dirigit altres equips com el CB Màlaga, CB Sevilla, Gran Canària i Alba Berlín i el Bàsquet Girona a partir del 2022. També va ser seleccionador estatal en categories inferiors i va dirigir Espanya als Jocs Olímpics de Pequín el 2008, on va aconseguir la medalla d'argent.

Àrbitres

VICENÇ SANCHÍS I ROSIQUE

Va ser jugador de bàsquet als equips del CB San Fernando Hospitalet, el CB Santfeliuenc, CB L'Hospitalet i Santiago Apóstol. També va exercir d'entrenador a les categories de promoció del Col·legi Sant Ramon Nonat. L'any 1976 va ingressar al Col·legi d'Àrbitres Català

i quatre anys després ja xiulava partits de Primera Divisió com a auxiliar, i des del 1982 com a principal. Des l'any 1984 és àrbitre internacional fins a la seva retirada la temporada 1997-98, ja com a àrbitre del Comitè Gallec. Com a internacional, ha dirigit tot tipus d'esdeveniments, campionats d'Europa, mundials, Jocs Olímpics i partits en totes les competicions internacionals de clubs. Després de la seva retirada va ser nomenat tècnic de la FEB i també va exercir d'instructor d'àrbitres de la FIBA.

Llicències

Llicències 1978: 7.592

Llicències 1982: 20.562

9

L'FCBQ.

Modernització i expansió.

1983 - 1999.

Des de la Federació unificada, es va iniciar un procés amb l'objectiu de la professionalització i modernització de les seves estructures. El punt principal era la diferenciació entre els òrgans directius i executius. La creació d'una gerència executiva que dirigiria els diferents departaments federatius també encapçalats per professionals tenia com a objectiu la millora en totes les àrees de la FCBQ. L'Àrea de Competicions es pretenia millorar amb la transformació d'aquestes en funció de la necessitat dels clubs, per exemple amb l'ampliació i confirmació de les categories preferents en les competicions de promoció o la posterior creació de competicions per nivells, així com la creació de noves categories com les sub 23 i altres. L'Àrea Tècnica, amb la creació de programes de tecnificació tant masculins com femenins. En l'apartat femení, amb dos nivells diferents: el d'alta tecnificació, conegut com Segle XXI, i un altre dirigit a la resta de clubs i jugadores. En el cas masculí, amb la creació d'un programa de seguiment amb l'objectiu de controlar i formar jugadors per a les seleccions catalanes de promoció que després disputaven els campionats d'Espanya. Al Departament de Promoció, es va crear un grup dedicat exclusivament al foment de les Escoles de Bàsquet arreu de Catalunya, que facilitaria informació i material i formaria entrenadors i directors d'Escoles de Bàsquet. En aquest sentit, la FCBQ va avançar també en l'àmbit dels cursos de formació d'entrenadors. En l'Àrea Administrativa, es van incorporar les noves tecnologies, per tal de fer més propera la Federació als clubs, en especial als més allunyats de les diferents seus.

Al mateix temps va ampliar el seu camp d'acció a través de diferents campanyes, la primera va ser Bàsquet al Carrer, gràcies a la qual es van instal·lar cistelles en moltíssimes poblacions de tot Catalunya i es van repartir milers de pilotes. També es va projectar la campanya de Bàsquet a les Presons amb les autoritats competents, que com a colofó va tenir la creació d'un equip de bàsquet a la Model de Barcelona, el CB Llibertat. L'any 1992 es va crear la Fundació del Bàsquet Català amb la finalitat de perpetuar el que forma part de la història del basquetbol català, preservar-ne el patrimoni, fomentar-lo i promoure'l en tots els aspectes: històrics, culturals, sociològics, jurídics i també esportius. També va fer un gran esforç en la celebració del 75è aniversari. Entre 1997 i 1998 es va organitzar l'Eurobasket el 1997 i la Final Four de la Lliga Europea el 1998 en l'àmbit esportiu, que van anar acompanyats d'altres esdeveniments de tipus cultural.

L'èxit aclaparador del bàsquet a partir de mitjans de la dècada dels vuitanta va incrementar de manera importantíssima el nombre de llicències, en especial en l'àmbit femení. Aquest fet va revertir sobre les competicions catalanes, que van veure incrementat el nombre de participants gràcies a la creació de nous clubs. Tanmateix, sempre en funció de les competicions a escala estatal. La creació de l'ACB, competició totalment professional, va obligar els clubs a crear societats anònimes esportives (SAE) i mantenir una estructura de categories inferiors al marge d'aquestes. Amb l'arribada de l'última dècada del segle XX, la FEB va crear noves competicions: la Lliga Espanyola de Basquetbol Aficionat (EBA) i posteriorment la Lliga Espanyola de Basquetbol (LEB). Per sota hi havia el campionat interautonòmic de primera divisió, que a Catalunya, des del 1999, es coneix com la Copa Catalunya i és la màxima categoria d'àmbit regional.

La FCBQ va fer un salt qualitatiu i quantitatiu importantíssim a tots els nivells, jugadors, entrenadors, àrbitres, i també administratiu amb l'ampliació de la seva seu i l'increment de treballadors. El pressupost va passar d'uns 65,5 milions de pessetes el 1984 a gairebé 672 milions el 1999.

Fets

- 1.** L'any 1983 se celebra la primera Trobada del Bàsquet Català.
- 2.** Els primers dies de setembre del 1983 es disputa el I Torneig Internacional de Bàsquet Ciutat de Barcelona.
- 3.** El 16 de març del 1985 té lloc la inauguració oficial de la campanya Bàsquet al Carrer.
- 4.** Entre juny i setembre, se celebra el Campionat Mundial de Clubs organitzat pel FC Barcelona amb la col·laboració de la FCBQ.
- 5.** El 1986 es disputa la fase semifinal del Mundobasket'86 a Barcelona.
- 6.** El 1987 se celebra el 25è aniversari del Minibàsquet.
- 7.** El 1987, en el marc del Torneig Ciutat de Barcelona Nadal, té lloc un partit Catalunya-Iugoslàvia.
- 8.** El març del 1988, el CB Llibertat, equip de la presó Model de Barcelona, surt a jugar per primera vegada fora de la presó, a Olesa.

9. El 23 i 27 de maig del 1990 la representació territorial de Girona organitza el XII Campionat d'Espanya Juvenil Femení. La victòria final va ser per al GEiEG i la jugadora local Meritxell Buil va ser la màxima anotadora del torneig.

10. El 1990, el Microbank Masnou es proclama campió de Lliga i Copa femení. A la lliga regular, el primer classificat va ser el BEX, equip femení format per jugadores amb vista als Jocs Olímpics de Barcelona i que no classificava per als *play-off* pel títol.

11. L'estiu del 1990 té lloc el primer Campus Andrés Jiménez dirigit a infants de famílies amb necessitats econòmiques.

12. El 10 i 11 d'abril es disputa al Palau Blaugrana la final de la Copa d'Europa femenina.

13. El 24 de maig del 1992 la selecció catalana masculina juga un partit contra la selecció croata a Badalona. Era el segon partit disputat per la selecció croata en la seva història. Els beneficis d'aquest partit van ser per ajudar a la creació de la Fundació del Bàsquet Català.

14. El 8 de desembre del 1992 es constitueix oficialment la Fundació del Bàsquet Català.

15. La FCBQ programa per primer cop una prova pilot de competicions de 3x3 pel primer trimestre de l'any 1993. Posteriorment, l'abril del 1993 aprova el projecte d'organització de campionats de 3x3.

16. El bàsquet femení comença a destacar de nou pel que fa a clubs amb l'ascens a la Lliga Femenina del CE Universitari. Més endavant també va aconseguir disputar aquesta competició l'AECS L'Hospitalet.

17. L'abril del 1994 el Joventut Badalona es proclama campió de l'Eurolliga.

18. Entre el 31 de juliol i el 8 d'agost del 1995 se celebra el I Fòrum d'Entrenadors de Bàsquet a Vic. La principal finalitat era introduir els entrenadors de base en un programa d'ensenyament en funció de l'edat dels jugadors.

19. El 1996 el TDK Manresa es proclama per primer cop campió de la Copa del Rei. Posteriorment va guanyar la lliga ACB la temporada 1997-98.

20. El 24 de juny del 1997 té lloc la cerimònia inaugural del Eurobasket

97 al Pavelló Olímpic de Badalona, a càrrec del grup teatral Comediants. Altres esdeveniments relacionats amb l'Eurobasket van ser l'Euro Jamboree Passerelle 97, el Col·loqui Jurídic Internacional, el Congrés Internacional de Medicina del Bàsquet, el I Certamen Internacional de Bàsquet en les Arts Plàstiques, Basquetfoto 97, Filabasquet 97, la Mostra Cinematogràfica Bàsquet al Cinema i diferents clínics internacionals.

21. Entre el 21 i el 23 d'abril del 1998 la FCBQ organitza la Final Four de l'Eurolliga FIBA.

22. La temporada 1998-99 l'equip femení del Santa Rosa de Lima aconsegueix ascendir a Lliga Femenina. També va ser l'últim any de l'històric Hispano Francès, que la temporada següent ja no va disputar competicions.

23. El 12 de juny del 1999 la FCBQ introdueix la diada del minibàsquet a Catalunya

24. Les seleccions catalanes de categories inferiors (Cadet, Infantil, Mini) van ser les grans dominadores dels Campionats d'Espanya de Seleccions Autonòmiques. Entre 1986 i 1999 van guanyar 54 dels campionats que van disputar (84 en total), en què van destacar les seleccions femenines, que van guanyar la major part d'aquests títols fent bo el treball impulsat des de la FCBQ l'any 1987 a través del Programa de Tecnificació Femenina.

Presidents

Pere Sust i Sagau, 1979-1984

Enric Piquet i Miquel, 1986 -2010

(Barcelona, 24 d'abril del 1928 - 11 d'abril del 2021)

Va començar a jugar a bàsquet influït pel seu germà gran, esportista que practicava diversos esports a l'Escola Industrial. Van intentar crear el seu propi equip de joves jugadors però no se'n van sortir, i es van oferir tant a la UE Sants com al FC Barcelona, per proximitat amb la casa familiar. Finalment, amb 14 anys començar a treballar a l'empresa Hijos de Francisco Sans. Aquesta tenia un equip de bàsquet amb el qual va disputar les competicions d'Educación y Descanso. Els partits i els entrenaments es feien al camp del CE Laietà. Un any després, en deixar de treballar a Hijos de Francisco Sans s'incorpora al CE Laietà. L'any 1946 el CE Laietà va sol·licitar una excedència a la FCBQ per disputar les seves competicions per la falta de jugadors que havien marxat a altres clubs. Enric Piquet va jugar aquest any amb l'equip d'Educación y Descanso de Riegos

y Fuerza del Ebro. A partir de l'any següent va competir amb els equips del Laietà fins a l'any 1958. Al mateix temps que jugava també es va incorporar a la junta directiva del club, i va ser-hi fins que va ser nomenat president de la FCBQ el 1984. De fet, des de la temporada 1973-74 ja formava part de la junta directiva de la Federació, posteriorment va ser nomenat vicepresident i, com a tal, va substituir Pere Sust quan aquest va guanyar les eleccions a la FEB. Fou reelegit president de 1986 a 2010, coincidint el seu mandat amb la modernització de la FCBQ i l'explosió del bàsquet català. Sota el seu mandat es va impulsar la creació de les Escoles de Bàsquet, la implantació del bàsquet arreu de Catalunya, la posada en marxa de diferents programes tècnics de millora de jugadors, es va crear la Fundació del Bàsquet Català i es va construir una nova seu de la FCBQ. També va ser president de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC). Entre molts reconeixements, destaca el de la Creu de Sant Jordi i el de l'Orde Olímpic.

Campionats

COPA CATALUNYA

La FCBQ era qui controlava la competició de Primera Divisió interautonòmica d'àmbit estatal. Els campions catalans d'aquesta passaven a disputar una fase d'ascens a la Lliga EBA i la Lliga Femenina 2. La temporada 1999-2000, la FCBQ va canviar el nom del Campionat pel de Copa Catalunya de manera que aquesta passava a ser la màxima competició de les organitzades per l'entitat. Aquesta competició es continua disputant en l'actualitat, tant en l'àmbit masculí com en el femení. Després d'una fase regular, els campions es decideixen en una fase final. Els equips campions en l'àmbit femení són equips referents del bàsquet català com el CB Olesa, CB Valls, Sant Adrià femení, Reus Deportiu, Santa Rosa de Lima Horta, Joventut Les Corts o Viladecans BF, entre altres, i el mateix passa en el masculí, amb equips com el CB Cornellà, el CB Vic, el CB Granollers, el CB Mollet o el BC Andorra, entre altres. Des del 2017 es disputa l'All Star en les dues categories, només interromput per la pandèmia, amb l'objectiu de potenciar la Copa Catalunya i gràcies a l'acord de col·laboració entre la FCBQ i la Xarxa Audiovisual Local.

MUNDIALET PASSERELLE 1986

Competició organitzada per la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i la FCBQ, amb motiu de la celebració del Mundobasket 86 a Espanya. L'objectiu era promoure el moviment anomenat Operació Passerelle, que permetia la continuïtat dels jugadors que sortien del minibàsquet. La competició es va disputar

entre el 21 de juny i el 3 de juliol del 1986 i va comptar amb seleccions internacionals, de comunitats autònomes i comarcals de Catalunya, 32 de masculines i 16 de femenines. Es va disputar en diverses fases, prèvia, semifinal i final, en diferents seus de tot Catalunya. En categoria masculina, el campió va ser la selecció dels EUA i, en l'àmbit femení, la selecció catalana, dirigida per Josep Bordas i formada per les jugadores E. Cebrián, E. Alujas, G. Calderón, C. González, C. Caspa, M. Planas, M.L. Bisetti, M. Erra, A. Martin i P. Monje.

EURO JAMBOREE 1997

Competició organitzada amb motiu de l'Eurobasket 97. Hi van participar cinc jugadors i un entrenador de cada una de les 50 federacions europees afiliades a la FIBA i de les 19 comunitats autònomes de l'Estat espanyol. La FIBA pretenia aprofitar la celebració de la Jamboree per divulgar per tot Europa el reglament Passerelle i que va regir els encontres disputats. La competició es va desenvolupar al Centre d'Alt Rendiment (CAR) de Sant Cugat del Vallès entre el 23 de juny i el 7 de juliol. El director esportiu d'aquesta Jamboree va ser l'exjugador Nacho Solozábal. El programa incloïa, a banda de partits amistosos en què els equips eren formats amb jugador de diferents nacionalitats per fomentar la convivència, també entrenaments i altres tipus d'esdeveniments i visites culturals.

Instal·lacions

PAVELLÓ NOU CONGOST

Instal·lació construïda per complir amb les normes de l'ACB i que va substituir el vell Congost que havia acollit els partits del CE Manresa des del 1968. Amb una inversió final de més de 670 milions de pessetes, es va començar a edificar l'octubre del 1990, amb un disseny modern però de caràcter molt funcional i capacitat per a 5.000 espectadors, el mínim que exigia l'ACB. Es va inaugurar oficialment l'11 de setembre del 1992 amb motiu de la final de la XIII Lliga Catalana, tot i que ja s'havien disputat els partits previs d'aquesta competició, en concret el dia 6 de setembre, amb els quarts de final Valvi - Andorra (primer partit disputat) i TDK Manresa - BFI Granollers. Va ser testimoni de la major gesta històrica del club el 4 de juny del 1998, quan en el quart partit del *play-off* va derrotar per 77-75 el TAU de Vitòria i va aconseguir el campionat de Lliga ACB de la temporada 1997-98.

PAVEL·LÓ FONTAJAU

Es va inaugurar el 4 de setembre del 1993, amb capacitat per a 5.500 espectadors i la presència de Moses Malone en els actes inaugurals, que va fer la cistella zero del primer partit, un amistós del Valvi Girona davant el PAOK de Salònica. Al llarg dels seus 29 anys d'història, ha estat testimoni dels partits del Bàsquet Girona SAE fins a la seva desaparició, i d'esdeveniments històrics com el títol de FIBA Eurocup aconseguit per l'Akasvayu Girona el 2007, el naixement i desenvolupament de l'Uni Girona i la recuperació del bàsquet ACB amb el Bàsquet Girona de Marc Gasol.

PAVEL·LÓ DEL SERRALLO

Instal·lació de caràcter municipal que es va començar a construir a la primavera del 1994 amb una inversió final de 300 milions de pessetes, amb una superfície de 2.000 metres quadrats i capacitat per a 1.600 espectadors, ampliable a 2.000 amb grades retràctils. Es va inaugurar oficialment el 31 d'agost del 1995 i l'endemà va albergar el partit de Lliga Catalana entre el CB Tarragona i el Valvi Girona, i el 3 de setembre la final entre el Joventut i el FC Barcelona. Fins a l'actualitat és la seu dels partits del CB Tarragona i ha estat el testimoni dels fets més rellevants de la història del CBT i de la seva participació en la LEB Or.

PAVEL·LÓ ONZE DE SETEMBRE

Construït el 1986, va ser la seu del CE Lleida Basquetbol a partir de la seva creació l'any 1997, que va passar per totes les categories EBA i LEB fins al seu ascens a la Lliga ACB. Les normes d'aquesta última competició van fer que l'equip de la Terra Ferma hagués de passar a disputar els partits de l'ACB en un nou pavelló.

PAVEL·LÓ OLÍMPIC DE BADALONA

Palau municipal construït per ser la seu de basquetbol als Jocs Olímpics de Barcelona del 1992 i on es va disputar la final entre el dream team dels EUA i la selecció de Croàcia. Va ser inaugurat el 19 de setembre del 1991 i des de llavors és la seu del Club Joventut Badalona. Amb capacitat per a més de 12.000 espectadors, al seu parquet s'han disputat partits de totes les competicions, Lliga ACB, Copa ULEB, FIBA Eurocup i Lliga Catalana. Així mateix, serà per primera vegada seu de la Copa del Rei l'any 2023.

Clubs

CE LLEIDA BASQUETBOL

La història va començar la temporada 1993-94, quan el Club Esportiu Maristes Montserrat de Lleida va reunir una bona plantilla i va aconseguir el Campionat de Catalunya de Primera Categoria i l'ascens a Segona Divisió. L'equip va continuar fins la temporada 1996-97, però sense aconseguir l'ascens de categoria. L'estiu del 1997 es va crear el CE Lleida Basquetbol i es va arribar a un acord amb el Bàsquet Manresa SAE i el seu president executiu Valentí Junyent, de manera que el CE Lleida Basquetbol es va quedar la plaça de la Unió Manresana i una sèrie de jugadors cedits pel Manresa. L'equip, dirigit per Pere Romero, estava format per: Benedé, Ariño, Montánez, Bordas, Aranda, Bernadó, Salesa, Momotiuk, Lou, Montas, Álvaro Martínez, Amtat i Mesa i van canviar el pavelló del Col·legi Maristes per la pista del pavelló de l'Onze de Setembre. La temporada 1999-2000 el club va aconseguir un nou patrocinador, l'empresa Caprabo, i que la FEB li adjudicés una de les dues noves places creades a la Lliga LEB. La primera temporada l'equip va ser renovat completament, amb Edu Torres com a nou entrenador i nou jugadors, entre els quals els germans Sergi i Roger Grimau, Jaume Comas i Albert Oliver. En la seva primera temporada a la LEB l'equip va perdre la semifinal del play-off i va quedar tercer de la competició. La temporada següent va ser històrica i el club va acabar primer de la Lliga LEB en derrotar en el play-off final primer el Minorisa Manresa i a la final el CB Granada, de manera que va aconseguir l'ascens a la Lliga ACB que disputaria quatre temporades, de la 2001-02 a la 2004-05, i després disputaria la Lliga LEB entre el 2005 i el 2009, una temporada més a l'EBA el 2010 i finalment el 2012 el club va desaparèixer per problemes econòmics. En aquests anys va aconseguir dues lligues catalanes ACB i tres LEB i va participar dos anys en competició europea.

CB TARRAGONA

El club es va crear el setembre del 1978, quan un grup de jugadors i l'entrenador del Gimnàstic es van mostrar en desacord amb les decisions preses per la direcció del club. El primer president va ser Pere Ferrer, també un jove jugador llavors de 23 anys. La temporada 1978-79 el club va competir a la Tercera Divisió i disputava els partits al pavelló de la Joventut. El club, que la temporada 1980-81 va jugar a la Primera Categoria catalana, va anar incorporant equips de categories inferiors i també un de femení. El seu primer èxit va ser l'ascens a la Segona Divisió la temporada 1987-88. A la dècada dels noranta, el club va fer una aposta pel creixement amb fitxatges de fora i va obtenir patrocinadors importants com la multinacional DOW, d'aquesta manera la temporada 1990-91 va

disputar a Càceres per primer cop una fase d'ascens a Primera B. A l'equip ja començava a destacar un jove jugador, Berni Álvarez. La temporada següent sí que ho va aconseguir a Gandia. L'any 1992 es va haver de reformar el pavelló de la Joventut per poder jugar a Primera B. Es va fitxar el primer jugador americà de la història del club, Mitch Smith. Amb l'aparició de la Lliga EBA, el club s'incorpora a aquesta categoria i a partir del 1995 juga els seus partits al nou pavelló del Serrallo. Tot i fer un gran esforç per a la professionalització de l'equip, no aconsegueix ascendir de categoria. La temporada 2000-01 va disputar la nova competició de LEB2, va quedar líder a la fase regular i va perdre la final del play-off davant el CB Cornellà. Finalment, la temporada 2002-03 el club va assolir la LEB, actualment coneguda com Or, i al llarg de la primera dècada del segle XX ha competit entre aquesta i la LEB Plata, per baixar un graó en la segona dècada i estar entre la LEB Plata i l'EBA.

CB CANTAIRES TORTOSA

L'equip femení es va crear l'any 1968 amb jugadores com Montserrat Montanyà i Pili Monclús. Els seus primers èxits van arribar a l'inici de la dècada dels vuitanta, en què va aconseguir el campionat provincial. Sota el guiatge del seu president, Jordi Angelats, el club va progressar. La temporada 1984-85 el club va disputar la lliga de Primera Divisió B i finalment va aconseguir l'ascens a Primera Divisió en una fase final disputada a Tortosa. A l'equip, dirigit per Xavier Tubau, ja destacaven jugadores fitxades de fora de Tortosa com Carmen Fraile, Alicia Barragán i altres. Aquest equip ja entrena sempre a Barcelona i tan sols es desplaça a Tortosa per jugar el partit, fet que va continuar fins que va deixar la Primera Divisió. L'aposta del club va superar l'àmbit local i el club va ser durant uns anys només l'equip sènior femení, totalment integrat per jugadores i entrenadores de fora i estrangeres. Aquesta aposta va donar un resultat positiu en l'àmbit esportiu entre 1986 i 1989, en què es van obtenir tres lligues estatals i quatre copes de la Reina. La realitat va ser que al final l'equip va ser inviable econòmicament, malgrat el gran seguiment de públic que tenia a Tortosa i els patrocinadors com Sabor d'Abans i Caixa Tarragona, i la temporada 1990-91 va disputar la seva darrera temporada a Primera Divisió. A partir de 1991-92, el club torna als orígens i comença de zero a l'última categoria del Campionat de Catalunya.

CLUB BÀSQUET FEMENÍ DE BARCELONA (UNIVERSITAT DE BARCELONA)

El club es va crear la temporada 1986-87 per donar cabuda a bona part de les jugadores dels equips inferiors del CB L'Hospitalet, que es va desfer dels seus equips femenins. Un grup de pares i mares van

optar per crear un nou club i van passar a jugar a les instal·lacions de la Universitat de Barcelona, també gràcies a la relació d'algun pare amb aquesta. El club va debutar amb tres equips, sènior, júnior i juvenil. El primer estava format per les mateixes jugadores del júnior i per algunes de les mares que tenien fitxa i seien a la banqueta però no jugaven. El sènior va ser campió de Segona Categoria del Campionat de Catalunya sense perdre cap partit. Les mateixes jugadores van ser campiones de Catalunya júnior i quartes al Campionat d'Espanya. Les juvenils van guanyar el Campionat de Catalunya i van ser cinquenes al Campionat d'Espanya. Va ser el reeixit inici d'una història de 21 temporades fins a la 2006-07, en què, per raons econòmiques, el club va desaparèixer. El club, que va jugar sota diverses denominacions i va passar per diferents pavellons (Joventut de les Corts, Guinardó i Palau Blaugrana 2), va ser campió de la Lliga Femenina les temporades 2002-03 i 2004-05 i de la Supercopa d'Espanya l'any 2005. També van ser campiones de la Lliga Catalana en set ocasions. En categories inferiors van ser cinc vegades campiones d'Espanya júnior, i tres de cadet i infantil, i també campiones de Catalunya en diverses ocasions en les tres categories. No és estrany que pel primer equip de l'entitat hi passessin després jugadores com Sandra Gallego, Laia Palau, Nuria Martínez o Marta Fernández i entrenadors com Josep Lluís Ríos, Miguel López Abril, Carme Lluveras o Sílvia Font.

Protagonistes

Jugadors/es

ANNA JUNYER GENOVER

(Figueres, 4 de juliol del 1963)

Tot i que practicava també altres esports com el tennis, Rafael Mora la va acabar de convèncer per jugar a bàsquet amb l'equip de l'AD Catalunya La Casera. Amb aquest equip es va proclamar campiona d'Espanya juvenil i júnior. Al mateix temps, jugaven la competició sènior, en la qual van aconseguir l'ascens a principis dels vuitanta a la Primera Divisió femenina ja com a Adepaf Figueres. Després d'un any a la Primera Divisió, va fitxar per l'antic Picadero de Barcelona, al qual va jugar fins al 1985, quan l'equip ja era al Masnou. Posteriorment va jugar al CB Cantaires de Tortosa quatre temporades per després jugar al Dorna Godella, equip amb el qual va aconseguir dues copes d'Europa. També destaquen les vuit lligues espanyoles, vuit copes i nou lligues catalanes. Com a internacional en diferents categories amb l'absoluta, va disputar 139 partits. En no voler participar del projecte de la FEB amb l'equip BEX de preparació per a les olimpíades de Barcelona 1992, no va poder disputar-les. Posteriorment, ha exercit com a entrenadora

en diferents clubs: CE Universitari, CB Montcada i RC Celta. Finalment es va incorporar al quadre tècnic de la FEB i és l'actual seleccionadora de l'equip femení de 3x3.

ELISABETH 'BETTY' CEBRIÁN I SCHEURER

(Reus, 6 de febrer del 1971)

Va arribar des del CB L'Hospitalet al projecte segle XXI que es va iniciar a Manresa, al col·legi Badia Solé tutelat per Francesc de Puig. Després va jugar al CB Cantaires de Tortosa (Raventós Catasús). Posteriorment es va integrar al Banco Exterior de España (BEX), equip femení format per preparar una generació de jugadores de cara a les olimpíades de Barcelona. L'equip va competir a Primera Divisió femenina però sense opció al títol fins al 1992. Després va desenvolupar la seva carrera al CB Godella Costa Naranja, CE Universitari (UB FC Barcelona) en diferents períodes, Celta Banco Simeón i Estudiantes. A més, va participar en la WNBA amb l'equip del New York Liberty el 1998. Va obtenir una Copa de la Reina amb el BEX i quatre lligues estatals amb el Costa Naranja Godella, el RC Celta Banco Simeón i l'UB FC Barcelona. Va ser 252 vegades internacional amb la selecció espanyola, amb la qual va guanyar l'or a l'Eurobasket del 1993 i el bronze de 2001 i 2003. Va ser la primera presidenta de l'Associació de Jugadores de Basquetbol (AJUB) entre els anys 2000 i 2006.

JUAN ANTONIO SAN EPIFANIO RUIZ, 'EPI'

(Saragossa, 12 de juny del 1959)

Va arribar a Barcelona gràcies al fitxatge del seu germà Herminio pel primer equip del FC Barcelona. Es va incorporar la temporada 1974-75 al juvenil de l'equip blaugrana i ja no va marxar fins a la seva retirada l'any 1995 en l'últim partit de la final contra l'Unicaja, en la qual va jugar 26 segons i va anotar els últims dos punts en dos llançaments de tirs lliures. Pel camí es va convertir en un dels millors jugadors de bàsquet europeu de la seva època. Treballador i intens, era un valor segur al que buscaven els companys en moments difícils. Va ser campió de Lliga set vegades, deu de Copa del Rei, set de la Lliga Catalana, una de Supercopa d'Espanya i Copa Príncep d'Astúries, dos de la Recopa europea i una de la Korac, una del Mundial de Clubs i una de la Supercopa europea. Internacional absolut en 239 ocasions amb Espanya, va ser plata a l'Eurobasket del 1983 i als Jocs Olímpics de Los Angeles 1984 i bronze a l'Eurobasket del 1991.

JOAN 'CHICHI' CREUS I MOLIST

(Ripollet, 24 de novembre del 1956)

El bàsquet a casa seva era una tradició: el seu pare, Jaume Creus, va

ser jugador del CB Ripollet, el Carol de Sabadell i el CB Uralita, entre d'altres, i va arribar a disputar partits amb la selecció catalana. Joan va començar a jugar a l'escola Sant Gabriel de Ripollet per després passar a l'equip de la població, el CB Ripollet, en el qual va debutar amb 17 anys al primer equip a la Segona Divisió. La temporada 1975-76 va fitxar pel CB L'Hospitalet, que jugava a la màxima categoria estatal, i va ser en aquesta categoria fins al 1999, en què es va retirar al TDK Manresa. Pel camí, 24 temporades en què va demostrar la seva intel·ligència i qualitat com a director de joc en les quals va aconseguir dues lligues i tres copes del Rei, a més ser el jugador amb més minuts disputats a la història de l'ACB. Va disputar 28 partits amb la selecció espanyola entre 1983 i 1988, amb la qual va guanyar l'argent a l'Eurobasket del 1983. Posteriorment va ser tècnic de la FEB amb la selecció absoluta i del 2008 al 2016, director tècnic del FC Barcelona.

JORDI VILLACAMPA I AMORÓS

(Reus, 11 d'octubre del 1963)

Des de ben petit va viure a Badalona i va començar a jugar a bàsquet al col·legi dels Salesians. Quan estava en categoria infantil va rebre la trucada del Barça per fer un entrenament amb ells i després de fer-ho va decidir fitxar pel Joventut, l'equip de la seva ciutat i que, a més, li estalviava un llarg viatge fins a Barcelona. Encara en edat juvenil, va debutar el 1980, quan encara no havia fet els 17 anys, amb el primer equip de la Penya sota el guiatge de Manel Comas, que el volia fer jugar de base. Aquest fet va ser bàsic perquè va anar millorant en el control de la pilota, el bot i altres aspectes que l'acabarien per confirmar com un dels millors escortes que ha donat el bàsquet català i estatal. Va jugar 17 anys, fins al 1997, a la Penya, i en aquests anys va aconseguir dues lligues ACB, una Copa del Rei, dues supercopes d'Espanya, dues copes Korac i la Copa d'Europa del 1994. Va ser 158 vegades internacional absolut amb Espanya i va aconseguir el bronze a l'Europeu del 1991 a Roma. Així mateix, ostenta el rècord d'anotació en un partit amb la selecció espanyola, 48 punts al Mundial del 1990 a l'Argentina davant de Veneçuela. Després de retirar-se, va ser el president del club entre 1999 i 2017.

Entrenadors/es

MANEL COMAS I HORTET

(Tiana, 29 de novembre del 1945 - Barcelona, 17 juny del 2013)

Va començar a entrenar el Bàsquet Badalona, del qual era també jugador a principis dels anys setanta. Posteriorment va ser segon entrenador d'Aíto Garcia Reneses al Círcol Catòlic de Badalona entre 1977 i 1979. La temporada 1979-80 va debutar com a primer

entrenador a la Lliga estatal dirigint el CB Mollet i, a partir d'aquí, gairebé sense descans va dirigir el Club Joventut Badalona (1980-82), el Cotonificio-Licor 43 Santa Coloma (1983-86), el CAI Saragossa en dues etapes diferents (1985-87 i 1990-92), el CB Granollers (1987-90), el Càceres en dues etapes diferents (1992-93 i 1997-98), el Baskonia (1993-97), el FC Barcelona (1997), el Bàsquet Manresa (1999-2000), un altre cop la Penya a Badalona (2000-2003), el CB Valladolid (2003-2004), el CB Múrcia (2005) i la Real Betis Baloncesto (2005-09). Va obtenir la Copa Korac amb el Joventut el 1981 i amb el Baskonia la Copa del Rei l'any 1995 i la Recopa el 1996. També va ser entrenador a la FEB dirigint la selecció espanyola júnior.

RAMON JORDANA I DOT

(Torelló, 9 de setembre del 1953)

Entrenador des del 1983 als equips de promoció femenins del CB Torelló, va ser campió d'Espanya i Catalunya cadet la temporada 1987-88. A partir del 1990-91 va passar al programa de tecnificació qualificat Segle XXI, en què va desenvolupar tasques d'entrenador i director entre 1990 i 2013, i per la seva direcció van passar centenars de jugadores que van ser claus en el desenvolupament i èxit del bàsquet femení. També va dirigir la selecció espanyola júnior, amb la qual va aconseguir diferents èxits. La temporada 2013-14 la va iniciar com a entrenador de l'Spar City Girona, però no va acabar la temporada, ja que va presentar la dimissió.

CARME LLUVERAS I PUIG

(L'Hospitalet de Llobregat, 19 de setembre del 1969)

Jugadora del bàsquet del CE Hispano Francès i el CB CIBES, a partir del 1980 es dedica a entrenar equips del CB L'Hospitalet, primer de categoria júnior i posteriorment sènior. Des de l'any 1984 s'incorpora al quadre tècnic del Masnou Comansi per ser primera entrenadora de l'equip del Masnou al llarg de tres temporades (va aconseguir una copa i una lliga), posteriorment dirigeix el CB Dorna Godella, l'AD Vigo, el CN Reus Ploms i el Bàsquet Draft Gramenet. L'any 1995 va passar a dirigir l'equip masculí de l'AE L'Hospitalet, després convertit en CB Aracena, i el va fer pujar del campionat català a la Lliga EBA. L'any 2000 va tornar a dirigir l'equip femení de la Universitat de Barcelona BF fins al 2004, amb el qual va aconseguir la Lliga espanyola i tres lligues catalanes. Posteriorment ha estat assistent voluntària de l'Unicaja Màlaga i mànager general del Ros Casares entre el 2006 i el 2012.

Àrbitres

JOAN CARLES MITJANA LECHUGA

(Barcelona, 15 de juny del 1961)

Va iniciar-se com a jugador al CE Sant Joan de Barcelona i també va exercir d'entrenador en categories formatives del Sant Ramon Nonat, el Col·legi Pare Manyanet i l'Esportiu Sant Joan. Va iniciar la trajectòria com a àrbitre la temporada 1977-78. Del 1984 al 2012 xiula a l'ACB en més de vuit-cents partits. Àrbitre FIBA a partir del 1985, en què va debutar al Campionat Escolar de Dinamarca, va dirigir partits en tota mena de competicions internacionals, tant de clubs, com de seleccions, campionats del món, d'Europa, Jocs Olímpics (va xiular la final olímpica femenina de Barcelona 92). Posteriorment, ha estat director del Comitè d'Àrbitres Català i coordinador de programes arbitrals de la FIBA.

Llicències

Sense dades del 1984.

1987: 59.093

1999: 54.610

10 L'FCBQ al segle XXI

La FCBQ, amb una estructura competitiva establitzada i que s'adequa sempre a les necessitats dels clubs, comença a cercar nous camins per al seu creixement i el del bàsquet a Catalunya. Esportivament, les territorials de Lleida i Tarragona aconseguiran finalment tenir una competició de promoció totalment assentada i en creixement, gràcies als èxits esportius dels equips professionals del territori que, en el cas de Lleida, va arribar a l'ACB. En el cas de Girona, serà un creixement importantíssim també pel que fa a clubs, equips i fitxes i sempre amb algun equip professional com a referent, ja sigui masculí o femení. Tot i això, la FCBQ seguirà insistint en l'arribada del bàsquet a tots els indrets del territori i acabarà enllestit la campanya Bàsquet Arreu, amb la voluntat d'apropar el bàsquet a les poblacions i els barris que no en tinguin. La realitat és que passa de 54.610 llicències l'any 2000 a 78.047 la temporada 2021-22, amb rècord per a les femenines de 27.351. Unes xifres que són consolidades la temporada següent amb rècord d'equips inscrits a les competicions federatives, amb més de 5.000 equips i 2.200 partits els caps de setmana. Els nous projectes de la FCBQ busquen ampliar els serveis als seus associats. Entrarà en l'àmbit de la projecció, la inversió, la construcció i la gestió d'instal·lacions esportives amb un doble objectiu: la possessió d'instal·lacions per a la pràctica del bàsquet i la del rendiment econòmic que pugui revertir en la promoció del bàsquet i especialment en la formació a través de les Escoles de Bàsquet. Això la portarà inclús a la creació d'una sèrie d'empreses que donin servei tant en la creació com en el manteniment i gestió d'instal·lacions esportives. El resultat va ser que la FCBQ va poder construir i va inaugurar una nova seu el juny del 2005, patrimoni de tots els seus associats. La crisi econòmica que va començar l'any 2008 va alentir el procés i va significar l'abandonament d'alguna d'aquestes iniciatives.

A partir del 2010 la FCBQ inicia una clara línia de treball per a l'aplicació de les noves tecnologies: des de la creació d'una nova web on hi haurà diferents apartats que facilitaran les tasques administratives dels clubs fins a l'aportació de diferents eines per la seva gestió, passant per la utilització de totes les xarxes socials: YouTube, Facebook, Twitter, Instagram, Flickr, Vimeo. Les noves tecnologies també s'aplicaran als diferents comitès com l'arbitral, amb una aula virtual, i d'altres que posaran a l'abast dels clubs i tots els agents, material formatiu i pedagògic i la possibilitat de fer la formació en línia. Al mateix temps, la FCBQ anirà incorporant projectes de serveis com el BQVoluntaris, que col·laboraran en tot tipus d'esdeveniments; el BQ Solidari, amb què la FCBQ donarà

suport a clubs i entitats en els projectes d'ajuda als infants en l'àmbit esportiu de països en desenvolupament, o el BQSalut, nascut per reduir la sinistralitat entre els esportistes i per a la prevenció de les lesions. Finalment, la FCBQ buscarà no només confirmar tot aquest treball, sinó la manera que en el futur s'ampliï i que el bàsquet pugui créixer encara més. És per això que va dur a terme un projecte de pla estratègic d'actuació pel 2018-2023. D'aquesta manera, es continua ampliant tota una sèrie de serveis per a la millora del bàsquet, des de la implantació de l'Acta Digital fins a la creació d'una nova app que permeti seguir els partits en directe i tenir accés a una gamma de serveis per als clubs. En aquest sentit, la col·laboració amb la Xarxa possibilitarà la retransmissió de competicions catalanes tant per televisió com via streaming. Així mateix, la campanya Demana Canvi pretén donar visibilitat a la dona i ja ha dut a terme diverses activitats, entre altres el Programa Mentoria d'Entrenadores i la recuperació de memòria històrica del bàsquet femení. Tot això es completa amb altres iniciatives com ara BQ Valors, BQ Veterans o el Grup de Debat. En definitiva, l'any 2022 la FBQC és un referent com a federació esportiva tant en l'organització esportiva com en l'àmbit de la tecnologia.

Fets

1. L'any 2000 se celebra per primera vegada a Lleida la Ciutat del Bàsquet. Es tracta d'un esdeveniment creat per la Fundació del Bàsquet Català i en el qual es nomina una població del territori on durant tot l'any se celebren activitats i actes esportius, socials i culturals referents al basquetbol. Després de Lleida, les poblacions han estat Girona, Mataró, Tarragona, l'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Manresa, Castellar del Vallès, Sitges, Blanes, Tortosa, Vic, Terrassa, Castelldefels, la Seu d'Urgell, Granollers, Sant Fruitós de Bages, Sant Cugat del Vallès, Calella, Reus, Balaguer i Banyoles.

2. El 27 de juny de 2002 se celebra al Palau Sant Jordi de Barcelona un doble enfrontament Catalunya-Croàcia de seleccions absolutes masculina i femenina. En els dos partits la victòria va ser per a Catalunya. En aquesta jornada es va establir el rècord d'assistència a un partit de bàsquet a Espanya, amb 16.471 espectadors. Per la selecció masculina, dirigida per Buscató, van anotar R. Grimau, O. Junyent, J. Comas, R. Esteller, E. Moraga, R. López, A. Mumbrú i Pau Gasol. A la selecció femenina, dirigida per Ramon Jordana, van anotar L. Antoja, M. Fernández, M. Xantal, L. Camps, L. Pascua, N. Jordana, S. Gallego, L. Palau, C. Lima, I. Pons.

3. L'any 2003 el FC Barcelona obté la seva primera Eurolliga. La segona va arribar el 2010. Altres equips catalans que també van assolir títols van ser el Club Joventut Badalona, campió de la FIBA

EuroChallenge 2006 i de la Copa ULEB el 2008, i l'Akasvayu Girona, campió de la FIBA EuroChallenge l'any 2007.

4. El 21 de juny de 2004 es juga un doble enfrontament, masculí i femení, de la selecció de Catalunya davant de Lituània al Palau Blaugrana, amb victòria per a l'equip masculí i derrota per al femení.

5. El 4 de juny de l'any 2005 la FCBQ inaugura la nova seu a la rambla de Guipúscoa, 27 de Barcelona i abandona l'antiga al carrer de Casanovas, on havia estat quasi 54 anys.

6. El 30 de juny de 2005 al Pavelló Olímpic de Badalona es juga un doble enfrontament Catalunya-Cuba amb victòria per a l'equip català masculí i derrota del femení, en què es va celebrar un homenatge a Betty Cebrián.

7. Entre el 16 i el 17 de maig del 2008 es disputa la I Copa de les Nacions femenina, amb victòria de la selecció catalana, que va repetir triomf el 2010 i el 2011.

8. Entre el 6 i el 7 de juny del mateix any es juga a Girona la I Copa de les Nacions masculina amb la participació de les seleccions de Portugal, el País Basc, Galícia i Catalunya. Per primera vegada va jugar amb la selecció catalana Ricky Rubio. Se'n van disputar dues edicions més i Catalunya va guanyar la tercera l'any 2010.

9. A les acaballes del 2008 es posa en marxa la campanya Bàsquet Arreu per fomentar el bàsquet a les poblacions i barris on no hi ha activitat basquetbolista.

10. El març del 2009 la representació territorial de Girona organitza la campanya Bàsquet Solidari, de recollida d'aliments en col·laboració amb Càritas Diocesana per pal·liar la crisi econòmica en les famílies amb més dificultats.

11. El 22 i 23 de maig de 2009 la FCBQ organitza la II Copa de les Nacions a la Seu d'Urgell.

12. El maig del 2009 l'Uni Girona ascendeix a Lliga Femenina per primera vegada.

13. El 30 novembre del 2009 la FCBQ presenta el projecte "Cuida el teu cos; cuida la teva ment", iniciativa que busca la integració i convivència de dones maltractades mitjançant la pràctica del bàsquet.

14. L'abril del 2010 la representació territorial de Girona arriba a un acord de col·laboració amb Radioesports.cat per a la realització

d'un programa de ràdio per internet sobre el bàsquet gironí i català.

15. El 7 d'octubre del 2010 la FCBQ estrena el seu canal a YouTube.

16. El setembre del 2011 la Fundació del Bàsquet Català arriba a un acord amb Càritas per fer una campanya solidària de recollida d'aliments arreu de Catalunya, "Fes la teva cistella".

17. Del 16 al 19 de febrer del 2012 es disputa la Copa del Rei al Palau Sant Jordi de Barcelona, organitzada per l'Ajuntament de Barcelona. La FCBQ col·labora organitzant un seguit d'activitats destinades a la promoció del bàsquet entre els més joves, com ara la Zona Bàsquet a l'Arc de Triomf, la Zona Lúdica i el 3c3.

18. Del desembre del 2012 al gener del 2013 se celebra la 50a edició del Torneig Molinet.

19. El novembre del 2013 la FCBQ presenta l'aplicació per a mòbils del Bàsquet Català.

20. El novembre del 2014 neix BQ Voluntaris.

21. El 15 de febrer del 2015 es produeix la foto per a la història: dos germans catalans, Pau i Marc Gasol, protagonitzant el salt inicial de l'All-Star de l'NBA.

22. L'abril del 2015 l'Spar City Girona (Uni Girona) es proclama per primera vegada campió de la Lliga Femenina.

23. L'octubre del 2015 neix BQ Salut, com a eina de formació i per a la prevenció de les lesions en l'àmbit del bàsquet català.

24. El 2016 té lloc la primera edició de l'All Star Copa Catalunya.

25. L'any 2017 neix la Capitalitat del Bàsquet Femení, amb l'objectiu de potenciar el paper de la dona al nostre esport. La primera població a ser-ne la seu va ser Sant Feliu de Llobregat. Després ho van ser Girona, Igualada i Malgrat de Mar.

26. L'any 2017 la Fundació del Bàsquet Català celebra el 25è aniversari.

27. L'Acta Digital, projecte conjunt de l'ACB i la FCBQ, es comença a utilitzar en prova pilot la temporada 2017-18. A partir de la 2018-19 s'usa en les competicions de Preferent i Copa Catalunya, per anar ampliant-se a la resta gradualment.

28. El 18 de març del 2019 s'aprova el Pla Estratègic 2018-2023 de la FCBQ.

29. El març del 2020 la pandèmia de COVID-19 atura totalment el bàsquet català. Des de la FCBQ i a través de la seva pàgina es proporcionen consells alimentaris per tal de combatre el confinament mitjançant la iniciativa BQSalut, i es facilita una guia de gestió psicològica davant quarantenes per malalties infeccioses. En el mateix context pandèmic i de confinaments, es faciliten materials relacionats amb el món del bàsquet en el cinema, com ara pel·lícules amb protagonisme de l'esport de la cistella, així com documentals i curtsmetratges en el mateix sentit. Igualment, es posa a l'abast un recull d'articles i entrevistes de contingut basquetbolístic, així com una selecció de llibres d'aquest caire.

30. El maig del 2021 es presenta la campanya Demana Canvi.

31. El setembre del 2021 es posa en marxa una nova app gratuïta amb moltes més funcions, des del seguiment de partits en directe fins a la possibilitat de convocatòria per part dels tècnics dels seus jugadors per a un partit.

Presidents

Joan Fa i Busquets - Desembre del 2010 - juny del 2019
(Barcelona, 13 de setembre del 1943)

Va començar a jugar al col·legi de La Salle Bonanova, per passar després per CT Barcino, Club Joventut Badalona i Picadero JC de Barcelona. Campió de Lliga amb el Joventut el 1967, de Copa amb el Picadero el 1968 i internacional amb la selecció absoluta en nou ocasions. És membre de la FCBQ des del 1979, on ha passat pel Comitè de Competició i el d'Apel·lació, i també ha estat secretari i vicepresident de l'entitat. També és membre de la FEB. El 2016 va guanyar les primeres eleccions que s'han fet a la FCBQ (fins llavors sempre s'havia presentat només una candidatura), en què van votar 175 clubs dels 419 amb dret a vot i va obtenir 109 suports. Va presentar la dimissió el 2019 per tal que el seu vicepresident fos el president i optés a la reelecció el 2020.

Ferran Aril i Duran - Des del juliol del 2019
(La Seu d'Urgell, 3 de gener del 1956)

Va iniciar-se en el bàsquet com a jugador, primer al col·legi La Salle de la Seu d'Urgell i després a l'AE Sedis Bàsquet. També va exercir d'entrenador i president entre 1982 i 1986. Des del 1982 va formar part de la Delegació Territorial de Lleida de la FCBQ, de

la qual posteriorment va ser el president, càrrec que va exercir 26 anys, els mateixos que ha estat vicepresident de la FCBQ, fins a la seva designació com a president de l'entitat el 2019. També ha estat membre de la FEB en la seva Comissió Delegada i des del 2019 en la Comissió Executiva.

Campionats

CAMPIONAT DE CATALUNYA 3X3

El Campionat de Catalunya de 3x3 es va disputar per primer cop la temporada 2021-22. *The 3x3 Academy* (sènior i júnior), *Alan Team Timechamber* (cadet), *Bapa Team* (infantil), *Xavineta* (mini) i *Bimbas* (premini) van ser els equips vencedors en les categories masculines, i en les femenines les campiones van ser *29 Stars* (sènior), *Felip The Pig* (júnior), *The Pink Panthers* (cadet), *Cengsacionals* (infantil), *Actitud Positiva* (mini) i *UEM Girls* (premini).

Aquesta competició és la conversió del circuit 3x3, la primera edició del qual es va fer la temporada 2017-18, en què va comptar amb més de quinze seus i 4.500 jugadors.

ESCOBOL

Dins del programa d'Escoles de Bàsquet, la FCBQ va crear el 2016 aquesta no-competició, dirigida als nens i nenes de les Escoles de Bàsquet i sense resultats ni classificacions. L'objectiu és apropar tots els protagonistes, jugadors, tècnics, àrbitres i pares, a la competició reglada i ser el nexa d'unió entre les Escoles de Bàsquet i la competició federada de preminis. Està organitzada en dues fases per proximitat, amb una trobada final per territoris i una periodicitat quinzenal. El reglament que s'utilitza és el de premini adaptat. Hi ha cinc Escobol diferents al territori: Barcelona, Tarragona, Lleida, Girona i Comarques Centrals.

Instal·lacions

PAVELLÓ BARRIS NORD

Construït en temps rècord entre juny i octubre del 2001 perquè el CE Lleida Basquetbol pogués jugar a l'ACB. Amb cabuda per a uns 5.000 espectadors i ampliat posteriorment. Va ser l'escenari que va veure com el CE Lleida Basquetbol passava quatre temporades per l'ACB i disputava competicions europees, per passar després a competir a la LEB Or excepte una temporada a l'EBA fins a la seva desaparició el 2012. Va donar-li continuïtat el nou equip creat, el Força Lleida Club Esportiu, que disputa la LEB Or intentant aconseguir l'ascens a la Lliga ACB.

Clubs

AE SEDIS BÀSQUET (FEMENÍ)

La Seu d'Urgell comença a jugar de manera organitzada a finals dels anys cinquanta del segle XX amb l'UD La Seu d'Urgell. L'any 1969 es va crear l'Associació Esportiva Sedis, que aplegava diferents seccions esportives, entre les quals el bàsquet. Ja als anys setanta s'hi va incorporar la dona, amb l'aparició d'equips femenins a l'entitat. Aquests equips s'acabaran consolidant a partir de la dècada dels vuitanta, i la temporada 1990-91 l'equip sènior aconseguix l'ascens a Primera B en les fases disputades a Osca. La temporada 1991-92 l'equip obté el patrocini de la cooperativa Cadí. La temporada 1994-95 disputa la fase d'ascens a Primera Divisió femenina, que es celebra a la Seu d'Urgell entre el 23 i el 27 de juny del 1995, però no ho aconseguix, amb un equip en què destacaven Nina Pont i María José Castro. Torna a disputar una segona fase d'ascens a Godella el 1997 i queda quart classificat. Finalment, la temporada 2000-01 assoleix l'ascens a la Lliga Femenina en una fase final disputada a Irun i Hondarribia, en què queden quartes (en realitat, l'ascens és per la cessió de drets de l'AE Centre Sanfeliu). Des del 2001 fins a l'actualitat juga a la Lliga Femenina, en la qual ha disputat dues vegades les semifinals, l'última la temporada 2018-19, en què va quedar tercer a la Lliga regular i també va arribar a semifinals de Copa. Després de la millor temporada a la història del club, va debutar en competició europea en la 2019-20, però es va suspendre per la pandèmia. L'equip ha guanyat cinc lligues catalanes (2007, 2015, 2016, 2021 i 2022).

FEMENÍ SANT ADRIÀ

Va néixer el 1994 de la fusió de dos clubs: CB Amor de Déu i CB Sant Adrià 104. Després d'anys de treball, el 2006 obté finalment un Campionat de Catalunya, en categoria infantil, al qual en seguirien més. També van ser campiones d'Espanya en categoria júnior (2), cadet (3) i infantil. El primer equip de l'entitat va ser campió de la Copa Catalunya el 2006 i va passar a jugar a la LF2, però dificultats econòmiques el fan renunciar a la categoria la temporada 2010-11. Torna a ser campió de la Copa Catalunya el 2014 i de nou juga a la LF2 fins que acaba ascendit a la Lliga Femenina, en la qual jugarà entre 2017 i 2019, per tornar a la LF2 fins a l'actualitat. Ha estat set vegades campió de la Lliga Catalana de LF2.

UNI GIRONA

L'Uni Girona es va crear el juny del 2005 de resultes de la voluntat de dos equips gironins que estaven disputant la Copa Catalunya, el Club Esportiu Santa Eugènia de Ter (CESET) i el CB Vedruna.

Del 2005 a l'actualitat, ha estat una cursa de superació. Després d'una temporada a Copa Catalunya, va passar a disputar la LF2. La temporada 2007-2008 va quedar segon i va caure derrotat a les semifinals de la competició. La 2008-09, després de quedar primer del seu grup, va guanyar l'UNB Obenasa de Navarra i va aconseguir ascendir a LF. L'equip dirigit per Anna Caula (va estar al capdavant de l'equip fins la temporada 2013-14) tenia jugadores com Anna Carbó, Marta Xargay o Astou Traoré, entre altres. A la Lliga Femenina va obtenir el campionat la temporada 2014-15 i la 2018-19, així com la Copa de la Reina la temporada 2020-21.

CB GIRONA SAE

L'origen del club es troba a la parròquia de Sant Josep de Girona, on l'any 1962 van començar a practicar el bàsquet. L'equip del Sant Josep de Girona va passar per totes les categories catalanes i la temporada 1981-82 va arribar a disputar la Primera B estatal, en el que va ser un pas efímer. L'any 1985 l'equip va estar patrocinat pels supermercats Valvi, i alhora va comprar la plaça a Primera B al CB L'Hospitalet. Finalment, la temporada 1987-88, amb Joaquim Vidal (propietari de Supermercats Valvi) com a president, l'equip va assolir l'ascens a l'ACB. El pas següent va ser la conversió de l'equip en societat anònima esportiva (SAE) i el naixement del CB Girona SAE. Aquest club va disputar l'ACB sota diferents patrocinadors fins la temporada 2007-08. En aquests 20 anys hi van passar entrenadors com Alfred Julbe, o Trifón Poch. Però els seus millors anys en l'aspecte esportiu van ser els últims. El 2007 l'equip va ser campió de la FIBA Eurocup en una Final Four històrica disputada a Fontajau dirigit per Svetislav Pesic i amb jugadors catalans com Víctor Sada i Marc Gasol. La crisi econòmica del 2008, amb la fallida del seu patrocinador Akasvayu, va fer que es dissolgués la SAE. Tot i això, el bàsquet va continuar a Girona amb el CB Sant Josep de Girona fins al 2013 i posteriorment amb el Club Escola Bàsquet Marc Gasol des del 2014 fins a aconseguir, ja com Bàsquet Girona, el retorn a l'ACB la temporada 2022-23.

Protagonistes

Jugadors/es

MARINA FERRAGUT I CASTILLO

(Premià de Mar, 11 de febrer del 1972)

Es va formar a la primera generació del projecte que després es va conèixer com a Segle XXI, jugant al Font Vella Manresa, i partir del 1989 va jugar amb el BEX, equip format amb joves jugadores de qualitat pensant en els Jocs Olímpics de Barcelona. Fins al

2011 va jugar en una munió d'equips, començant pel Costa Naranja Godella i seguint pel Canoe, Ros Casares Valencia Godella, Filtros Mann, Perfumerías Avenida, Hondarribia Irun i, a l'estranger, el Mirande, el Limoges i l'Aix Provence francesos, l'Sto André brasiler i el New York Liberty de la WNBA, amb els quals va arribar a la final de la competició. Amb aquest dilatat historial va aconseguir sis lligues espanyoles i una de brasilera i cinc copes de la Reina. Amb la selecció espanyola és la tercera jugadora en nombre de partits i va assolir un campionat d'Europa (1993) i tres bronzes. També ha disputat diferents partits amb la selecció catalana, amb la qual ha aconseguit guanyar la Copa de les Nacions.

LAIA PALAU I ALTÉS

(Barcelona, 10 de setembre del 1979)

Es va iniciar en el bàsquet al Club Joventut les Corts de Barcelona. En categoria encara infantil, va fitxar pel CBF Universitari de Barcelona, que després va tenir diverses denominacions com CB Femení Universitari i també UB FC Barcelona. Hi va jugar fins a l'any 2004, i amb aquest va guanyar una lliga estatal i quatre de catalanes. Posteriorment va jugar al CJM Bourges Basket en dos períodes diferents (2004-06 i 2017-18), amb el qual va guanyar dues lligues i tres copes; el Ros Casares València (2006-2012), amb què va obtenir cinc lligues, quatre copes de la Reina, quatre supercopes i una Eurolliga; el CCC Polkowice (2012-13), amb una lliga i una copa; l'USK Praga (2013-2017), amb quatre lligues, dues copes, una Eurolliga i una supercopa europea; el Jayco Rangers d' Austràlia (2017) i l'Uni Girona (2018-22), equip amb el qual es va retirar després de guanyar una lliga, una copa i una supercopa espanyola. La seva samarreta ha estat retirada al Palau de Fontajau. És la jugadora amb més internacionalitats amb la selecció espanyola (314) i ha guanyat 12 medalles en totes les competicions possibles: europeus (tres d'or), mundials i Jocs Olímpics. També ha disputat diferents partits amb la selecció catalana.

SILVIA DOMÍNGUEZ I FERNÁNDEZ

(Montgat, 31 de gener del 1987)

Comença a jugar al CE Mireia de Montgat per passar pel Gitanjali de Badalona i el Badalona Bàsquet Club, per acabar recalant a l'infantil de l'Universitari de Barcelona. La temporada 2002-03 ja debuta amb el primer equip de l'entitat i participa en cinc partits de la lliga regular. Posteriorment ha jugat a l'Estudiantes 2005-06, el Perfumerías Avenida (2006-11 i 2015-2023), el Ros Casares (2011-12) i l'UMMC Iekaterinburg (2012-15). Al seu palmarès hi ha vuit lligues femenines a Espanya i tres a Rússia, cinc copes de la Reina i dues copes a Rússia; quatre supercopes espanyoles i una europea i, finalment, tres eurolligues. Amb la selecció absoluta

espanyola, ha estat 201 cops internacional i ha obtingut vuit medalles. Als campionats d'Europa ha obtingut tres ors i dos bronzes, als mundials dues plates i un bronze, així com un bronze als Jocs Olímpics. Internacional també en les categories inferiors, va ser campiona d'Europa U20 i dues vegades subcampiona U18.

PAU GASOL I SÁEZ

(Barcelona, 6 de juliol del 1980)

De família basquetbolista –el pare (UE Gaudí) i la mare (CB Cornellà) van ser jugadors–, va començar a practicar el bàsquet a l'Escola Llor de Sant Boi de Llobregat, d'on va passar al CB Cornellà i posteriorment al FC Barcelona, amb el qual va debutar en el primer equip la temporada 1998-99, en què ja va contribuir a guanyar la Lliga. La va tornar a guanyar la temporada 2000-01, així com la Copa del Rei, i va ser MVP de les dues finals. Va ser escollit el número tres del draft del 2001 per Atlanta però se'l va traspassar al Memphis, on va iniciar una dilatada carrera al bàsquet professional americà que el va portar a jugar també amb els LA Lakers, Chicago Bulls, Sant Antonio Spurs i Milwaukee Bucks. Va ser el primer català a jugar a l'NBA, el primer rookie no nord-americà i el primer català a guanyar l'anell de campió, al qual en va seguir un segon. Després de divuit temporades, una lesió el va allunyar de les pistes i no va arribar a jugar amb l'equip de Portland. Finalment, va tornar al FC Barcelona el 2021 per entrenar-se i recuperar-se cara als Jocs Olímpics de Tòquio. Va disputar setze partits amb el FC Barcelona a l'ACB, contribuint al títol de campió, i set d'Eurolliga. Va ser 216 vegades internacional amb la selecció espanyola, amb la qual va obtenir onze medalles i cal destacar els tres campionats d'Europa, un Mundial i dues plates als Jocs Olímpics. També va ser campió del món júnior. Així mateix, ha disputat partits amb la selecció catalana, entre els quals destaca el matx que va jugar contra Croàcia el juny del 2002 i que va significar el rècord d'assistència a un partit de bàsquet a Espanya, amb la presència de 16.471 espectadors.

RICARD 'RICKY' RUBIO I VIVES

(El Masnou, 21 d'octubre del 1990)

Es va iniciar a l'equip de la seva població natal, d'on va passar al Club Joventut Badalona. A l'equip verd-i-negre va destacar ràpidament i Aíto García Reneses el va fer debutar encara en categoria cadet a l'ACB, de manera que es va convertir en el jugador més jove a debutar en aquesta competició i va jugar fins al 2009 a l'equip badaloní, amb el qual va aconseguir una copa del Rei, una ULEB Eurocup i una FIBA Eurocup. L'abril del 2009 va anunciar la voluntat de participar en el draft de l'NBA i el resultat va ser el cinquè lloc, triat pels Minnesota Timberwolves. Aquesta situació més la seva clàusula de rescissió va enrair la seva relació amb la Penya i va

derivar en el traspàs al FC Barcelona, el més important de tota la història de l'ACB. Amb l'equip blaugrana va jugar dues temporades i va guanyar una Eurolliga, una lliga, dues copes i dues supercopes. En finalitzar la temporada 2010-11 es va incorporar a la franquícia dels Minnesota Timberwolves, amb els quals va jugar fins al 2017, després ho ha fet als Utah Jazz, Phoenix Suns, un altre cop als Minnesota Timberwolves i Cleveland Cavaliers. Ha estat 157 vegades internacional amb la selecció espanyola, amb la qual ha guanyat un campionat del món i dos d'Eurobasket, va ser argent i bronze als Jocs Olímpics de 2008 i 2016 i també bronze en tres altres campionats d'Europa. En l'àmbit individual, destaca l'MVP del Europe U16, el millor jugador revelació de l'ACB 2006-07, el millor jugador jove d'Europa a la FIBA 2007, 2008 i 2009, i l'MVP de la Copa Mundial 2019.

JOAN CARLES NAVARRO I FEIJOO, 'LA BOMBA'

(Sant Feliu de Llobregat, 13 de juny del 1980)

Els seus germans grans jugaven a bàsquet i això el va fer entrar en el món de la cistella des de ben petit. Es va incorporar al CB Santfeliuenc i en categoria infantil va passar al FC Barcelona. Amb l'equip blaugrana va debutar a l'ACB, de la mà d'Aíto García Reneses, el 23 de novembre del 1997 i va disputar el seu últim partit a les semifinals del play-off contra el Kirolbet Baskonia al Palau Blaugrana el 10 de juny del 2018. Només la temporada 2007-08 va jugar a l'NBA, amb els Memphis Grizzlies, i va disputar el matx dels rookies de l'All-Star, després de ser elegit el número 40 de la segona ronda del draft el 2002 pels Washington Wizards. Amb l'equip blaugrana va aconseguir vuit lligues, set copes, cinc supercopes, dues eurolligues i una Korac, i dotze lligues catalanes. És el jugador amb més partits jugats amb la selecció espanyola, 253, amb deu medalles en diferents competicions, entre les quals destaca un campionat del món, dos d'Europa i dues plates i un bronze als Jocs Olímpics. En l'àmbit individual, ha estat cinc cops al quintet ideal de l'ACB, tres vegades MVP final de l'ACB, el jugador que més triples ha anotat a l'Eurolliga i el que més vegades ha estat en el quintet ideal de l'Eurolliga. També ha disputat partits amb la selecció catalana.

RAÛL LOPEZ I MOLIST

(Vic, 15 d'abril del 1980)

Va començar al CB Vic per després passar al Club Joventut Badalona, en el qual va jugar fins l'any 2000. Va debutar a la Lliga ACB la temporada 1997-98 i al llarg de la seva carrera va disputar 430 partits repartits entre l'equip verd-i-negre i el Reial Madrid (2000-02 i 2006-09), l'Akasvayu Girona (2005-06) i el Bilbao Basket (2011-16). En el draft de l'NBA del 2001 va ser escollit en la posició 24 pels Utah Jazz, pels quals va fitxar el 2003 i on va ser-

hi fins al 2005, tot i que les lesions al genoll no li van permetre tenir continuïtat. També va ser jugador del BC Khimki (2009-11). Al seu palmarès destaquen una lliga ACB i una copa ULEB amb el Reial Madrid, així com una lliga amb el BC Khimki. Amb la selecció absoluta va ser 72 cops internacional, amb un or i un bronze als campionats d'Europa i una plata als Jocs Olímpics. Amb la selecció júnior va ser campió d'Europa i campió del món.

Entrenadors/es

ANNA CAULA I PARETAS

(Girona, 6 d'abril del 1971)

Jugadora de bàsquet del CB Salt i el GEiEG, entre altres. Com a entrenadora, va començar a les categories inferiors del GEiEG per tenir després una llarga trajectòria en equips gironins com el CE Onyar, el CB Banyoles, el CE Maristes Girona i el CESET. Va dirigir l'Uni Girona des de la seva creació el 2005, va aconseguir l'ascens a Lliga Femenina la temporada 2008-09 i va continuar fins al 2014. Al mateix temps va ser tècnica de la FEB dirigint la selecció estatal femenina U20 amb la qual va ser campiona d'Europa el 2012 i el 2013 i subcampiona el 2014. El 2015 va entrar en el món de la política i des del 8 de juny del 2021 és la secretària d'Esports de la Generalitat de Catalunya.

LUCAS MONDELO I GARCÍA

(Barcelona, 28 de juliol del 1967)

Al BC Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat va ser on va començar a jugar a bàsquet per passar després per les categories inferiors del CB L'Hospitalet. Com a entrenador va passar per diferents entitats: CC L'Hospitalet, Centre La Torrassa, CE Universitari, AE Centre Sanfeliu i BF Viladecans, i des de l'any 2006 el CB Olesa, amb el qual va obtenir l'ascens a la Lliga Femenina i va seguir a l'equip fins l'any 2010, havent guanyat dues lligues catalanes el 2008 i 2009. El 2010 va passar a dirigir l'equip del Perfumerías Avenida de Salamanca amb el qual va ser campió de Lliga, de Copa, de l'Eurolliga, de la Supercopa d'Europa en una ocasió i de la Supercopa d'Espanya en dues. Entre el 2012 i el 2016 va ser l'entrenador de l'equip xinès del Shanxi Flame i va aconseguir tres títols de Lliga. Posteriorment, del 2016 al 2019, va dirigir l'equip rus del Dinamo Kursk, amb el qual va guanyar una lliga europea i una supercopa europea. Des del 2019 entrena al Japó el Toyota Antelopes. Ha estat seleccionador estatal U19 i U20 entre els anys 2009 i 2011, càrrec amb què ha assolit un campionat d'Europa U20 i dos subcampionats a l'europeu U20 del 2010 i al Mundial U19 del 2009. Entre el 2012 i el 2021 va dirigir la selecció absoluta en 152 partits i va aconseguir tres campionats d'Europa (2013, 2017

i 2019), la plata als Jocs Olímpics (2016) i al Mundial (2014) i dos bronzes a l'Europeu (2015) i el Mundial (2018).

XAVIER PASCUAL I VIVES

(Gavà, 9 de setembre del 1972)

El seu periple com a entrenador va començar a les categories inferiors del CB Gavà per passar després pel CB Cornellà. Va dirigir el CB Santfeliuenc en la Segona Divisió (1997-99) i posteriorment dues temporades el CB Olesa, amb el qual va aconseguir ascendir a Lliga EBA. Entre el 2001 i el 2004 va ser l'entrenador del CB Aracena a la EBA, la LEB2 i la LEB, per integrar-se a partir del 2004 en l'organigrama tècnic del FC Barcelona. En aquests anys va obtenir tres lligues catalanes, dues d'EBA (CB Olesa i B Aracena), una lliga catalana LEB (CB Aracena) i una Copa Príncep d'Astúries LEB2 (CB Aracena). La primera temporada al club blaugrana va ser entrenador del segon equip a la Lliga EBA i director tècnic del bàsquet base, i a partir de la temporada 2005-06 va ser entrenador ajudant de Dusko Ivanovic al primer equip. Va debutar com a entrenador del primer equip després de la destitució d'Ivanovic el 29 de febrer del 2008 i va continuar al càrrec fins l'any 2016. En aquest període de temps va dirigir 369 partits d'ACB amb un percentatge del 77,2% de victòries i va guanyar quatre lligues, també va ser campió de Copa en cinc ocasions, quatre de la Supercopa i una de l'Eurolliga, a més de set lligues catalanes. El 2016 va fitxar pel Panathinaikos grec i va ser campió de Lliga i Copa el 2017, i el 2018 de la Lliga. La temporada 2018-2019 va començar amb l'equip grec però el desembre del 2018 va ser cessat. Des del 2020 dirigeix el Zenit de Sant Petersburg, amb el qual l'any 2022 es va proclamar campió de la Lliga i la Supercopa russa.

PEDRO MARTÍNEZ I SÁNCHEZ

(Barcelona, 29 de juny del 1961)

Jugador de bàsquet en categories inferiors de la UE Gaudí, entre altres clubs, va començar a exercir d'entrenador en l'àmbit escolar, després va passar pel CB Sant Josep de Badalona i d'aquí a l'equip júnior del Club Joventut Badalona, amb el qual va ser campió d'Espanya el 1987, 1988 i 1989. La temporada 1989-90 va debutar a l'ACB com a entrenador ajudant de Herb Brown, i el cessament d'aquest el 10 de març del 1990 el va portar a dirigir l'equip fins a final de temporada i aconseguir la segona Copa Korac de la història del club. El primer partit com a entrenador va ser un Penya - CAI Saragossa a Badalona i fins a l'actualitat n'ha dirigit més de 950 a l'ACB, repartits en els següents equips: Bàsquet Manresa en tres períodes (1990-94, 2014-15 i 2019 fins l'actualitat), Joventut Badalona (1990 i 1994-95), CB Salamanca (1995-96), CB Granada (1997-98), Club Ourense Baloncesto (2001), Gran Canària en tres

etapes (2002-05, 2009-14, 2019), Baskonia (2005 i 2017-18), Estudiantes (2006-07), CB Girona (2007-08), CB Sevilla (2008-09), València Basket (2015-17). També ha entrenat a la Lliga LEB el Menorca Basket (1999-2000) i el Tenerife (2001-02). Ha estat campió de la Supercopa ACB amb el Baskonia i de la Lliga ACB amb el València Basket. També va aconseguir la Copa Príncep d'Astúries de la LEB amb el Tenerife. Va ser tècnic de la FEB el 1993 com a entrenador ajudant de Lolo Sainz en l'absoluta i com a entrenador de la sub 23 el 1994.

Àrbitres

JOSÉ ANTONIO MARTÍN I BERTRÁN

(Barcelona, 13 d'agost del 1964)

Els equips del seu col·legi La Salle Comtal el van tenir com a jugador. Des de ben jove a l'arbitratge, va començar a xiular a les competicions del Consell de l'Esport per passar després a l'Escola Catalana d'Àrbitres de Basquetbol i d'aquí al Col·legi Català d'Àrbitres el 1982. El 1988 va debutar a l'ACB, on segueix fins al 2020, any de la seva retirada. Ostenta el rècord de partits en totes les competicions: 1.160 a l'ACB, en què ha dirigit deu finals de la Copa del Rei, tres de Supercopa d'Espanya i 24 partits del play-off final. Des de la temporada 2021-22 és el director d'arbitratge de l'ACB. Internacional FIBA des del 1996 i àrbitre de l'Eurolliga, ha xiulat en tota mena de campionats.

YASMINA ALCARAZ I MORENO

(Figueres, 7 de febrer del 1989)

Jugadora de bàsquet i filla d'àrbitre de bàsquet, va començar a xiular al Col·legi Català la temporada 2004-05, el 2015 va ascendir a les competicions estatals al denominat Grup 2 i el 2017 al Grup 1, en què va xiular partits de la LEB i la Lliga Femenina. Ha dirigit la final de la Copa de la Reina en dues ocasions. També va formar part del trio arbitral totalment femení que per primera vegada va xiular un partit, en aquest cas a la Lliga LEB. Àrbitra FIBA des del 2017, va xiular als Jocs del Mediterrani del 2018, en la competició de 3x3, i el 2022 tant a la fase classificatòria com al Campionat del Món Femení.

Llicències

2000: 54.610

2001-22: 78.047 (50.696 i 27.351)

Fotografies / Fotografías / Photographs

Autors/es / Autores/as / Authors

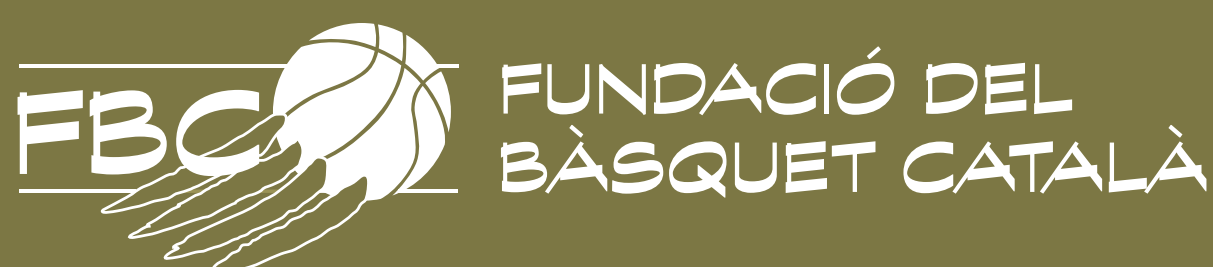
ALBERO I SEGOVIA, ALFREDO, BERT,
JOAN I JOANA BIARNÈS, BONET, BRANGULÍ,
VALENTÍ CANADELL, CLARET, SALVADOR
CRESCENTI, JOAN DOMÈNECH I RODRÍGUEZ,
DOMINGO, FONT, GAMISANS, E. GARCIA, GASPÀR,
GIL, KIM, LEDESMA, MARROYO, MASIP, MERLETTI,
FRANCESC OLIVÈS, PÉREZ MOLINOS, PÉREZ
DE ROZAS, SAGARRA, NARCÍS SANS PRATS,
SOLANES, RAMON TARRIDA, VALLVÉ, VELA,
GENÍS VERA, JOAN I MARIA VIVES ROVIRA,
T. CHECA, M.A. CHAZO, S. IGLESIAS, R. ROVIRA.

Arxius / Archivos / Archives

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA (ANC). FONS BERT I CLARET
ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA. FONS BRANGULÍ
ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA. FONS JOSEP MARÍA PÉREZ MOLINOS
ARXIU FOTOGRÀFIC DE BARCELONA (AFB). FONS PÉREZ DE ROZAS
ARXIU COMARCAL DE L'ALT PENEDÈS (ACAP). FONS RAMON TARRIDA
ARXIU COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT (ACBLL).
ARXIU HISTÒRIC DE TARRAGONA (AHT). FONS FOTOGRAFIA CANADELL
AJUNTAMENT DE GIRONA CRDI. (AUTOR DESCONEGUT)
AJUNTAMENT DE GIRONA CRDI. NARCÍS SANS PRATS
AJUNTAMENT DE GIRONA CRDI. SALVADOR CRESCENTI MIRÓ
HEMEROTECA DIGITAL MUNDO DEPORTIVO
ARXIU FOTOGRÀFIC FUNDACIÓ BÀSQUET CATALÀ (AFF)
HEMEROTECA FUNDACIÓ BÀSQUET CATALÀ
BIBLIOTECA FUNDACIÓ BÀSQUET CATALÀ

Textos / Textos / Texts

LLUÍS PUYALTO CEBOLLA
COMISSARI DE L'EXPOSICIÓ
FUNDACIÓ DEL BÀSQUET CATALÀ

Federació Catalana
de Basquetbol

